

Župančičeva 3, p. p., 644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 63 00

F: 01 369 66 59

E: gp.mf@gov.si

www.mf.gov.si

Številka: IPP 007-428/2024/40

Ljubljana, 11.2.2025

EVA 2024-1611-0037

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

**ZADEVA: Predlog Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov
– predlog za obravnavo**

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov (EVA 2024-1611-0037) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- besedilo predloga zakona

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- vsa ministrstva,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje,
- Uprava Republike Slovenije za javna plačila,
- Finančna uprava Republike Slovenije.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none"> – Milena Bremšak, generalna direktorica Direktorata za javno računovodstvo, Ministrstvo za finance, – mag. Tina Humar, generalna direktorica Direktorata za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov, – Urška Kos, generalna direktorica Uprave Republike Slovenije za javna plačila, – Peter Grum, generalni direktor Finančne uprave Republike Slovenije.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
<ul style="list-style-type: none"> – Klemen Boštjančič, minister za finance, – mag. Saša Jazbec, državna sekretarka, Ministrstvo za finance, – Milena Bremšak, generalna direktorica Direktorata za javno računovodstvo, Ministrstvo za finance, – mag. Tina Humar, generalna direktorica Direktorata za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov, – Urška Kos, generalna direktorica Uprave Republike Slovenije za javna plačila, – Peter Grum, generalni direktor Finančne uprave Republike Slovenije.
5. Kratek povzetek gradiva:
<p>S predlogom zakona se zagotavlja pravna kontinuiteta na področju prenosa in izvajanja Direktive 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L št. 133 z dne 6. 5. 2014, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/55/EU), ki je bila prenesena v pravni red Republike Slovenije z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 47/19; v nadaljnjem besedilu: novela ZOPSPU-1A).</p> <p>Namen Direktive 2014/55/EU je zavezati vse kategorije naročnikov, kot jih opredeljujejo področne direktive EU in področni zakoni držav članic, da sprejmejo in obdelajo elektronske račune (v nadaljnjem besedilu: e-računi), če so skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določena v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU.</p> <p>Z uveljavitvijo evropskega standarda za izdajanje e-računov je domačim in tujim gospodarskim subjektom olajšan nastop na notranjem trgu Evropske unije, zlasti pri izvajanju čezmejnih javnih naročil ali na področju trgovine. Na ta način se izboljšuje konkurenčnost in pravna varnost gospodarskih subjektov ter odpravljajo administrativne, pravne, tehnične in druge ovire, ki nastajajo zaradi nezdržljivosti nacionalnih standardov in predpisov držav članic Evropske unije, ki urejajo izdajanje e-računov. S tem se spodbuja razvoj elektronskega poslovanja in državam članicam, naročnikom ter gospodarskim subjektom omogoča ustvarjanje koristi z vidika prihrankov, vpliva na okolje in zmanjševanja upravne obremenitve.</p> <p>Ob izvajanju določb novele ZOPSPU-1A, ki urejajo izmenjavo e-računov in obveznosti naročnikov, se je v praksi izkazalo, da je to področje normativno podnormirano in ne zajema vseh razmerij med izdajatelji in prejemniki e-računov in drugimi udeleženci v sistemih izmenjave e-računov, kot so npr. ponudniki storitev procesne obdelave podatkov oziroma ponudniki e-poti in potrošniki. Ker to področje zajema širši krog subjektov in razmerij med temi subjekti predlagatelj ocenjuje, da je potrebno ta razmerja in posebnosti v zvezi z izmenjavo e-računov in drugih e-dokumentov urediti s posebnim zakonom in podzakonskimi predpisi.</p> <p>V primerjavi z obstoječim ZOPSPU-1, ki ureja obveznost izmenjave e-računov za poslovne subjekte, ki vstopajo v obligacijska razmerja s proračunskimi uporabniki oziroma naročniki, se s predlogom tega</p>

zakona obveznost izmenjave e-računov razširja na vse poslovne subjekte, ki so vpisani v Poslovni register Slovenije (subjekti s sedežem v Republike Sloveniji) in njihova medsebojna obligacijska razmerja. To pomeni, da morajo poslovni subjekti izdajati drugim poslovnim subjektom e-račune. Predlog zakona varuje potrošnike tako, da tej kategoriji prejemnikov e-računov omogoča, da se prostovoljno odločijo, ali bodo prejeli e-račune ali račune v fizični / papirni obliki. Poslovni subjekti in proračunski uporabniki lahko potrošnikom izdajajo e-račune, če je potrošnik podal soglasje. Kadar poslovni subjekt ali proračunski uporabnik izda e-račun potrošniku, mora e-računu priložiti vizualizirano vsebino računa v PDF, TIFF ali drugem standardnem formatu, ki omogoča vpogled v vsebino računa. Potrošnik lahko kadar koli prekliče soglasje za prejemanje e-računov in od poslovnega subjekta zahteva, da mu račune pošilja v papirni obliki.

V 4. členu predloga zakona so opredeljene tudi izjeme, za katere se zakon ne uporablja. Razlogi za te izjeme so podrobneje opredeljeni v obrazložitvi navedenega člena.

E-računi se izmenjujejo v:

- standardu e-SLOG,
- sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov in so na seznamu, ki sta določena v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU,
- drugih mednarodno uveljavljenih standardih, če je tako predhodno dogovorjeno v pogodbenih razmerjih med izdajateljem in prejemnikom e-računa, razen če ta zakon določa drugače.

Veljavno verzijo standarda e-SLOG objavi Gospodarska zbornica Slovenije na svoji spletni strani po potrditvi Nacionalnega foruma za e-račun.

Kadar izdajatelj in prejemnik e-računa uporabljata različna standarda za e-račun, ponudnik e-poti prejemnika e-računa izvede verodostojno pretvorbo e-računa iz sintakse, ki jo pripravi izdajatelj, v sintakso, ki jo sprejme prejemnik.

Zakon določa obvezno izmenjavo med poslovnimi subjekti, način izmenjave in regulira ponudnike e-poti. Določa, da je pogoj za izvajanje storitve ponujanja izmenjave e-računov vpis na seznam ponudnikov e-poti ter določa obveznosti, ki jih morajo ponudniki e-poti izvajati pri opravljanju te storitve.

Glede na posebnosti in normativna področja, ki jih predlog zakona ureja, je nadzor nad njegovim izvajanjem dodeljen v pristojnost trem organom, in sicer Upravi Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP), Finančni upravi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) in Tržnemu inšpektoratu Republike Slovenije.

Zaradi zakonitosti poslovanja zavezancev so v kazenskih določbah predloga zakona opredeljeni prekrški in globe za posamezne prekrške.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

V zvezi z izvajanjem določb predloga tega zakona, ocenjeni stroški za nadgradnjo informacijske podpore FURS znašajo približno 160.000,00 evrov. Ta sredstva bodo zagotovljena v okviru rednih proračunskih sredstev, ki jih FURS prejema za dograditve in vzdrževanje informacijskega sistema. Rok za razvoj oziroma nadgradnjo informacijskega sistema FURS za namen izvajanja tega zakona je 1. 1. 2027 .

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo vsi proračunski uporabniki prejemati izključno e-račune, zato določitev obveznosti prejemanja e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom, od UJP in proračunskih uporabnikov ne zahteva prilagoditve obstoječega poslovanja oziroma nabav nove strojne in programske opreme, drugih materialnih stroškov ali stroškov dela.

V zvezi z izvajanjem določb predloga zakona vezanih na vodenje seznama ponudnikov e-poti ter vzpostavitvi povezave z aplikacijo FURS (Miniblagajna), ocenjeni stroški za nadgradnjo informacijske podpore UJP znašajo približno 80.000,00 evrov. Sredstva so zagotovljena v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev, ki jih UJP prejema za nadgradnje in vzdrževanje informacijskega sistema. Predvideni rok za razvoj oziroma nadgradnjo informacijskega sistema UJP za namen izvajanja tega zakona je 1. 4. 2026.

Za izvajanje nadzora niso predvidena dodatna proračunska sredstva, ta se bodo zagotavljala v okviru obstoječih kadrovskih kapacitet in zagotovljenih proračunskih sredstev.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Finančna uprava Republike Slovenije	1620-21-0010 (manjše investicije)	141042	160.000,00	
Uprava Republike Slovenije za javna plačila	1618-24-0001, Investicije v IT in druge investicije UJP 2025, 1618-25-0001 Investicije v IT in druge investicije UJP 2026	2931 investicije	50.000,00	30.000,00
SKUPAJ			210.000,00	30.000,00
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. 				
II. Finančne posledice za državni proračun				
Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
/				
Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:				
<ul style="list-style-type: none"> – proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep, – projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in – proračunske postavke. 				
Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
/				
Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

/

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

– Skupnosti občin Slovenije SOS:

NE

– Združenju občin Slovenije ZOS:

NE

– Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS:

NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: /

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani. /

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

Gradivo je bilo objavljeno na državnem portalu E-uprava oziroma podportalu E-demokracija v rubriki »Predpisi v pripravi«.

Datum objave: 19. 7. 2024

in novo gradivo:

Datum objave: 10. 2. 2025

Če je odgovor DA, navedite:)

V razpravo so bili vključeni: /

- predstavniki zainteresirane javnosti,

- predstavniki strokovne javnosti.

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06-ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22), kar je razvidno iz objave gradiva na državnem portalu E-uprava oziroma podportalu E-demokracija.

Dne 19. 7. 2024 je bil predlog zakona poslan v medresorsko usklajevanje vsem ministrstvom in Službi Vlade Republike Slovenije za zakonodajo. Dne 10. 1. 2025 je bil nov predlog zakona, pripravljen glede na prejete pripombe in predloge javnosti, poslan v ponovno medresorsko usklajevanje in ponovno objavo na državnem portalu E-uprava oziroma podportalu E-demokracija. Dne 10. 1. 2025 je bil predlog zakona poslan v mnenje Informacijskemu pooblaščenču.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev na prvo objavljeno gradivo (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

- Petrol, d. d.,
- Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o.,
- Obrtno-podjetniška zbornica,
- ZZI, d. o. o.,
- Trgovinska zbornica Slovenije,
- Gospodarska zbornica Slovenije,
- Združenje bank Slovenije,
- Združenje za informatiko in telekomunikacijo,
- Zavod za zdravstveno Zavarovanje Slovenije,
- Odvetniška zbornica Slovenije,
- Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev na drugo objavljeno gradivo (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- večinoma.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

1. Predlog brisanja prvega odstavka 7. člena (obvezne izmenjave e-računov)

Avtomatizacija nekaterih aktivnosti pri izdaji in prejemu računa na srednji in daljši rok prinaša prihranke pri poslovanju poslovnih subjektov. Obveznost izmenjave e-računov za podjetja ni novost, namreč poslovni subjekti že od leta 2015 e-račune pošiljajo proračunskim uporabnikom, zavezanci za javno naročanje, tudi če niso proračunski uporabniki, pa so dolžni prejemati e-račune od domačih in tudi tujih poslovnih subjektov.

Tudi samo gospodarstvo zasleduje trend digitalizacije poslovanja in je usmerjeno v izdajo e-računov, zato za veliko subjektov zakon ne bi prinesel novosti, bi pa urejena obvezna izmenjava e-računov za poslovne subjekte prinesla pozitivne učinke, saj v dosedanjih poslovnih odnosih za druge subjekte izdajanje ali prejemanje e-računov ni bilo obvezno. Podjetja so večinoma že opremljena za poslovanje z e-računi. Večina ponudnikov programskih rešitev za e-račune je svoje rešitve povezala s storitvami njihove izmenjave, kar omogoča popolno avtomatizacijo pošiljanja in prejemanja.

Ukrep obvezne izmenjave e-računov med podjetji bo prinesel številne prednosti:

- spodbujanje in nadaljnji razvoj elektronskega poslovanja javne uprave in gospodarstva,
- odprava administrativnih in tehničnih ovir ter s tem učinkovitosti poslovanja,

- regulacija ponudnikov e-poti, prek katerih se izmenjujejo e-računi, z namenom zagotavljanja varne in zanesljive izmenjave in visoke kakovosti storitev,
- varne, pregledne in kakovostne izmenjave e-računov med različnimi ponudniki e-poti,
- prihranki oziroma nižji stroški,
- vpliv na okolje,
- avtomatizirana izdaja, dostava, prejem in obdelava podatkov in s tem zmanjšanje možnosti napak in zmanjšanje stroškov dela,
- hitrejša in enostavnejša izmenjava,
- večja sledljivost procesov,
- hramba e-računov na enem mestu,
- večja geografska dostopnost.

Za manjše poslovne subjekte bo zagotovljena izmenjava prek brezplačne aplikacije davčnega organa. Izdaja e-računov potrošnikom ni obvezna, ampak je stvar dogovora med poslovnim subjektom in potrošnikom.

2. Predlog, da obveznost izmenjave e-računov ne velja za gotovinske račune, potrjene skladno s 1. členom ZdavPR-2

Predlog zakona uvaja obvezno izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti, s čimer se zagotavljanja dejanska podlaga za digitalizacijo poslovanja poslovnih subjektov, posledično pa tudi podlaga za spremembe procesov, tako na strani izdaje, kot tudi na strani prejema računov. V Poslovnem registru Slovenije je bilo na dan 31. 12. 2024 vpisanih okoli 245.800 poslovnih subjektov. Avtomatizacija aktivnosti pri izdaji in prejemu računa, na srednji in daljši rok prinaša znatne prihranke pri poslovanju poslovnih subjektov. Pri tem je pomembno, da so posamezni segmenti razmerij (npr. B2B razmerje) urejeni celovito, zato je smiselno, da predlog zakona predvideva obvezno izmenjavo vseh računov med poslovnimi subjekti, ne glede na to, ali je račun poravnan gotovinsko ali negotovinsko.

Izvezanje gotovinskih transakcij v B2B razmerjih iz obveznosti elektronske izmenjave računov, bi pomenilo, da prejemnik računa ne bi mogel izkoristiti vseh prednosti oziroma možnosti avtomatizacije svojih poslovnih procesov ob prejemu računa. Glede na to, da je obvezna izdaja e-računov predpisana z razlogom optimizacije delovnih procesov pri B2B razmerjih, davčno potrjevanje računov pa je proces, kjer se podatki o izdanih gotovinskih računih izmenjujejo s FURS, sta to dva različna procesa, ki se med sabo ne dopolnjujeta. Nadalje ima gotovinski račun popolnoma enako pravno in davčno veljavo kot negotovinski, zato njihova izločitev iz sistema e-računov ni ustrezna. Že v trenutnem sistemu davčnega potrjevanja je na letni ravni davčno potrjenih okoli 60 milijonov računov iz B2B razmerij (deloma poravnanih gotovinsko, deloma negotovinsko).

V letu 2030 je predvidena obvezna implementacija e-računov za dobave blaga in storitev znotraj Unije (Uredba ViDA), kjer izjema za gotovinske račune ni predpisana in bi se v tem primeru, ne glede na morebiti predpisano izjemo za domače račune, moral implementirati e-račun za gotovinske račune za t.i. Unijske račune. Zaradi implementacije tega zakona se sistem davčnega potrjevanja računov po ZDavPR ne bo nič spreminjal in iz tega vidika ne bo nobenih dodatnih stroškov oziroma prilagoditev za zavezance.

3. Predlog vzpostavitve centralne točke izmenjave e-računov po zgledu SEF v Republiki Srbiji

Za izmenjavo elektronskih računov in drugih dokumentov obstajajo različni modeli izmenjave. V zakonu je predlagan model, po katerem izdajatelj in prejemnik posredujeta e-račune oziroma podatke iz e-računov preko registriranih ponudnikov storitev oziroma ponudnikov e-poti ali neposredno. Ponudnik je lahko oseba zasebnega ali javnega prava. Kot najprimernejši model za uporabo v Republiki Sloveniji je bil prepoznan model decentralizirane izmenjave v povezavi z modelom interoperabilnosti (določena je le dogovorjena oblika dokumentov in metodologija za izmenjavo poslovnih dokumentov, brez posredovanja davčnemu organu), pri čemer se s proračunskimi uporabniki izmenjava izvaja na enak

način, kot je določeno v veljavnem ZOPSPU-1, in sicer prek enotne vstopne in izstopne točke. Pri tej rešitvi je treba najmanj prilagoditev tako na strani zavezancev, ponudnikov e-poti kot tudi državnih organov in najbolj uravnoveša vladne in poslovne potrebe ter zakonske zahteve, ter zagotavlja enotnost e-SLOG-a.

V nadaljevanju izpostavljamo zgolj najpomembnejše razloge:

- v primerjavi z modeli centralizirane izmenjave, v katerih se e-računi izmenjujejo preko centralne (običajno državno regulirane) platforme, model decentralizirane izmenjave poslovnim subjektom dopušča bistveno več prožnosti in s tem priložnosti za avtomatizacijo procesa izmenjave računov. V decentraliziranem sistemu lahko proces izmenjave računov med poslovnimi subjekti poteka brez prekinitve, saj poteka neodvisno od centralne točke izmenjave. Poseganje v proces izmenjave računa s strani države pomembno omejuje priložnosti razvoja informacijskih rešitev na strani poslovnih subjektov;
- zaradi neodvisnosti od centralne platforme, je model decentralizirane izmenjave z vidika neprekinjenega delovanja informacijskega sistema odpornejši od modela, v katerem je izmenjava vseh računov pogojena z delovanjem centralne informacijske platforme, ki v modelu centralizirane izmenjave predstavlja t.i. single point of failure;
- izmenjava e-računov med poslovnimi subjekti se v določenem obsegu na takšen način izvaja že danes, tako da ponudniki e-poti že razpolagajo s tehnologijo, ki omogoča pošiljanje e-računov.

4. Predlog, da se doda dodaten obvezen podatek v e-računu, in sicer podatek o nepremičnini

V e-račun se lahko vpišejo tudi drugi podatki, kot jih določa prvi odstavek 6. člena predlaganega zakona. Prvi odstavek 6. člena predloga zakona predvideva obvezne podatke pri izdaji e-računov naročnikom, in ki so kot obvezni določeni v Direktivi 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju. Podatek o nepremičnini po direktivi ni obvezen. Ta podatek ne bo obvezen podatek tudi po tem zakonu, lahko pa je stvar dogovora med pogodbeniki. V dokumentu eSLOG 2.0 e-račun so tako na voljo nekateri podatkovni elementi, ki bi se jih lahko uporabilo za identifikacijo nepremičnine, na katero se e-račun nanaša. Če bi želeli strukturirano informacijo o nepremičnini v e-računu, bi to pomenilo spremembo e-SLOG-a. Sicer je podatek o nepremičnini za določene transakcije v zvezi z nepremičnino določen kot obvezen podatek po DDV zakonodaji, ki pa se praviloma navaja v opisu transakcije. V prvem odstavku 138. člena Pravilnika o izvajanju ZDDV-1 je določeno, da če se zaračunavajo gradbene storitve ali se račun izda za oddajanje v najem oziroma za stroške obratovanja, vzdrževanja in upravljanja stanovanjskih in poslovnih prostorov, se mora na računu posebej navesti nepremičnina, na katero se nanaša račun. Ne gre za predpisan strukturiran način navajanja teh podatkov.

5. Predlog, da se omeji uporaba brezplačne aplikacije FURS oziroma da se določba 12. člena briše

MiniBlagajna je aplikacija za izdajo gotovinskih računov in poročanje preko vezane knjige računov, ki je namenjena zavezancem, ki letno izdajo majhno število računov. S temi zavezanci je omogočeno izvajanje davčnega potrjevanja računov brez nabave namenske programske opreme ali sklenitve pogodbe s ponudniki storitev izdajanja in prejemanja e-računov. Na ta način zavezancem z malim obsegom poslovanja ne nastajajo dodatni stroški z izvajanjem izmenjave e-računov.

Ker država za zavezance z manjšim obsegom poslovanja že zagotavlja MiniBlagajno za izdajanje gotovinskih računov in poročanje podatkov o izdanih računih davčnemu organu preko vezane knjige računov, je smiselno, da se le to uporabi tudi za izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti. MiniBlagajna bo ponujala funkcionalnost, ki bo skladna s predlogom zakona in bo brezplačna. Izmenjava prek Miniblajne bo potekala prek UJP kot bo enotne vstopne in izstopne točke za e-račune, ki jih poslovnim subjektom, ki uporabljajo MiniBlagajno za prejemanje in izdajanje e-računov posreduje izdajatelj e-računa oz. za e-račune, ki jih poslovni subjekt izdaja prek MiniBlagajne.

MiniBlagajna je že po svoji zasnovi in funkcionalnosti (ročni vnos vsakega posameznega računa, ne podpira vodenja zalog in ostalega materialnega in finančnega poslovanja) primerna le za zavezanca z manjšim številom transakcij, ki so enostavne in ponavljajoče (enolične), in ki bodo izdajali in prejeli malo e-računov. Zato so pomisleki, da bo aplikacija davčnega organa nelojalna konkurenca ponudnikom e-poti, odveč.

6. Predlog dodatne izjeme, in sicer, da se ta zakon ne uporablja za subjekte, ki se uvrščajo med mikro družbe po ZGD-1

Zaradi zagotavljanja poglobljenih ciljev zakona ter najpomembnejših namenov zakona, kar je obširneje razloženo pri obrazložitvi razlogov pod št. 1 (izjema za gotovinske račune), mikro družbe po ZGD-1 ni mogoče izvzeti iz uporabe določb zakona. Mikro družbe namreč po številu predstavljajo večinski delež (preko 70 %) poslovnih subjektov. Za te subjekte bo na voljo brezplačna aplikacija FURS (MiniBlagajna), prek katere bodo lahko poslovni subjekti izdajali in prejeli e-račune v manjšem obsegu.

7. Predlog, da se seznam ponudnikov e-poti vodi pri Gospodarski zbornici Slovenije (se podeli javno pooblastilo in zagotovijo finančna sredstva)

UJP je že enotna vstopna in izstopna točka za izmenjavo e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnike ter s tem posledično tudi enotna vstopna točka za e-račune vseh poslovnih subjektov, ki poslujejo s proračunskimi uporabniki (izvajalci storitev, dobavitelji blaga ipd.). Na podlagi predloga tega zakona bo UJP tudi enotna vstopna in izstopna točka za izmenjavo e-računov z aplikacijo davčnega organa. Iz tega razloga je predvideno, da UJP vodi seznam ponudnikov e-poti in prejemnikov e-računov in e-dokumentov, ker bo s tem zagotovljena kontinuiteta procesa izmenjave e-računov s proračunskimi uporabniki, celovitost, boljša preglednost, kar bo v zadnji fazi tudi pripomoglo k zmanjšanju tveganja v celotnem procesu izmenjave e-računov in e-dokumentov. Seznam ponudnikov e-poti je ključen tudi pri zagotavljanju izmenjave e-računov s proračunskimi uporabniki, za zagotavljanje nemotene izmenjave katerih je odgovoren UJP. UJP že razpolaga z infrastrukturo za izmenjavo e-računov za proračunske uporabnike, zato je tudi z vidika stroškov smotrnejše, da UJP vzpostavi in vzdržuje seznam ponudnikov e-poti. Prav tako UJP za namen vodenja seznama ponudnikov e-poti in upravnih postopkov ne načrtuje novih zaposlitev ali dodatnih finančnih sredstev. UJP ima že v obstoječem sistemu vzpostavljeno komunikacijo s ponudnik e-poti in s tem že zagotovljen kadrovske resurs. Hkrati je z vidika transparentnosti postopka smotno, da se postopek vpisa na seznam ponudnikov e-poti ne drobi še dodatno. Ponudniki e-poti bodo morali pred izdajo odločbe o vpisu na seznam ponudnikov e-poti opraviti test izmenjave podatkov z UJP. Če bi vpis opravljala Gospodarska zbornica Slovenije, bi prišlo do drobljenja upravnega postopka na različne organe in s tem podaljšalo izvedbo samega postopka. Takšna ureditev je torej najustreznejše tudi z vidika ekonomičnosti vodenja upravnega postopka.

Poročilo je bilo dano /

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA

**Klemen Boštjančič,
minister**

PRILOGE:

- Predlog sklepa Vlade Republike Slovenije
- Predlog zakona
- Obrazec – priloga 2
- Korelacijska tabela
- Izjava o skladnosti
- MSP test

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

EVA: 2024-1611-0037

Številka:

Datum:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov (EVA 2024-1611-0037) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- besedilo predloga zakona

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- vsa ministrstva,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje,
- Uprava Republike Slovenije za javna plačila,
- Finančna uprava Republike Slovenije.

ZAKON
O IZMENJAVI ELEKTRONSKIH RAČUNOV IN DRUGIH ELEKTRONSKIH DOKUMENTOV -
ZIERDED

I. UVOD**1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA**

Uporaba e-računov je v slovenski pravni red vpeljana z Zakonom o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 59/10), ki je začel veljati 7. 8. 2010. Na podlagi 26. člena omenjenega zakona je bila pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP) vzpostavljena enotna vstopna oziroma izstopna točka, prek katere neposredni in posredni uporabniki državnega in občinskih proračunov (državni organi, občine, javni zavodi, javne agencije, javni skladi ...) in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: proračunski uporabniki) pošiljajo ali prejemajo e-račune. S tem je Republika Slovenija postala ena izmed prvih držav članic Evropske unije, ki so vpeljale poslovanje z e-računi.

Na podlagi novele zakona ZOPSPU-A (Uradni list RS, št. 111/13) morajo vsi proračunski uporabniki od 1. januarja 2015 dalje prejemati račune in spremljajoče dokumente izključno v elektronski obliki. Pravne in fizične osebe (v nadaljnjem besedilu: gospodarski subjekti), ki za proračunske uporabnike dobavljajo blago, izvajajo storitev ali izvajajo gradnjo, morajo proračunskim uporabnikom pošiljati e-račune le prek spletne aplikacije UJP ali prek zainteresiranih ponudnikov plačilnih storitev in ponudnikov procesne obdelave podatkov (v nadaljnjem besedilu: udeleženci sistema izmenjave e-računov), ki imajo z UJP sklenjeno pogodbo o izmenjavi e-računov.

Na območju Republike Slovenije se uporablja standard e-SLOG 2.0, ki je enotna standardizirana oblika dokumentov, ki jo je pripravila Gospodarska zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GZS). GZS je s projektom e-SLOG 2.0 uspel povezati interese in strokovnjake iz več kot 100 podjetij in jih združiti pri pripravi in uveljavljanju enotnih slovenskih priporočil, ki poslovnim subjektom omogočajo elektronsko poslovanje. Rezultat projekta so standardi za elektronske dokumente: račun, naročilnica, dobavnica, opomin in IOP (izpisek odprtih postavk). Nosilec avtorskih pravic za eSLOG 2.0 priporočil je GZS, v pripravo in vzdrževanje priporočil pa sta vključena Nacionalni forum za eRačun, katerega član je tudi UJP, ter Sekcija Ponudnikov poslovnih programov S3P pri Združenju za informatiko in telekomunikacije (**vir: spletna stran GZS - Združenje za informatiko in telekomunikacije*).

Iz letnih poslovnih poročil UJP je razvidno, da je bilo prek enotne vstopne/izstopne točke izmenjano naslednje število e-računov:

- v letu 2015 skupaj 4.455.003 (od tega 3.994.142 prejetih in 460.861 izdanih e-računov);
- v letu 2016 skupaj 4.525.902 (od tega 4.015.598 prejetih in 510.304 izdanih e-računov);
- v letu 2017 skupaj 4.675.727 (od tega 4.080.214 prejetih in 595.513 izdanih e-računov);
- v letu 2018 skupaj 4.867.442 (od tega 4.161.072 prejetih in 706.370 izdanih e-računov);
- v letu 2019 skupaj 5.100.762 (od tega 4.216.425 prejetih in 884.337 izdanih e-računov);
- v letu 2020 skupaj 4.895.719 (od tega 3.830.299 prejetih in 1.065.420 izdanih e-računov);
- v letu 2021 skupaj 5.347.407 (od tega 4.069.159 prejetih in 1.278.248 izdanih e-računov);
- v letu 2022 skupaj 5.894.089 (od tega 4.302.704 prejetih in 1.591.385 izdanih e-računov);
- v letu 2023 skupaj 6.239.676 (od tega 4.361.099 prejetih in 1.878.577 izdanih e-računov);
- v letu 2024 skupaj 6.650.330 (od tega 4.453.693 prejetih in 2.196.637 izdanih e-računov).

Po ocenah GZS je na letni ravni v Sloveniji izdanih med 60 - 80 milijonov negotovinskih računov, ki so plačani preko ponudnikov plačilnih storitev.

V državah članicah Evropske unije in v tretjih državah se zdaj uporablja več svetovnih, nacionalnih in regionalnih standardov za izdajanje elektronskih računov (v nadaljnjem besedilu: e-računi), ki večinoma niso medsebojno povezljivi, kar povzroča zapletenost, pravno negotovost in dodatne stroške gospodarskim subjektom, ki uporabljajo e-račune v različnih državah članicah, ter tem subjektom omejuje dostop na nove trge zaradi novih in različnih standardov izdajanja e-računov ob njihovem sodelovanju pri izvajanju čezmejnih javnih naročil ter čezmejni trgovini oziroma ob vsakem dostopu na nov trg. Zato Direktiva 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L št. 133 z dne 6. 5. 2014, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/55/EU) ureja določitev evropskega standarda za izdajanje e-računov in seznama sintaks, ki ga Evropska komisija objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Navedena direktiva zavezuje države članice, da naročnikom, ki izvajajo javna naročila, naložijo obveznost prejemanja in obdelave e-računov, če so skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Na ta način so zavarovane pravice in interesi domačih ali tujih gospodarskih subjektov, ki se odločijo, da bodo pri izvajanju javnega naročila ali koncesijske pogodbe ali pogodbe o javno zasebnem partnerstvu izdajali e-račune v skladu z navedenim evropskim standardom. S tem je izpolnjen temeljni namen Direktive 2014/55/EU, ki je bila sprejeta zaradi odprave pravnih in tehničnih ter administrativnih ovir, zapletov in stroškov gospodarskih subjektov pri čezmejni trgovini in čezmejnih javnih naročilih. S tem se spodbuja razvoj elektronskega poslovanja in državam članicam, naročnikom ter poslovnim subjektom omogoča ustvarjanje koristi z vidika prihrankov, vpliva na okolje in zmanjševanja upravne obremenitve.

Vsebina Direktive 2014/55/EU je specifične tehnične narave in je vezana na določitev, vzdrževanje in nadaljnji razvoj ter uporabo evropskega standarda za semantični podatkovni model osrednjih elementov e-računa, ki ga je morala pripraviti pristojna evropska organizacija za standardizacijo, odobrila pa ga je Evropska komisija, skladno z zahtevami in merili, opredeljenimi v prvem odstavku 3. člena navedene direktive. V ta namen je bil izdan Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/1870 z dne 16. oktobra 2017 o objavi sklica na evropski standard za izdajanje elektronskih računov in seznama sintaks v skladu z Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 266 z dne 17. 10. 2017, str. 19).

Iz 9. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F; v nadaljnjem besedilu: ZJN-3), v katerem so opredeljena merila za pridobitev statusa naročnika, ter iz informativnega seznama naročnikov, ki je Priloga 3 Uredbe o informativnem seznamu naročnikov in obveznih informacijah v obvestilih za postopek naročila male vrednosti (Uradni list RS, št. 37/16), je razvidno, da več kot 95 % vseh naročnikov predstavljajo proračunski uporabniki, za katere velja ZOPSPU-1. Med preostale kategorije naročnikov, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, spadajo javni gospodarski zavodi, druge osebe javnega prava, javna podjetja, ki opravljajo eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju, in drugi subjekti, ki jim je pristojni organ Republike Slovenije podelil posebne ali izključne pravice za opravljanje dejavnosti na infrastrukturnem področju (plin, toplota, električna energija, voda, storitve prevoza, pristanišča in letališča, poštna storitve, črpanje nafte in plina ali izkopavanje premoga ali drugega trdnega goriva).

Status naročnika in obveznosti zavezancev pri izvajanju javnih naročil so opredeljene tudi v drugih področnih zakonih, in sicer v Zakonu o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 90/12, 90/14 – ZDU-1I in 52/16; v nadaljnjem besedilu: ZJNPOV) in Zakonu o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19 in 121/21 – ZJN-3B; v nadaljnjem besedilu: ZNKP), Zakonu o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06) ter v Zakonu o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40).

Prenos Direktive 2014/55/EU je v slovenski pravni red opravljen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 47/19; v nadaljnjem besedilu: novela ZOPSPU-1A), pri čemer je bilo upoštevano dejstvo, da so e-računi v slovenski pravni red vpeljani z Zakonom o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 59/10, 111/13 in 77/16 – ZOPSPU-1) oziroma z zdaj veljavnim Zakonom o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1), ki ima na tem področju vlogo posebnega predpisa (lex specialis), ter dejstvo, da večino naročnikov predstavljajo proračunski uporabniki. Z novelo ZOPSPU-1A je veljavnost zakona izjemoma razširjena tudi na naročnike, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, in sicer v delu, ki se nanaša na obveznost prejemanja in obdelave e-računov, če so bili izdani v skladu z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Na ta način je bilo z vidika ekonomičnosti zakonodajnega postopka in normative preglednosti zagotovljeno, da se zaradi prenosa Direktive 2014/55/EU v slovenski pravni red ne spreminjajo in dopolnjujejo vsi navedeni zakoni na področju javnega naročanja, podeljevanja koncesij, izvajanja koncesijskih pogodb, urejanja javno-zasebnega partnerstva in podeljevanja drugih posebnih ali izključnih pravic gospodarskim subjektom na infrastrukturnem ali drugih področjih.

V Direktivi 2014/55/EU je med drugim predvideno, da novi evropski standard za izdajanje e-računov ne bi smel zamenjati obstoječih nacionalnih standardov in tudi ne omejevati njihove uporabe, če z njim niso v nasprotju, temveč bi morale biti mogoče te standarde še naprej uporabljati vzporedno z njim. To pomeni, da se z navedeno direktivo in predlogom tega zakona ne posega v obstoječi standard e-SLOG.

Predlagatelj je hkrati s predlogom tega zakona pripravil tudi predlog Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah, ki v prehodnih in končnih določbah predvideva prenehanje določb ZOPSPU-1. Zaradi zagotovitve pravne kontinuitete pri izvajanju navedene direktive na območju Republike Slovenije ter skladnosti slovenskega pravnega reda s pravom Evropske unije, se s predlogom tega zakona ureja prenos navedene direktive tako, da zavezuje vse kategorije naročnikov.

Ob izvajanju določb ZOPSPU-1, ki urejajo izmenjavo e-računov in obveznosti naročnikov, se je v praksi izkazalo, da je to področje normativno podnormirano in ne zajema vseh razmerij med izdajatelji in prejemniki e-računov in drugimi udeleženci v sistemih izmenjave e-računov, kot so npr. ponudniki storitev procesne obdelave podatkov oziroma ponudniki e-poti in potrošniki. Ker to področje zajema širši krog subjektov in razmerij med temi subjekti predlagatelj ocenjuje, da je potrebno ta razmerja in posebnosti v zvezi z izmenjavo e-računov in drugih e-dokumentov urediti s posebnim zakonom in podzakonskimi predpisi.

Za izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti je mogoče uporabiti različne rešitve, ki jih je glede na njihove značilnosti razvrstiti v naslednje modele: (1) Model interoperabilnosti (določena je le dogovorjena oblika dokumentov in metodologija za izmenjavo poslovnih dokumentov, brez posredovanja davčnemu organu), (2) Model poročanja o računih v realnem času (davčni zavezanec po izdaji računa sporoča davčnemu organu), (3) Model kliringa (model temelji na davčnem potrjevanju računa, izmenjave dokumentov potekajo neposredno med gospodarskimi subjekti, in postopki izmenjave računov niso urejeni s strani državnega organa), (4) Model centralne izmenjave (predhodno opisan model se nadgradi s osrednjo platformo, ki jo vzpostavi državni organ), (5) Model decentraliziranega poročanja in izmenjave (model kjer potrjevanje in izmenjavo podatkov izvajajo ponudniki storitev (oziroma ponudniki e-poti) in ne osrednja platforma kot v prehodnem modelu).

V zakonu je predlagana kombinacija prvega in petega modela (brez poročanja). Izdajatelj in prejemnik izmenjujeta e-račune oziroma podatke iz e-računov preko registriranih ponudnikov storitev oziroma ponudnikov e-poti, brez poročanja davčnemu organu, pri čemer je dogovorjena oblika za dokumentov in metodologija za izmenjavo poslovnih dokumentov. Izmenjava e-računov s proračunskimi uporabniki pa se izvaja prek obstoječe enotne vstopne in izstopne točke (UJP). Ta rešitev je bila prepoznana kot najprimernejša, ker je potrebno najmanj prilagoditev in zaradi enotnosti e-SLOGA, hkrati pa uravnoveša vladne in poslovne potrebe.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Poglavitni cilji predloga zakona so:

- zagotovitev pravne kontinuitete v zvezi s prenosom določb Direktive 2014/55/EU v pravni red Republike Slovenije;
- ureditev obveznosti poslovnih subjektov, izdajateljev računov in subjektov, ki ponujajo storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov;
- spodbujanje in nadaljnji razvoj elektronskega poslovanja javne uprave in gospodarstva v skladu z usmeritvami in priporočili Evropske komisije in Vlade Republike Slovenije;
- izboljšanje konkurenčnosti in pravne varnosti gospodarskih subjektov ter odprava administrativnih, pravnih, tehničnih in drugih ovir pri izmenjavi e-računov;
- omogočanje ustvarjanja koristi za državo in poslovne subjekte z vidika prihrankov oziroma nižjih stroškov, vpliva na okolje in zmanjševanja administrativne obremenitve;
- zagotovitev varne izmenjave e-računov z regulacijo ponudnikov e-poti.

Avtomatizacija nekaterih aktivnosti pri izdaji in prejemu računa na srednji in daljši rok prinaša prihranke pri poslovanju poslovnih subjektov. Pri tem je pomembno, da so posamezni segmenti razmerij, npr. v konkretnem primeru razmerje med poslovnimi subjekti (v nadaljnjem besedilu B2B razmerja), urejeni celovito, zato predlog zakona predvideva obvezno izmenjavo vseh računov v B2B razmerjih, ne glede na to, ali je račun poravnan gotovinsko ali negotovinsko. Na ta način lahko poslovni subjekt izkoristi tudi vse prednosti oziroma možnosti avtomatizacije poslovnih procesov ob izdaji in prejemu računa.

Obveznost izmenjave e-računov za podjetja ni novost, namreč poslovni subjekti že od leta 2015 e-račune pošiljajo proračunskim uporabnikom, zavezanci za javno naročanje, tudi če niso proračunski uporabniki, pa so dolžni prejemati e-račune od domačih in tujih poslovnih subjektov.

Tudi samo gospodarstvo zasleduje trend digitalizacije poslovanja in je usmerjeno v izdajo e-računov, zato za veliko subjektov zakon ne bi prinesel novosti, bi pa urejena obvezna izmenjava e-računov za poslovne subjekte prinesla pozitivne učinke, saj v dosedanjih poslovnih odnosih za druge subjekte izdajanje ali prejemanje e-računov ni bilo obvezno. Podjetja so večinoma že opremljena za poslovanje z e-računi. Večina ponudnikov programskih rešitev za e-račune je svoje rešitve povezala s storitvami njihove izmenjave, kar omogoča popolno avtomatizacijo pošiljanja in prejemanja.

Ukrep obvezne izmenjave e-računov med podjetji bo prinesel številne prednosti:

- spodbujanje in nadaljnji razvoj elektronskega poslovanja javne uprave in gospodarstva,
- odprava administrativnih in tehničnih ovir ter s tem učinkovitosti poslovanja,
- regulacija ponudnikov e-poti, prek katerih se izmenjujejo e-računi, z namenom zagotavljanja varne in zanesljive izmenjave in visoke kakovosti storitev,
- varne, pregledne in kakovostne izmenjave e-računov med različnimi ponudniki e-poti,
- prihranki oziroma nižji stroški,
- vpliv na okolje,
- avtomatizirana izdaja, dostava, prejem in obdelava podatkov in s tem zmanjšanje možnosti napak in zmanjšanje stroškov dela,
- hitrejša in enostavnejša izmenjava,
- večja sledljivost procesov,
- hramba e-računov na enem mestu,
- večja geografska dostopnost.

Izmenjava prek ponudnikov e-poti pomeni tudi večja varnost izmenjave v razmerju do izmenjava preko elektronske pošte. Izmenjava prek elektronske pošte ne zagotavlja zanesljivosti dostave, identifikacije

pošiljatelja ter sledljivost dostave e-računa. Pri elektronski pošti obstaja tudi večja kibernetična nevarnost same elektronske pošte in njenih priponk.

2.2 Načela

Najpomembnejša načela predloga zakona so:

- načelo sorazmernosti: predlog zakona se omejuje zgolj na nujno potrebne določbe, vezane na prenos določb Direktive 2014/55/EU, in na razmerja udeležencev sistema izmenjave e-računov;
- načelo razvoja elektronskega poslovanja in dostopnosti spletnih storitev javne uprave ter gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti delovanja javnega in zasebnega sektorja, ki zagotavlja polno izkoriščanje vseh gospodarskih in družbenih prednosti digitalne družbe;
- načelo varnosti in zanesljivosti izmenjave e-računov in e-dokumentov ter preglednosti in kakovosti poslovanja ponudnikov storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov;
- načelo pravne varnosti poslovnih subjektov: za naročnike, ki neutemeljeno zavračajo prejem in obdelavo e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom, so v predlogu zakona predvidene sankcije, s čimer se prispeva k večji pravni varnosti gospodarskih subjektov pri sklepanju in izvajanju pogodb o izvedbi javnega naročila, koncesijskih pogodb in pogodb o javno-zasebnem partnerstvu. Prav tako so predvidene sankcije za poslovne subjekte, ki ne izmenjujejo e-računov;
- načelo varstva potrošnikov – za izdajanje e-računov potrošnikom je potrebno njihovo predhodno soglasje.

2.3 Poglavitne rešitve

S predlogom zakona se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2014/55/EU tako, da se bo zakon uporabljal za e-račune, ki so izdani v skladu z obstoječim slovenskim standardom e-SLOG, in hkrati tudi za druge oblike e-računov, če so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določeni v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU. Gre za e-račune, ki jih na podlagi pogodb in naročilnic za izvedbo javnega naročila ali drugih aktov, sklenjenih na podlagi oddanih javnih naročil ali koncesijskih pogodb ali pogodb o javno-zasebnem partnerstvu, prejmejo proračunski uporabniki in osrednji nabavni organi ter subjekti, ki izpolnjujejo pogoje za status naročnika, določeni v ZJN-3 in v področnih zakonih, ki urejajo podeljevanje koncesij in javno-zasebno partnerstvo (v nadaljnjem besedilu: naročniki).

Direktiva 2014/55/EU se uporablja za e-račune, izdane na podlagi izvajanja pogodb, za katere se uporabljajo naslednje direktive:

- Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L št. 216 z dne 20. 8. 2009, str. 76), nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 2015/2340/EU z dne 15. decembra 2015 o spremembi Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede pragov za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 330 z dne 16. 12. 2015, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/81/ES), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJNPOV;
- Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 1), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2017/2366 z dne 18. 12. 2017 o spremembi Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede mejnih vrednosti za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 337 z dne 19. 12. 2017, str. 21), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/23/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZNKP;
- Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 65; v

nadaljnem besedilu: Direktiva 2014/24/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3;

- Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštinih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 243; v nadaljnem besedilu: Direktiva 2014/25/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3.

Glede na navedeno je besedilo zakona oblikovano tako, da velja obveznost prejemanja in obdelave e-računov, če so izdani v skladu z evropskim standardom za izdajanje e-računov, za vse kategorije naročnikov, ki morajo izvajati javna naročila po navedenih predpisih EU in področnih zakonih Republike Slovenije. Zato je v predlogu zakona opredeljeno, da je pojem »naročnik« skupni izraz za naročnika, kot ga opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncedenta, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali javnega partnerja, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo.

V primerjavi z obstoječim ZOPSPU-1, ki ureja obveznost izmenjave e-računov za poslovne subjekte, ki vstopajo v obligacijska razmerja s proračunskimi uporabniki oziroma naročniki, se s predlogom tega zakona obveznost izmenjave e-računov razširja na vse gospodarske subjekte in njihova medsebojna obligacijska razmerja. To pomeni, da morajo poslovni subjekti izdajati drugim poslovnim subjektom izključno e-račune. Podobna normativna rešitev je uveljavljena tudi v nekaterih drugih državah članicah EU, kot so npr. Italija, Francija, Poljska, ki so v ta namen pridobile ustrezen izvedbeni sklep Sveta EU oziroma dovoljenje, da uporabijo posebni ukrep, ki odstopa od določb 218. in 232. člena Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L št. 347 z dne 11. 12. 2006, str. 1), zadnjič spremenjeno z Direktivo Sveta (EU) 2021/1159 z dne 13. julija 2021 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede začasnih oprostitev pri uvozu in nekaterih dobavah v odziv na pandemijo COVID-19 (UL L št. 250 z dne 15. 7. 2021, str. 1), (v nadaljnem besedilu: Direktiva Sveta 2006/112/ES o sistemu DDV).

Listine, ki se po tem zakonu obravnavajo kot e-računi in drugi e-dokumenti, so podrobneje opredeljene v 3. členu predloga zakona ter v obrazložitvi navedenega člena. V izogib nejasnosti predlagatelj zakona pojasnjuje, da pojma »e-račun« in »e-dokument« ne zajemata odločb, sklepov ali drugih listin, ki jih izdajajo in pošiljajo sodni, upravni, prekrškovni, nadzorni in drugi organi pri vodenju postopkov iz svoje pristojnosti. Za izdajanje in pošiljanje oziroma vročanje tovrstnih upravnih in sodnih aktov se uporabljajo področni predpisi, ki urejajo vodenje posameznega postopka.

Zaradi zagotavljanja varne in zanesljive izmenjave e-računov in e-dokumentov ter kakovosti teh storitev, predlog zakona ureja obveznosti ponudnikov e-poti ter preglednost njihovega poslovanja in obveznosti ter vzpostavitev seznama ponudnikov e-poti, ki ga bo vodil UJP.

Predlog zakona sledi pravnim aktom in ciljem Evropske komisije (v nadaljnem besedilu: Komisija), s katerimi se spodbuja nadaljnja širitev izdajanja e-računov in digitalizacija knjigovodskega in davčnega poslovanja v državah članicah EU.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

- ocena finančnih sredstev za državni proračun,
- ocena drugih javnih finančnih sredstev,
- predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna,
- predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva,
- predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva,
- sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poroštva),
- v naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena ...

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo vsi proračunski uporabniki prejemati izključno e-račune, zato določitev obveznosti prejemanja e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom, od UJP in proračunskih uporabnikov ne zahteva prilagoditve obstoječega poslovanja oziroma nabav nove strojne in programske opreme, drugih materialnih stroškov ali stroškov dela.

Za izvajanje nadzora in vodenja prekrškovnih postopkov niso predvidena dodatna proračunska sredstva. UJP, FURS in TIRS bodo izvajali nadzor v okviru obstoječih kadrovske kapacitete in zagotovljenih proračunskih sredstev.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

- sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednjih proračunskih postavkah 141042 FURS in 2931 UJP,
- sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvijo v okviru sprejetega državnega proračuna s postavke ... na postavko ...,
- sredstva bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prikaz ureditve v drugih članicah EU

5.1.1. Italija

V Italiji je uporaba e-računov v javnih naročilih obvezna za ministrstva, davčne agencije in nacionalne varnostne agencije od junija 2014. Od 31. marca 2015 je obvezna za vse javne subjekte. Uporaba e-računov temelji na naslednjih pravnih instrumentih:

- Italian law number 244 of 24 December 2007, določbe za pripravo letnih in dolgoročnih računovodskih izkazov države (Finance Act 2008);
- Decree of 7 March 2008, identifikacija ponudnika sistema izmenjave za izdajanje e-računov ter relativne lastnosti in dolžnosti;
- Decree of 3 April 2013, uredba o izdaji, prenosu in prejemu e-računov, ki se uporabljajo za javne organe;
- Decree law of 24 April 2014, n. 66. Nujni ukrepi za konkurenčnost in socialno pravičnost (25. člen);
- Circular of the State General Accounting Office number 37 of 4 November 2013, prva navodila za izvajanje uredbe o izdaji, prenosu in prejemu e-računov, ki se uporabljajo za javne uprave;
- Legislative decree n. 148/2018, Prenos Direktive o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju 2014/55/EU.

Sistem izmenjave (*Sistema di Interscambio*) omogoča obdelavo e-računov. E-račun se lahko posreduje državnim upravam na več načinov, in sicer prek:

- certificirane elektronske pošte (CEM);
- spletne strani FatturaPA;
- SDICoop – storitev prenosa;
- storitve SDIFTP;
- SPCoop – storitev prenosa.

Italijanski operativni model za izdajanje e-računov temelji na enotnem eVozlišču *Sistema di Interscambio*, s katerim lahko pošiljatelje in prejemnike e-računov podpre njihov ponudnik storitev. Sistem izmenjave *Sistema di Interscambio* upravlja Agencija za prihodke s tehnologijo in operativno podporo IT ponudnika Sogei, ki je v lasti italijanskega Ministrstva za gospodarstvo in finance. Gospodarski subjekti predložijo e-račune v formatu FatturaPA v okviru *Sistema di Interscambio*, ki deluje kot eDelivery storitev, saj se e-račun posreduje javni upravi na podlagi identifikatorja naslovnika (Unique Office Code). Sistem izmenjave *Sistema di Interscambio* izvaja samo formalni nadzor.

Gospodarski subjekti in javni subjekti lahko uporabijo ponudnika rešitev za oddajanje in prejemanje e-računov in kontrolnih sporočil prek *Sistema di Interscambio*. E-računi se pošiljajo prek *Sistema di Interscambio* državnemu oddelku za računovodstvo, ki je odgovoren za izvajanje revizijskih funkcij na področju finančnega upravljanja javnih institucij in nadzora nad porabo javnih sredstev.

Prejemniki v javni upravi izberejo način, po katerem želijo prejemati e-račune prek *Sistema di Interscambio*:

- certificirana elektronska pošta (CEM);
- SDICoop – storitev sprejema;
- storitev SDIFTP;
- SPCoop – storitev sprejema.

Prejeti e-računi se avtomatsko obdelajo. Prejemniki v javni upravi prejete e-račune digitalno arhivirajo za deset let. V sistemu izmenjave *Sistema di Interscambio* se e-računi ne arhivirajo.

Agencija za prihodke je vzpostavila brezplačne storitve za podporo strokovnjakom na tem področju in jim olajšala prenos ter arhiviranje e-računov. Razvila je aplikacijo za pametne telefone, ki omogoča malim in srednje velikim podjetjem, da ustvarjajo in prenašajo e-račune.

Od januarja 2017 so vsi davčni zavezanci obvezni četrletno pošiljati podatke o računih njihovi agenciji za prihodke (Revenue Agency).

Od januarja 2019 je obvezno izdajanje e-računov tudi za prodajo blaga in storitev med podjetji oziroma gospodarskimi subjekti (angl. business to business; v nadaljnjem besedilu: B2B) in prodajo blaga in storitev neposredno kupcu oziroma potrošniku (angl. business to consumer/customers; v nadaljnjem besedilu: B2C). Obveza velja za davčne zavezance s sedežem na italijanskem ozemlju. Izjema so davčni zavezanci z letnim prometom manjšim od 65.000 EUR na osnovi oprostitve za male izdajatelje po 285. členu Direktiva Sveta 2006/112/ES o sistemu DDV. S tem tudi preneha obveznost pošiljanja podatkov o računih.

Za namen uvedbe obveznega izdajanja oziroma prejemanja e-računov na območju Italije je bil izdan Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2018/593 z dne 16. aprila 2018 o dovoljenju Italijanski republiki, da uvede posebni ukrep, ki odstopa od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 99 z dne 19. 4. 2018, stran 14) zadnjič spremenjen z Izvedbenim sklepom Sveta (EU) 2021/2251 z dne 13. decembra 2021 (UL L 454 z dne 17. 12. 2021, stran 1).

Povzetek besedila dokumentov, ki se nanašajo na zadnjo spremembo izvedbenega sklepa Sveta EU:

Razlogi za predlog Italije in njihovi cilji:

V skladu z Izvedbenim sklepom (EU) 2018/593 je Italija uvedla splošni sistem obveznega izdajanja e-računov, *Sistema di Interscambio* (v nadaljnjem besedilu: sistem SdI), tudi v skladu s Priporočilom Sveta z dne 11. julija 2017 v zvezi z nacionalnim programom reform Italije za leto 2017 in mnenjem Sveta o programu Italije za stabilnost za leto 2017¹.

¹ UL C 261, 9.8.2017, str. 46.

Italija trdi, da je ukrep za boj proti davčnim goljufijam in utajam, poenostavitev izpolnjevanja davčnih obveznosti, učinkovitejše pobiranje davkov in posodobitev italijanske proizvodnje ter s tem zmanjšanje upravnih stroškov za podjetja v celoti dosegel svoje cilje.

V zvezi z bojem proti goljufijam in utajam na področju DDV je ukrep okrepil zmogljivosti davčne uprave, s čimer se je skrajšalo obdobje, ki je potrebno, da se goljufije in utaje na področju DDV odkrijejo in se zoper nje ukrepa, poleg tega so se izboljšale možnosti za analizo tveganja. Poleg tega se je ukrep izkazal za učinkovitega v smislu preventive, saj davkoplačevalce odvrača od goljufij in utaj.

Čeprav ni mogoče natančno opredeliti, kolikšen znesek izterjav je mogoče neposredno pripisati obveznemu izdajanju e-računov, je Italija predložila nekaj ocen. Glede na te ocene bi bilo mogoče približno 2 milijardi EUR neposredno pripisati upoštevanju predpisov v zvezi z DDV po uvedbi zadevnega ukrepa, medtem ko bi bilo približno 580 milijonov EUR dodatnih prihodkov, pridobljenih s pobiranjem neposrednih davkov, ukrepu mogoče pripisati posredno. Kar zadeva kontrolo in izvrševanje, je ukrep za odkrivanje in preprečevanje lažnih dobropisov DDV v letu 2019 omogočil izterjavo v višini 945 milijonov EUR. Poleg tega je bilo izdajanje e-računov v celotnem letu 2019 ključnega pomena pri odkrivanju davčnih zavezancev, ki ne izpolnjujejo pogojev za status „*esportatore abituale*“ (prijavljene lažne zgornje meje v višini več kot 1,3 milijarde EUR). Trenutno so v teku tudi drugi postopki, ki temeljijo na navzkrižnem preverjanju podatkov na e-računih s čezmejnimi viri informacij v boju proti goljufijam (vključno z evropsko mrežo za boj proti goljufijam EUROFISC). Ukrep je omogočil tudi odkrivanje podjetij, vpletenih v mehanizme goljufij znotraj Skupnosti, ki so se uporabljali v zadnjih mesecih leta 2019 in v letu 2020 in so temeljili na izdajanju računov za neobstoječe transakcije v višini približno 1 milijarde EUR.

Kar zadeva poenostavitev izpolnjevanja davčnih obveznosti, je uvedba obveznega izdajanja e-računov davčnim organom omogočila, da za davkoplačevalce pripravijo vnaprej izpolnjene evidence o nakupih in prodaji, časovno razporedijo redna plačila DDV, vnaprej izpolnijo letne obračune DDV ter vnaprej izpolnijo plačilne naloge za davke, ki jih je treba poravnati, davke, ki se izravnavajo, ali davke, v zvezi s katerimi se vloži zahtevek za povračilo (pri čemer imajo prednost tisti davkoplačevalci, ki izdajajo e-račune). Izdajanje e-računov je omogočilo odpravo mnogih obveznosti, kot so poročanje o podatkih na računih za domače transakcije, izpolnjevanje deklaracij o nakupih v sistemu Intrastat, obveznost predložitve podatkov o pogodbah z lizinškimi družbami, družbami za oddajo v najem in izposajo, ter obveznost poročanja o transakcijah, ki vključujejo dobavo blaga iz Republike San Marino v Italijo.

Italija meni, da je uvedba obveznega izdajanja e-računov poenostavila postopek izdajanja računov za izdajatelje in prejemnike ter omogočila razvoj povezanih storitev, ki omogočajo spremljanje poslovne uspešnosti v realnem času, tudi na primer upravljanje denarnih tokov. Poleg tega so se v okviru pandemije zaradi COVID-19 podatki, ki so bili predloženi z obveznim izdajanjem e-računov, izkazali za koristne pri analizi sprememb v gospodarstvu, povezanih z zdravstveno krizo, in pri uvajanju najprimernejših ukrepov za podporo.

Izvedbeni sklep (EU) 2018/593 se je uporabljal do 31. decembra 2021, zato je Italija zaprosila, da bi lahko še naprej odstopala od členov 218 in 232 direktive o DDV in zahtevala obvezno izdajanje e-računov.

Zaprosila je tudi za razširitev področja uporabe ukrepa na davčne zavezance, ki so upravičeni do oprostitve za mala podjetja iz člena 282 direktive o DDV. Italija meni, da bo ta razširitev področja uporabe okrepila boj proti goljufijam in utajam na področju DDV, saj bo davčnim organom zagotovila popoln pregled nad transakcijami, ki jih izvajajo vsi davkoplačevalci. Poleg tega bodo davčni organi lahko spremljali, ali je promet davčnih zavezancev, ki so upravičeni do zgoraj navedene oprostitve, pod pragom, kar jim bo omogočilo preprečevati utaje, ki so povezane s tem, da do tega režima dostopajo in ga trajno uporabljajo davkoplačevalci, ki kršijo zakonsko določene pogoje in zahteve.

Po mnenju Italije zahtevana razširitev področja uporabe ukrepa ne bi smela vključevati znatnega upravnega bremena za te davčne zavezance. Več kot 10 % davkoplačevalcev, ki so upravičeni do oprostitve za mala podjetja iz člena 282 direktive o DDV, že izdaja svoje račune prek sistema SdI. Poleg tega je italijanska davčna uprava vsem gospodarskim subjektom, ki so zavezanci za DDV, brezplačno dala na voljo različne rešitve za pripravo in prenos e-računov. Te vključujejo paket programske opreme, ki ga je mogoče namestiti na osebni računalnik in uporabljati za pripravo datotek z e-računi tudi brez internetne povezave, take datoteke pa se nato prenesejo tako, da se enostavno naložijo na strežnik, ter aplikacijo za pripravo in prenos e-računov, ki jo je mogoče namestiti na katero koli prenosno napravo. Poleg tega je italijanska davčna uprava brezplačno dala na voljo tudi storitev digitalne hrambe, ki omogoča arhiviranje datotek z izdanimi računi in hkrati zagotavlja skladnost z zahtevami glede verodostojnosti, celovitosti in berljivosti datotek za obdobje 15 let.

Ocena učinkov

Italija je zaprosila za dovoljenje, da bi lahko še naprej uporabljala obvezno izdajanje e-računov za vse račune, izdane drugim gospodarskim subjektom ali končnim uporabnikom, ki jih izdajajo davčni zavezanci, ki imajo sedež na italijanskem ozemlju, s čimer bi se področje uporabe ukrepa razširilo na davčne zavezance, ki so upravičeni do oprostitve za mala podjetja. Tudi poenostavljeni računi, dokumenti, izdani na podlagi člena 219 direktive o DDV, in računi v zvezi z oproščenimi transakcijami bi morali spadati pod obvezno izdajanje e-računov.

Davčni zavezanci so že prilagodili svoje sisteme, da bi izpolnjevali zahteve glede obveznega izdajanja e-računov. Če se dovoljenje ne podaljša, bodo stroški, ki so jih imeli davčni zavezanci zaradi take prilagoditve, zanje postali nepovratni stroški, poleg tega bodo verjetno imeli še dodatne stroške, povezane s prilagoditvijo novemu sistemu poročanja, ki bi nadomestil obvezno izdajanje e-računov.

Po navedbah Italije bo izdajanje e-računov prineslo učinkovite rezultate v boju proti davčnim goljufijam zaradi večje celovitosti, pravočasnosti in sledljivosti informacij. Poleg tega je ukrep tudi preventivne narave, saj davkoplačevalce odvrča od goljufij in utaj. Pošiljanje računov prek sistema SdI italijanski davčni upravi zagotavlja pravočasen in samodejen dostop do kakršnih koli informacij o računih, ki so pomembne za davčne namene. Razširitev ukrepa na davčne zavezance, ki so upravičeni do oprostitve za MSP, bo okrepila to možnost. Tako bodo davčni organi lahko izvajali pravočasno in samodejno preverjanje doslednosti med prijavljenim in plačanim DDV.

Razširitev področja uporabe ukrepa na davčne zavezance, ki so upravičeni do oprostitve za MSP, spremljajo blažilni ukrepi, kot so brezplačna razpoložljivost različnih rešitev za pripravo in prenos e-računov, paket za namestitev programske opreme na računalnike ali aplikacija za prenosne naprave. Poleg tega izvajanje izdajanja e-računov spremlja odprava drugih zahtev in zagotavljanje dodatnih storitev davčnim zavezancem. Kot je bilo že omenjeno, bi razširitev področja uporabe ukrepa na davčne zavezance, ki so upravičeni do oprostitve za MSP, italijanski davčni upravi zagotovila popoln pregled nad računi, ki so jih izdali vsi davčni zavezanci, kar bi pripomoglo k boju proti goljufijam in utajam na področju DDV.

5.1.2. Švedska

Na Švedskem določata poslovanje z e-računi za osrednje vladne organe dva zakona, in sicer:

- Ordinance for accounting (Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring §21f);
- Ordinance for electronic information exchange (Förordning (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte § 3).

V skladu z zgoraj navedenima odlokoma so bili izdani podrobnejši predpisi o obvezni uporabi e-javnih naročil v postopkih naročanja. Centralne vladne agencije so povezane z omrežjem PEPPOL (Pan-European Public Procurement OnLine) od novembra 2018 dalje.

Švedska je pripravila zakonodajo za izvajanje Direktive o izdajanju e-računov pri javnem naročanju in predpisala obvezno uporabo e-računov za lokalne in regionalne vlade. Vlada je sprejela ukrepe, s katerimi od dobaviteljev zahteva, da pošljejo e-račune javnemu sektorju s 1. aprilom 2019. Zakon velja za pogodbe, podpisane po tem datumu, in da se omogoči lažji prehod za dobavitelje. Predlog predstavlja podpirne ukrepe za dobavitelje in tudi za občine, ki ne uporabljajo e-računov. Novi zakon je parlament potrdil junija 2018. Švedska uporablja standard PEPPOL BIS Billing 3.0.

Centralni organi uporabljajo platformo za prejemanje in obdelavo e-računov, katero upravljajo ponudniki rešitev v okviru sporazumov, ki jih sklenejo z Agencijo za pravne, finančne in upravne storitve. Švedska spodbuja uporabo omrežja PEPPOL za elektronsko naročanje, ki omogoča medsebojno sporazumevanje med javnim in gospodarskim sektorjem.

Lokalni in regionalni organi uporabljajo več platform. Švedska sledi modelu, po katerem se gospodarski subjekti in osrednji organi povežejo s ponudniki elektronskih rešitev, odgovornimi za prenos, sprejem in obdelavo e-računov. Na Švedskem uporabljene rešitve temeljijo na priporočilih podjetja Single Face To Industry (SFTI) glede standardov za sporočila in drugo infrastrukturo. Podjetje SFTI priporoča uporabo omrežja PEPPOL v švedskem javnem sektorju in njegovih dobaviteljih. SFTI vodita Švedsko združenje za lokalne skupnosti in regije (SKL), DIGG (Agencija za digitalno vlado) in Nacionalna agencija za javna naročila. SFTI sestavljajo javne uprave, gospodarski subjekti in IT ponudniki. Njen cilj je priporočiti standarde za e-javna naročila v javnem sektorju in podpreti njegovo uporabo. Dejavnost je v mednarodni standardizaciji v CEN, OASIS in podobnih organizacijah.

5.1.3. Francija

Francija je po zakonu o proračunu za leto 2021 uvedla obvezne e-račune za vse domače B2B transakcije (izmenjava e-računov poteka le preko ponudnikov e-poti), za čezmejne B2B in domače B2C transakcije, pa bo obvezno e-poročanje. Obveznost prejema e-računov velja za vse od začetka leta 2023, obvezna izdaja e-računov bo postopna, z letom 2023 je bila za velika podjetja, 2024 za srednja in z letom 2025 za mala in mikro podjetja.

Obstoječa rešitev vključuje izmenjavo e-računov preko certificiranih ponudnikov e-poti, ki morajo zagotavljati hitro in varno interoperabilnost med različnimi ponudniki e-poti; to naj bi po njihovi oceni bila velika dodana vrednost ravno za podjetja (izdajatelje in prejemnike). Za mikro podjetja in državno upravo bo na voljo obstoječa platforma Chorus Pro. Zahteve glede ponudnikov e-poti so primerljive kot jih določa predlog tega zakona, le da bo Francija zahtevala tudi certifikacijo ponudnikov e-poti.

Za namen uvedbe obveznega izdajanja oziroma prejemanja e-računov na območju Francije je bil izdan Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/133 z dne 25. januarja 2022 o dovoljenju Franciji, da uvede posebni ukrep, ki odstopa od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 20 z dne 31. 1. 2022, stran 272).

Povzetek besedila dokumentov iz prejšnjega odstavka:

Razlogi za predlog Francije in njihovi cilji:

Francija je vložila zahtevo za odstopanje na podlagi 395. člena *Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV*, da bi lahko uvedla obvezno izdajanje e-računov za domače transakcije med zavezanci za DDV, s sedežem v Franciji na podlagi 153. člena Zakona o financah za leto 2020 in 195. člena Zakona o financah za leto 2021. Poleg te obveznosti bodo morali zadevni davčni zavezanci pošiljati davčnim organom določene dodatne podatke.

Francija v zvezi s svojo zahtevo meni, da bo obveznost izdajanja e-računov veliko prispevala k boju proti goljufijam in hkrati okrepila konkurenčnost podjetij. Prav tako se bo izboljšalo poznavanje dejavnosti podjetij v realnem času, kar bo omogočilo, da bo gospodarska politika čim bolj prilagojena

gospodarski realnosti akterjev. Obveznost bo z uvedbo predizpolnjenih obrazcev za obračun DDV podjetjem omogočila tudi poenostavitev obveznosti poročanja o DDV.

218. člen *Direktive 2006/112/ES* določa, da države članice kot račune sprejmejo vse dokumente ali sporočila na papirju ali v elektronski obliki. Francija želi zato pridobiti odstopanje od tega člena direktive, da bi francoska davčna uprava kot račun štela le e-račune, ki so v mešani ali strukturirani obliki.

V skladu z 232. členom *Direktive 2006/112/ES* je uporaba e-računa pogojena s tem, da prejemnik take račune sprejema. Zato je za uvedbo obveznosti izdajanja e-računov v Franciji potrebno odstopanje od tega člena, tako da izdajatelju ni več treba pridobiti soglasja prejemnika za pošiljanje računa v brezpapirni obliki.

Francija trdi, da bi uvedba splošne obveznosti izdajanja e-računov prinesla koristi v smislu boja proti goljufijam in utajam, hkrati pa bi olajšala prostovoljno spoštovanje davčne zakonodaje. Obveznost izdajanja e-računov bo skupaj s prenosom dodatnih podatkov o transakcijah prek programa, ki vključuje certificirane zasebne platforme in centralizirano javno platformo, davčni upravi omogočila, da v realnem času preveri skladnost med prijavljenim in pobranim DDV ter izdanimi in prejetimi računi. Zato se bo zmogljivost uprave pri preprečevanju goljufij na področju DDV in boju proti njim izboljšala.

Obveznost izdajanja e-računov bo zajemala samo transakcije med davčnimi zavezanci (B2B). Podatki o transakcijah, ki vključujejo končne potrošnike (B2C), bodo pridobljeni prek drugega mehanizma. V primeru pridobitev znotraj Skupnosti bodo davčni zavezanci obdržali pravico do prejemanja računov na papirju. V Franciji je med 1. januarjem 2017 in 1. januarjem 2020 začela postopoma veljati obveznost izdajanja e-računov za transakcije med podjetji in državnimi upravami (B2G). Zato so podjetja, ki že izdajajo račune v elektronski obliki prek platforme za izdajanje e-računov B2G Chorus Pro, ki jo je razvila državna agencija za finančno informacijsko tehnologijo (AIFE), že opremljena in pripravljena na razširitev obveznosti izdajanja e-računov za transakcije med podjetji (B2B). Francija trdi, da večina francoskih zavezancev za DDV že pošilja ali prejema račune v elektronski obliki. Po navedbah Francije je leta 2017 le 31 % francoskih podjetij z več kot desetimi zaposlenimi uporabljalo račune na papirju, od takrat pa se je ta delež verjetno zmanjšal. Prehod na elektronsko obliko bo trajno odpravil obdelavo računov na papirju, kar bo podjetjem prineslo pričakovane prihranke.

Davčni zavezanci, ki so upravičeni do oprostitve za mala in srednja podjetja, so vključeni v področje uporabe tega ukrepa. Postopno izvajanje ukrepa jim bo dalo dovolj časa za pripravo. Poleg tega bodo lahko ta podjetja uporabljala bodisi zasebno platformo bodisi javno platformo za izdajanje računov, ki jo upravlja AIFE (Chorus Pro). Slednji bo predlagal minimalno brezplačno storitev, vključno z obdelavo formatov PDF (s pridobivanjem podatkov v strukturirani obliki) in 10-letno ponudbo za arhiviranje (ki ustreza zakonitemu obdobju obveznega arhiviranja za komercialne namene v Franciji). Glede na podatke, ki jih je predložila Francija, bodo prihranki in prednosti, ki jih bodo imeli ti davčni zavezanci zaradi uvedbe izdajanja e-računov, v veliki meri izravnali začetno naložbo, ki jo bodo morali izvesti za prilagoditev svojih sistemov.

Francija meni, da bo izdajanje e-računov davčnim zavezancem prineslo prednosti, kot so hitrejša plačila za dobavitelja, znižanje stroškov tiskanja in poštnih stroškov, znižanje stroškov in zmanjšanje zamud pri obdelavi podatkov z računov, znižanje stroškov hrambe ter stroškov usposabljanja in razvoja sistema.

Francija predvideva postopno uvedbo obveznosti, da se omogočita prehod in podpora novemu sistemu, prilagojenemu vsaki vrsti podjetja. Od leta 2024 bi za vsa podjetja veljala obveznost prejemanja e-računov. Postopna uvedba obveznosti izdajanja e-računov se bo razlikovala glede na velikost podjetij: za velika podjetja bo ta obveznost veljala od leta 2024, za podjetja z od 250 do 4 999 zaposlenimi in s prometom pod 1,5 milijarde EUR od leta 2025, za mala in srednja podjetja ter zelo mala podjetja,

vključno z davčnimi zavezanci, ki so upravičeni do oprostitve za mala podjetja na podlagi člena 282 direktive o DDV, pa od leta 2026.

Za zagotovitev interoperabilnosti izmenjav bi morale tako zasebne kot javne platforme, ki zagotavljajo storitve izdajanja e-računov, davčnim zavezancem nuditi minimalni nabor strukturiranih ali mešanih oblik, brez poseganja v njihovo svobodo, da ponujajo alternativne oblike.

Z navedenim izvedbenim sklepom Sveta EU je Franciji dovoljeno odstopanje od *Direktive 2006/112/ES* za obdobje od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2026.

Ocena učinka:

Obvezno izdajanje e-računov bo vplivalo na davčno upravo in davčne zavezance.

Francija pričakuje, da bo obvezno izdajanje e-računov pripomoglo k boju proti davčnim utajam, vključno z nenamernimi davčnimi utajami, povezanimi z neobračunavanjem ali nepopolnim obračunavanjem in na splošno z neplačilom DDV. Poleg boja proti goljufijam na področju DDV bo razpoložljivost informacij o poslovnih transakcijah omogočila opredelitev intenzivnosti poslovnih povezav med podjetji. Zato se bo povečala analiza transakcij, sklenjenih med povezanimi podjetji, da se odkrijejo transakcije, ki bi lahko prikrije morebitna znižanja osnov za davek od dohodkov pravnih oseb ali skrite razdelitve dobička. Poleg tega bo program omogočal zbiranje podatkov o transakcijah davčnih zavezancev v realnem času. Takšni podatki se lahko uporabijo za ekonomske analize, ki jih na primer izvajata nacionalni statistični urad INSEE ali generalni direktorat za zakladnico, da se zagotovi čim tesnejše usmerjanje javnih politik.

Francija trdi, da bo izdajanje e-računov podjetjem prineslo koristi v smislu digitalizacije in zmanjšanja upravnega bremena, hkrati pa bi utrdilo odnose med podjetji, da bi postala konkurenčnejša. To bi ustvarilo prihranke, saj bi celotni strošek izdaje e-računa po oceni generalnega inšpektorata za finance znašal manj kot 1 EUR, v primerjavi z več kot 10 EUR za račun na papirju.

Pričakovane koristi se bodo razlikovale glede na to, ali podjetja že uporabljajo e-račune ali ne. Za podjetja, ki še ne uporabljajo e-računov, zlasti mala in srednja podjetja, bodo koristi znašale približno 10 EUR na prejet račun. Za tiste davčne zavezance, ki e-račune v velikem obsegu že uporabljajo, predvsem podjetja z 250 ali več zaposlenimi, bo ukrep izboljšal obdelavo izdajanja računov, saj je večina trenutnih računov, ki se elektronsko izmenjajo, še vedno v obliki PDF, kar še naprej povzroča stroške obdelave.

Na podlagi navedb bi minimalne koristi za podjetja znašale približno 4,5 milijarde EUR na leto. Približno 1,5 milijona malih podjetij izdaja račune samo na papirju. Glede na to, da ta podjetja izdajo manj kot 2 000 računov na leto (65 % teh podjetij jih izda manj kot 500 na leto), je količina takih računov ocenjena na 450 milijonov. Odprava računov na papirju bi ustvarila prihranek pri stroških obdelave v višini 10 EUR na račun, kar bi za ta podjetja pomenilo koristi v skupni višini 4,5 milijarde EUR.

Po mnenju Francije ta ocena ne upošteva koristi v smislu zagotavljanja zanesljivosti transakcijskih tokov in krajšega časa do plačila, ki po mnenju opazovalnega urada o plačilnih rokih vpliva na denarni tok davčnih zavezancev, zlasti manjših, v višini približno 15 milijard EUR letno.

Ker so stroški nakupa potrebne programske opreme lahko precejšnji, se podjetjem ne bo naložila obveznost namestitve programske opreme za izdajanje računov. Francija bo davčnim zavezancem pustila možnost, da svoje račune posredujejo bodisi neposredno javni platformi, ki jih bo posredovala prejemnikom, bodisi zasebnim platformam, ki bodo odgovorne za pošiljanje računov davčni upravi in podjetju prejemniku, da bi se izognili dodatnim stroškom. Da bi davčna uprava zmanjšala vstopne stroške za mala in srednja podjetja, jim bo ponudila možnost, da za določeno obdobje predložijo datoteko PDF, ki bo služila za izdelavo računa v elektronski obliki.

5.1.4. Hrvaška

Republika Hrvaška je opravila prenos Direktive 2014/55/EU s sprejemom Zakona o izdajanju e-računov pri javnem naročanju (hrv. Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi, Narodne novine, broj 94/2018, 24. 10. 2018)(v nadaljnjem besedilu: Zakon o e-računih). Na podlagi navedenega zakona je bil izdan pravilnik (hrv. Pravilnik o tehničkim elementima, izdavanju i razmjeni elektroničkog računa i pratećih isprava u javnoj nabavi). Hrvaška izmenjuje e-račune v standardu UBL 2.1.

Navedeni zakon je začel veljati 1. 11. 2018, razen prvega odstavka 6. člena, ki naročnike zavezuje, da morajo prejemati in obdelovati e-račune, izdane v skladu z evropskim standardom (ta odstavek oziroma obveznost naročnikov velja od 1. 12. 2018 dalje), ter 7. člena, ki gospodarskim subjektom – izdajateljem računov nalaga obveznost izdajanja e-računov v skladu z evropskim standardom (ta člen je začel veljati 1. 7. 2019).

Zakon o e-računih zavezuje javne in sektorske naročnike, ki oddajajo javna naročila, in gospodarske subjekte (pravne in fizične osebe), ki na trgu ali v postopkih javnega naročanja ponujajo izvedbo gradenj, dobavo blaga ali izvedbo storitev, ter posrednike oziroma ponudnike storitev procesne obdelave in izmenjave e-računov.

V 1. členu navedenega zakona je opredeljena izjema tako, da ta zakon ne velja za e-račune, izdane na podlagi pogodb s področja obrambe in varnosti, če sta naročanje in izvajanje pogodbe označena kot zaupna ali ju morajo spremljati posebni varnostni ukrepi v skladu z zakoni in drugimi predpisi, ki veljajo v državi članici EU, pod pogojem, da je država članica EU ugotovila, da ključnih interesov ni mogoče zavarovati z manj vsiljivimi ukrepi.

Zakon o e-računih velja in se uporablja tudi za e-račune, izdane na podlagi pogodb ali naročilnic, katerih vrednosti ne presegajo mejnih vrednosti, določenih s hrvaškim zakonom, ki ureja javna naročila (za blago in storitve ter projektne natečaje v vrednosti pod 26.516,43 EUR in za gradnje v vrednosti pod oziroma 66.291,07 EUR. Gre za evidenčna naročila, katerih vrednosti so primerljive z mejnimi vrednostmi, določenimi v točki a) prvega odstavka ter v drugem odstavku 21. člena slovenskega ZJN-3.

Navedeni hrvaški zakon v 5. členu določa obvezne osnovne elemente e-računa, pri čemer povzema določbe 6. člena Direktive 2014/55/EU. V skladu z drugim odstavkom 16. člena Zakona o e-računih morajo javni naročniki (predvsem državni organi oziroma uporabniki državnega proračuna) prejemati in pošiljati e-račune izključno prek Finančne agencije (v nadaljnjem besedilu: agencija FINA), ki ima vlogo enotne vstopne in izstopne točke za izmenjavo e-računov. V informacijsko infrastrukturo oziroma enotno točko agencije FINA se morajo vključiti tudi drugi ponudniki storitev izmenjave e-računov in procesne obdelave podatkov (v nadaljnjem besedilu: informacijski posredniki), zato ima agencija FINA tudi vlogo centralnega procesorja pri izmenjavi e-računov.

FINA svoje storitve, vezane na izmenjavo in procesno obdelavo e-računov, zaračunava javnim naročnikom po tarifi iz pravilnika, ki je izdan na podlagi osmega odstavka 6. člena zakona (Pravilnik o vrsti i visini naknada za usluge za primanja i slanja elektroničkih računa za javne naručitelje u javnoj nabavi). Obveznost pošiljanja in prejemanja e-računov prek agencije FINA ne velja za sektorske naročnike in enote lokalne ter regionalne samouprave in osebe javnega prava, ki se v več kot 50 odstotkih financirajo s sredstvi enot lokalne in regionalne samouprave ali so pod njihovim upravljavskim nadzorom tako, da več kot polovico članov upravnih, vodstvenih ali nadzornih organov imenujejo lokalni organi. Ta kategorija naročnikov lahko e-račune pošilja in prejema prek katerega koli drugega informacijskega posrednika, ki je registriran na območju Republike Hrvaške ali druge države članice EU. V zvezi s pojmom »sektorski naročnik« predlagatelj zakona pojasnjuje, da po hrvaškem zakonu, ki ureja javno naročanje, v to kategorijo naročnikov spadajo javna podjetja oziroma gospodarske družbe, ki

opravljajo eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju, in subjekti, ki jim je pristojni državni organ podelil posebne ali izključne pravice. Gre za hrvaške naročnike, ki so primerljivi s slovenskimi naročniki, opredeljenimi v točkah c), č) in d) prvega odstavka v zvezi s tretjim do šestim odstavkom 9. člena ZJN-3. Zakon o e-računih omogoča, da informacijski posredniki poleg storitev izmenjave e-računov svojim komitentom zagotavljajo tudi storitve hrambe e-računov.

Za izvajanje navedenega zakona je agencija FINA vzpostavila enotno točko in posebno aplikacijo (Servis eRačun z moduli e-Račun za državo – izdajatelji in e-Račun za državo – naročniki) ter vzpostavila register uporabnikov aplikacije eRačun.

Agencija FINA je članica PEPPOL, ki omogoča čezmejno izmenjavo e-računov in druge dokumentacije v postopkih javnih naročil.

Za nadzor nad izvajanjem navedenega hrvaškega zakona sta pooblaščen ministrstvo, pristojno za finance, ki izvaja nadzor v delu, ki se nanaša na skladnost izdanih e-računov z veljavnimi davčnimi predpisi, ter ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ki nadzira skladnost e-računov z evropskim standardom za izdajanje e-računov.

Republika Hrvaška v okviru projekta »Fiskalizacija 2.0« načrtuje uvedbo obveznosti izdaje e-računov za B2B ter obveznosti poročanja davčnim organom o transakcijah, izvršenih med davčnimi zavezanci (predvidoma od 1. 1. 2026 dalje). Za male davčne zavezance, ki niso zavezanci za DDV in bi bili stroški uvedbe nesorazmerni s koristmi, ki jih prinaša e-račun, je predvidena vzpostavitev brezplačne aplikacije, ki bi jim omogočala prejemanje e-računov.

Z vzpostavitvijo sistema izmenjave e-računov oziroma poročanja je davčnim organom omogočen dostop do e-računov, kar bo imelo za posledico odpravo drugih oblik poročil in s tem razbremenitev davčnih zavezancev ter hkrati izboljšanje nadzora davčnih organov.

5.1.5. Poljska

Za namen uvedbe obveznega izdajanja oziroma prejemanja e-računov na območju Poljske je bil izdan Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/1003 z dne 17. junija 2022 o dovoljenju Republiki Poljski, da uporabi posebni ukrep, ki odstopa od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 168 z dne 27. 6. 2022, stran 81).

Iz gradiva, pripravljenega v zvezi z navedenim izvedbenim sklepom Sveta EU je razvidno, da je Poljska vložila zahtevo za dovoljenje, na podlagi katerega bi odstopala od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV, da bi lahko uvedla obvezno izdajanje e-računov.

E-računi se obdelujejo v nacionalnem sistemu za izdajanje e-računov (v nadaljnjem besedilu: sistem KSeF), za vse transakcije, za katere je v skladu s poljsko zakonodajo o DDV treba izdati račun. Davčni zavezanci morajo v sistem KSeF prenesti specifične informacije o nekaterih transakcijah, ki jih ni treba dokumentirati z računi, izdanimi v skladu s poljskimi predpisi o DDV, kot so pridobitev blaga znotraj Skupnosti in čezmejno opravljanje storitev, če je kupec ali prejemnik storitve zavezan plačilu DDV na Poljskem. V skladu s poljsko zakonodajo o DDV za te transakcije sicer ni treba izdati računa, zato slednja obveznost ne pomeni odstopanja od Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV.

Poljska meni, da bo uvedba splošne obveznosti izdajanja e-računov prinesla veliko prednosti v boju proti goljufijam in utajam na področju DDV, hkrati pa bi se poenostavilo obračunavanje davkov. Z izvajanjem ukrepa se bo pospešila digitalizacija javnega sektorja. Nadalje bo ukrep pospešil avtomatizacijo postopkov za davčne zavezance, s tem pa bo poenostavljeno izpolnjevanje davčnih obveznosti. Informacije, pridobljene iz sistema za izdajanje e-računov, bodo na primer omogočale predhodno izpolnjevanje obračunov DDV in rekapitulacijskih poročil ter hitrejša vračila DDV. Člen 218 Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV določa, da države članice EU kot račune sprejmejo vse

dokumente ali sporočila na papirju ali v elektronski obliki. Poljska zato želi, da se ji odobri odstopanje od navedenega člena Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV, da bi lahko poljska davčna uprava kot račune štela le dokumente v elektronski obliki.

V skladu s členom 232 Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV je uporaba e-računa pogojena s tem, da se prejemnik s tako uporabo strinja. Zato je za uvedbo obveznosti izdajanja e-računov na Poljskem potrebno odstopanje od tega člena, tako da izdajatelju ne bo več treba pridobiti soglasja prejemnika za pošiljanje računa v brezpapirni obliki. Poljska trdi, da bo obvezno izdajanje e-računov skupaj s prenosom dodatnih podatkov o transakcijah znatno izboljšalo analitične zmogljivosti davčne uprave. To bo omogočilo učinkovitejše preprečevanje in odkrivanje nepravilnosti, kar bo v pomoč pri boju proti goljufijam in utajam na področju DDV. Poljski davčni upravi bo to omogočilo samodejno preverjanje ujemanja med prijavljenim in plačanim DDV. Poleg tega bo to omogočilo nemoteno in natančnejše pregledovanje zahtevkov za vračilo DDV, ki jih predložijo davčni zavezanci. Nadalje bodo z ukrepom dopolnjeni drugi ukrepi Poljske za boj proti goljufijam in utajam na področju DDV in posodobljen bo sistem DDV, na primer enotni revizijski spis za namene DDV, mehanizem deljenega plačila, sistem za elektronsko analizo finančnih tokov (STIR) ali sistem spletnih davčnih blagajn za spremljanje maloprodajnega sektorja.

Obveznost izdajanja e-računov z uporabo sistema KSeF bo veljala za vse davčne zezavance s sedežem na poljskem ozemlju, ki opravljajo dejavnosti, za katere je v skladu s poljskimi predpisi o DDV na tem ozemlju treba izdati račun (Zakon o davku na dodano vrednost z dne 11. marca 2004; Uradni list Republike Poljske iz leta 2021, točka 685). To vključuje davčne zezavance, ki so upravičeni do oprostitve za mala podjetja iz člena 282 Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV.

Izvajanje modela obveznega izdajanja e-računov ne bo vplivalo na tuje davčne zezavance, ki se jim v zvezi s transakcijami znotraj Skupnosti ali čezmejnem opravljanjem storitev ni treba registrirati za DDV na Poljskem, in na davčne zezavance, ki so identificirani za DDV na Poljskem, vendar nimajo sedeža na poljskem ozemlju. Ravno tako ukrep v teh primerih ne bo vplival na pravico prejemnikov do prejema računa v papirni obliki.

Davčni zezavanci bodo lahko v sistemu KSeF izdali in pripravili strukturirane e-račune. Poljsko ministrstvo za finance bo v ta namen zagotovilo vrsto brezplačnih orodij: spletno aplikacijo „e-Mikrofirma“, ki bo vsakemu davčnemu zezavancu, ki bo prijavljen v sistem „e-Urząd“ (elektronski davčni urad), na voljo prek pametnega telefona in spletnega obrazca. Podjetja bodo strukturirane e-račune lahko pripravila v svoji finančni in računovodski programski opremiti in jih po ustrezni odobritvi prek aplikacijskega programskega vmesnika poslala v sistem KSeF. V ta namen se bodo morali davčni zezavanci ali njihovi pooblaščenca zgolj identificirati z enim od javno dostopnih sredstev. E-račune bo treba potrditi v sistemu KSeF. Ko bo e-račun potrjen, se bo štel za prejetega in bo prejemniku samodejno na voljo za branje ali prenos. Če pride do okvare sistema KSeF, se bo na spletišču prikazalo sporočilo, da sistem ni na voljo. Za takšne primere je predviden zasilni postopek, da se zagotovi nemotena obdelava računov s strani davčnih zezavancev. V ta namen bodo lahko podjetja izdala račune v lastni računovodski programski opremiti.

Da bi Poljska čim bolj omejila vpliv ukrepa na davčne zezavance in jim omogočila nemoten prehod na obvezni režim, je vzpostavila model prostovoljnega izdajanja e-računov, ki je začel veljati 1. januarja 2022 in v katerem se mora prejemnik še vedno strinjati z uporabo e-računa. Pred tem se je od oktobra 2021 izvajal pilotni program izdajanja e-računov, v okviru katerega so sistem preizkusili podjetniki. Zaradi širokega področja uporabe odstopanja je pomembno v okviru tega odstopanja zagotoviti potrebne nadaljnje ukrepe. To še zlasti velja za vpliv ukrepa na boj proti goljufijam in utajam na področju DDV in na davčne zezavance.

Na področje uporabe ukrepa so vključeni tudi davčni zezavanci, ki so upravičeni do oprostitve za mala podjetja iz člena 282 Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV. Poljska meni, da je ta vključitev upravičena

zaradi preprečevanja utaj ali izogibanja DDV. Poljski organi so zaznali nepravilnosti pri uporabi oprostitve plačila DDV za mala podjetja, saj nekatera ne poročajo o vseh izvedenih transakcijah in umetno delijo poslovne dejavnosti, da bi ostala pod pragom. Poleg tega je iz analiz nacionalnega davčnega urada razvidno, da so za večino goljufij z neobstoječim trgovcem in z lažnimi računi odgovorna podjetja, ki spadajo v skupino mikro, malih in srednjih podjetij. Obvezno izdajanje e-računov za ta podjetja bo omogočilo učinkovitejše spremljanje in odkrivanje takšnih nepravilnosti. Poljska trdi, da bodo pripravljala dela, ki so bila izvedena v okviru modela prostovoljnega izdajanja e-računov, in orodja, ki bodo na voljo za izpolnjevanje obveznosti, skupaj s prednostmi in koristmi, ki jih bo prinesla uvedba e-računov, v večji meri izravnala naložbe, ki jih bodo mala podjetja morala izvesti, da bi prilagodila svoje sisteme. Po ocenah poljskih organov te naložbe v nobenem primeru ne bodo obsežne.

Obvezno izdajanje e-računov bo vplivalo na davčno upravo in davčne zavezance. Poljska predvideva, da bo obvezno izdajanje e-računov omogočilo zaostritev in posodobitev poljskega sistema DDV, da bo postal odpornejši na goljufije in druge nepravilnosti. Vplivalo bo na avtomatizacijo in pospešitev dostopa do širšega nabora podatkov, kar bo izboljšalo analitične dejavnosti davčne uprave. Poljska ocenjuje, da bo ukrep prispeval k povečanju proračunskih prihodkov za približno 1,8 milijarde PLN na leto. Dodatni prihodki bodo mogoči zaradi zmanjšanja števila goljufij z neobstoječim trgovcem na področju DDV in neupravičenih vračil DDV. Poljska trdi, da so to konservativne ocene, v katerih niso upoštevani možni prihodki na podlagi prispevka sistema KSeF k odkrivanju drugih nepravilnosti na področju DDV, kot sta nezadostno poročanje v maloprodaji in povečanje obračunavanja davka na dohodek. Z uvedbo splošnega obveznega izdajanja e-računov bodo za državni proračun nastali stroški, povezani z vzpostavitvijo in vzdrževanjem sistema, infrastrukturo, potrebno za shranjevanje računov, in postopnim povečanjem analitičnih zmogljivosti zaradi rastoče podatkovne zbirke. Poljska ocenjuje, da bodo stroški uvedbe in vzdrževanja sistema KSeF v obdobju 2021–2026 skupno znašali približno 161,2 milijona PLN. Stroški, ki bodo zaradi uvedbe sistema obveznega izdajanja e-računov nastali davčnim zavezancem, bodo večinoma povezani s potrebo po prilagoditvi njihovih računovodskih sistemov. Strošek izdaje računa v sistemu KSeF bo nizek, veliko nižji od stroška izdaje računa v papirnati obliki. Z namenom znižanja teh stroškov bo poljsko ministrstvo za finance zagotovilo brezplačna orodja za izdajo in obdelavo strukturiranih e-računov. Zato Poljska ne pričakuje večjih stroškov za davčne zavezance, zlasti v primerjavi s prednostmi, ki jih bodo deležni ob uvedbi modela izdajanja e-računov. Poljska trdi, da bo uvedba obveznega izdajanja e-računov davčnim zavezancem prinesla številne prednosti, kot so storitev shranjevanja in arhiviranja računov, ki jo zagotavlja uprava, odprava potrebe po tiskanju računov in ročnem vnosu računov v računovodske sisteme, manjše število napak zaradi avtomatizacije računovodskega postopka ali hitrejša izmenjava podatkov med poslovnimi partnerji. Druge prednosti bodo poenostavitev davčnih obveznosti in obveznosti poročanja, kot so predhodno izpolnjeni obračuni in rekapitulacijska poročila, zmanjšanje števila preverjanj in inšpekcij s strani davčne uprave in hitrejša vračila DDV.

5.1.6. Romunija

Za namen uvedbe obveznega izdajanja oziroma prejemanja e-računov na območju Romunije je bil izdan Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2023/1553 z dne 25. julija 2023 o dovoljenju Romuniji, da uvede posebni ukrep, ki odstopa od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 188 z dne 27. 7. 2023, stran 48).

Iz gradiva, pripravljenega v zvezi z navedenim izvedbenim sklepom Sveta EU je razvidno, da je Romunija vložila zahtevo za dovoljenje, na podlagi katerega bi odstopala od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV, da bi lahko uvedla obvezno izdajanje e-računov za transakcije med davčnimi zavezanci s sedežem v Romuniji od 1. januarja 2024 dalje.

Po navedbah Romunije so glavni cilji uvedbe sistema obveznega izdajanja e-računov boj proti davčnim goljufijam in utajam, učinkovitejše pobiranje davkov, zlasti na področju DDV, izboljšanje konkurenčnosti gospodarskih subjektov ter zmanjšanje upravnih stroškov za davkoplachevalce in davčno upravo.

Podatki na računih bodo posredovani davčni upravi, ki bo te podatke pridobila v realnem času. To bo davčni upravi omogočilo pravočasno in samodejno preverjanje skladnosti med prijavljenim in plačanim DDV ter izdanimi in prejetimi računi. Ta možnost bo Romuniji pomagala povečati učinkovitost in uspešnost boja proti goljufijam in utajam na področju DDV.

V zvezi s tem je Romunija v preteklih letih dosledno beležila veliko vrzel pri pobiranju DDV. Iz najnovejšega poročila, ki ga je objavila Evropska komisija, je razvidno, da je bila vrzel pri pobiranju DDV v letu 2020 35,7-odstotna. Po navedbah Romunije ta položaj kaže na strukturno težavo, ki bo zahtevala nujno in trajno ukrepanje ter izvedbo potrebnih reform.

Uvedba obveznega izdajanja e-računov in sporočanja podatkov na računih bo prinesla povečano izpolnjevanje obveznosti davkoplačevalcev in odvratanje od poskusov goljufije. Predvideni sistem bo na primer davčni upravi že od samega začetka omogočil prepoznavanje udeležencev v „davčnem vrtiljaku“. Trenutno je udeležence v davčnem vrtiljaku težko odkriti, ker ne oddajajo obračunov DDV in/ali drugih obračunov. Z uvedbo splošnega izdajanja e-računov se bo zagotovilo močno orodje za sledenje verigi goljufij v realnem času, kar bo davčnim organom omogočilo takojšnje ukrepanje, da bi odkrili in ustavili gospodarske subjekte, ki sodelujejo v tej goljufiji.

Uvedba obveznega izdajanja e-računov za transakcije med davčnimi zavezanci bo zaradi digitalizacije in zmanjšanja upravnega bremena koristila tudi gospodarskim subjektom, hkrati pa bo zagotovila pravično konkurenčno okolje med družbami. Nekatere koristi uvedbe izdajanja e-računov za gospodarske subjekte so hitrejša plačila, prihranki pri stroških pošiljanja, hitra in cenovno ugodna obdelava podatkov na računu ter nižji stroški arhiviranja.

Člen 218 direktive o DDV določa, da države članice kot račune sprejmejo vse dokumente ali sporočila na papirju ali v elektronski obliki. Romunija zato želi, da se ji odobri odstopanje od navedenega člena direktive o DDV, da bi lahko romunska davčna uprava za račune štela le dokumente v elektronski obliki.

V skladu s členom 232 direktive o DDV je uporaba e-računa pogojena s tem, da se prejemnik s tako uporabo strinja. Zato je za uvedbo obveznosti izdajanja e-računov v Romuniji potrebno odstopanje od tega člena, tako da izdajatelju ni več treba pridobiti soglasja prejemnika za pošiljanje računa v brezpapirni obliki.

Romunija je na področju izdajanja e-računov v nacionalno pravo prenesla Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju², s čimer je za javne organe uvedla obveznost, da sprejmejo e-račune, ki jim jih pošljejo njihovi dobavitelji. Da se zagotovi interoperabilnost sistemov izdajanja e-računov, ki se uporabljajo v Evropski uniji, z začetkom pri sektorju javnega naročanja, bi morali biti e-računi skladni s skupnimi standardi, kot je evropski standard o izdajanju e-računov EN 16931, ki je opredeljen v okviru CEN (Evropski odbor za standardizacijo).

Romunija je novembra 2021 vzpostavila sistem izdajanja e-računov RO e-račun, ki ga je zasnovalo in razvilo ministrstvo za finance, ki ga tudi upravlja, in sicer prek nacionalnega središča za finančne informacije. Po navedbah Romunije je ta sistem v celoti združljiv z evropskim standardom o izdajanju e-računov ter je zasnovan in razvit za izdajanje e-računov pri javnem naročanju (med državnimi upravami in podjetji) in transakcijah med davčnimi zavezanci (poslovanje med podjetji), če se gospodarski subjekti odločijo zanj.

Za pošiljanje računov prek sistema RO e-račun tako pri komunikaciji med državnimi upravami in podjetji kot pri poslovanju med podjetji se od davčnih zavezancev zahteva avtentikacija z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila. To potrdilo se uporablja tudi za pošiljanje različnih davčnih napovedi.

Na podlagi sistema RO e-račun bo uveden sistem obveznega izdajanja e-računov za transakcije med davčnimi zavezanci.

² UL L 133, 6.5.2014, str. 1.

Uporaba sistema RO e-račun bo ostala izbirna možnost za gospodarske subjekte brez sedeža.

Glede na široko področje uporabe odstopanja je pomembno oceniti učinek na davčne zavezance in natančneje, ali se s tem prispeva k boju proti goljufijam in utajam na področju DDV. Če bo Romunija želela podaljšati ukrep odstopanja, bo morala predložiti poročilo o delovanju ukrepa skupaj z zahtevo za podaljšanje. To poročilo bi moralo vsebovati oceno ukrepa glede na njegovo učinkovitost v boju proti goljufijam in utajam na področju DDV ter pri poenostavitvi pobiranja davkov. Poročilo bi moralo vsebovati tudi oceno ukrepa za davčne zavezance, zlasti glede povečanja njihovih upravnih bremen in stroškov izpolnjevanja obveznosti.

Predlaga se, da se odstopanje odobri za obdobje od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2026 ali do datuma, od katerega morajo države članice uporabljati nacionalne določbe, ki jih morajo sprejeti v primeru, da se sprejme direktiva o spremembi Direktive 2006/112/ES glede pravil o DDV za digitalno dobo, zlasti členov 218 in 232 navedene direktive, pri čemer se upošteva zgodnejši datum.

Po mnenju Romunije je nacionalni sistem izdajanja e-računov RO e-račun povsem skladen z evropskim standardom o izdajanju e-računov, vendar namerava Romunija kljub temu v prvi fazi zahtevati, da se izdajanje e-računov obvezno izvede prek sistema, ki ga upravlja davčna uprava. Tako bodo morali dobavitelji svojim pridobiteljem e-račune poslati prek tega sistema.

To pomeni, da bo vsak e-račun v sistemu RO e-Račun samodejno preverjen. V okviru sistema bodo izvedeni semantični pregledi ter potrjeni struktura in sintaksa. Preverjala se bo tudi pristnost izvora v zvezi z identiteto izdajatelja računa. Po zaključku teh pregledov bo ustvarjeno samodejno odzivno sporočilo. Če se ne odkrijejo napake, se uporabi elektronski žig ministrstva za finance, s katerim se v sistemu RO e-Račun potrdi prejem e-računa. Šele takrat bo e-račun izdajatelju in prejemniku na voljo za prenos.

Ker predhodno obvezno strinjanje ali preverjanje s strani davčnih uprav ne bo usklajeno s prihodnjim sistemom, ki je predviden v predlogu glede pravil o DDV za digitalno dobo od 1. januarja 2028, bo Romunija svoj sistem ustrezno prilagodila, da bo davčnim zavezancem s 1. januarjem 2026 omogočila pošiljanje potrebnih podatkov prek drugih sredstev zunaj sistema RO e-račun. Zato strinjanje davčnih organov z izdajanjem e-računov ali njihovo preverjanje ne bo več obvezno.

Obvezno izdajanje e-računov bo privedlo do številnih sprememb za davčne zavezance. Davkoplachevalci v Romuniji so že seznanjeni z digitalizacijo njihove komunikacije z davčno upravo. Obračuni za DDV in drugi davčni obračuni se oddajo elektronsko prek brezplačne storitve davčnih organov. Davkoplachevalci morajo imeti za uporabo te metode elektronski podpis, ki ga pridobijo z digitalnim certifikatom.

Nacionalni sistem za e-račune RO e-račun že deluje in gospodarski subjekti lahko e-račune pošljejo prek tega sistema tako pri komunikaciji med državnimi upravami in podjetji kot pri poslovanju med podjetji. Hkrati bodo davčni organi za zmanjšanje finančnega učinka obvezne uvedbe sistema brezplačno zagotovili aplikacijo za ustvarjanje e-računov.

Ocena učinka:

Obvezno izdajanje e-računov bo vplivalo na davčno upravo in davčne zavezance.

Uvedba obveznega izdajanja e-računov je eden od ukrepov iz nacionalnega načrta za okrepanje in odpornost. Po navedbah Romunije se bo s tem vrzel pri pobiranju DDV v drugem četrtletju leta 2026 v primerjavi z letom 2019 zmanjšala za najmanj 5 odstotnih točk. Z uvedbo obveznega izdajanja e-računov se bo povečalo pobiranje DDV in neposrednih davkov za vsaj 7,6 milijarde RON (približno 1,5 milijarde EUR).

Izvajanje projektov digitalizacije, kot so sistem RO e-račun, medsebojna povezava med napravami za davčno označevanje, SAF-T, spremljanje nabav in dostav ter sistem RO e-prevoz (spremljanje prevoza na nacionalnem ozemlju), bo omogočilo vključitev obvladovanja tveganj. Zato se bo po ocenah

Romunije pobiranje dodatnih prihodkov v BDP do četrtega četrtletja 2025 povečalo za vsaj 2,5 odstotne točke v primerjavi z ravnjo, doseženo leta 2019.

Prihodek, ki naj bi se pobral iz naslova DDV in neposrednih davkov, povezanih z izvajanjem različnih reformnih ukrepov davčne uprave, se bo povečal na najmanj 10,87 milijarde RON, od tega bo 5 milijard RON iz naslova prihodkov iz DDV, 5,87 milijarde RON pa iz naslova prihodkov od neposrednih davkov. Prispevek, ustvarjen z uvedbo sistema RO e-račun, je ocenjen na približno 70 % teh skupnih pobranih dodatnih prihodkov, tj. 7,6 milijarde RON, in sicer iz naslednjih virov:

- povečanje prostovoljnega izvajanja obveznosti – 0,6 milijarde RON,
- zmanjšanje davčne utaje in goljufij neplačujočega gospodarskega subjekta znotraj Skupnosti – 1,3 milijarde RON,
- zmanjšanje davčne optimizacije in neformalne ekonomije – 1,6 milijarde RON,
- učinki neposrednih davkov, ki izhajajo iz preoblikovanja davčne osnove za DDV – 4,1 milijarde RON.

Davčni zavezanci bodo imeli stroške nakupa informacijskih sistemov in/ali programske opreme, saj s sedanjimi sistemi/programsko opremo najverjetneje ne bi mogli izdajati in pošiljati e-računov v sistem RO e-račun. Vendar bi se lahko ta strošek znatno znižal ali celo odpravil z uporabo storitev in aplikacij, ki bi jih brezplačno zagotovili davčni organi.

Gospodarskim subjektom bo koristila tudi digitalizacija njihovih postopkov. Uvedba izdajanja e-računov bo pomenila hitrejša plačila, prihranke pri stroških pošiljanja, hitro in cenovno ugodno obdelavo podatkov na računih in nižje stroške arhiviranja. Poleg tega bo uvedba sistema obveznega izdajanja e-računov privedla do odprave sedanje obveznosti poročanja informacij o domačih dobavah.

5.1.7. Nemčija

Za namen uvedbe obveznega izdajanja oziroma prejemanja e-računov na območju Nemčije je bil izdan *Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2023/1551 z dne 25. julija 2023 o dovoljenju Nemčiji, da uvede posebni ukrep, ki odstopa od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 188 z dne 27. 7. 2023, stran 42).*

Iz gradiva, pripravljenega v zvezi z navedenim izvedbenim sklepom Sveta EU je razvidno, da je Zvezna republika Nemčija (v nadaljnjem besedilu: Nemčija) vložila zahtevo za dovoljenje, na podlagi katerega bi odstopala od členov 218 in 232 Direktive 2006/112/ES o sistemu DDV, da bi lahko uvedla obvezno izdajanje e-računov za transakcije med davčnimi zavezanci s sedežem v Nemčiji (transakcije med podjetji) od 1. januarja 2025 dalje.

Obveznost izdajanja e-računov za transakcije med davčnimi zavezanci bi bila prvi korak k uvedbi elektronskega sistema poročanja za pošiljanje podatkov na podlagi transakcij o domačih transakcijah med podjetji, ki so davčni zavezanci, davčnim organom. Po mnenju Nemčije bi bil tak sistem poročanja pomembno orodje za boj proti davčnim goljufijam in davčnim utajam ter izboljšanje pobiranja DDV.

Sistemi poročanja, s katerimi se davčni upravi pošiljajo podatki o prometu na podlagi transakcij, omogočajo učinkovitejši boj proti goljufijam na področju DDV. Nemčija meni, da bo uvedba takega sistema omogočila hitrejšo odkrivanje goljufivih verig transakcij in udeležencev v takih verigah. Poleg tega se lahko predloženi podatki o transakcijah uporabijo za navzkrižno preverjanje informacij iz obračunov DDV, pri čemer se morebitna odstopanja odkrijejo in preverijo bolj zgodaj. Nemčija na splošno pričakuje, da se bo zaradi pravočasnega dostopa do podatkov na računih mogoče izogniti potrebi po bolj birokratski zahtevi za predložitev računov s strani davčne uprave, kar bo pospešilo in olajšalo boj proti goljufijam.

Nemčija meni, da se lahko možnosti, ki jih digitalizacija ponuja za boj proti davčni utaji in izogibanju davku, v celoti izkoristijo samo, če se podatki stalno obdelujejo. Po njenem mnenju je obvezna uporaba

e-računov v strukturirani obliki logičen in potreben korak v smeri sistema poročanja na podlagi transakcij, ki bo omogočil učinkovitejši boj proti goljufijam na podlagi analiz in uporabe zbranih podatkov.

Po navedbah Nemčije je uporaba e-računov v mnogih gospodarskih sektorjih že uveljavljena praksa. Nemčija je na področju javnega naročanja v nacionalno pravo prenesla Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju³, s čimer je za javne organe uvedla obveznost, da sprejmejo e-račune, ki jim jih pošljejo njihovi dobavitelji. V Nemčiji je izdajanje e-računov na področju javnega naročanja od novembra 2020 obvezno.

Nemčija meni, da uvedba obveznega izdajanja e-računov za namene DDV za veliko podjetij ne bo pomenila večjega finančnega bremena. Opustitev papirnatih računov bo privedla do dolgoročnih prihrankov, zlasti zaradi odprave stroškov njihove priprave, pošiljanja in shranjevanja. Strošku obdelave papirnatih računov pa se izognejo tudi prejemniki. Izdajanje e-računov bo omogočilo optimizacijo računovodskih postopkov tako za dobavitelja, ki izda račun, kot za njegovega prejemnika. Da bi Nemčija zagotovila interoperabilnost sistemov izdajanja e-računov, ki se uporabljajo v Evropski uniji, dovoli izdajanje računov, ki so skladni z evropskim standardom o izdajanju e-računov in seznamom njegovih sintaks v skladu z Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴.

Člen 218 direktive o DDV določa, da države članice kot račune sprejmejo vse dokumente ali sporočila na papirju ali v elektronski obliki. Nemčija zato želi, da se ji odobri odstopanje od navedenega člena direktive o DDV, da bi lahko nemška davčna uprava kot račune štela le dokumente v elektronski obliki.

V skladu s členom 232 direktive o DDV je uporaba e-računa pogojena s tem, da se prejemnik s tako uporabo strinja. Zato je za uvedbo obveznosti izdajanja e-računov v Nemčiji potrebno odstopanje od tega člena, tako da izdajatelju ni več treba pridobiti soglasja prejemnika za pošiljanje e-računa.

Predlaga se, da se odstopanje odobri za obdobje od 1. januarja 2025 do 31. decembra 2027 ali do datuma, od katerega morajo države članice uporabljati nacionalne določbe, ki jih morajo sprejeti v primeru, da se sprejme direktiva o spremembi Direktive 2006/112/ES glede pravil o DDV za digitalno dobo, zlasti členov 218 in 232 navedene direktive, pri čemer se upošteva zgodnejši datum.

Za zmanjšanje bremena za podjetja in davčne uprave bo Nemčija postopoma uvedla najprej obveznost izdajanja e-računov, pozneje na tej podlagi pa sistem poročanja. Da bi se izognila podvajanju stroškov in nepotrebnim naporom, bo pri zasnovi svojega nacionalnega sistema poročanja upoštevala predlog o DDV za digitalno dobo, pri čemer bo svoj sistem uskladila s sistemom iz navedenega predloga. V zvezi s tem bodo prihodnje zahteve prava EU glede poročanja o čezmejnih transakcijah usklajene s sistemom poročanja o nacionalnih transakcijah, da se zagotovi čim bolj enotna obravnava obeh kategorij transakcij s strani davčnih zavezancev in tako omeji upravno breme za podjetja.

Opozoriti je treba, da je v Nemčiji od začetka izvajanja Direktive 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju že obvezno izdajanje e-računov med podjetji in državnimi upravami.

Ključni elementi načrtovanega nacionalnega sistema vključujejo pravočasno pošiljanje podatkov na račun, ki je bilo sprva omejeno na področje poslovanja med podjetji, v centralni sistem poročanja. Nemčija bo sprejela pošiljanje podatkov na strukturiranih računih, skladnih z obliko, ki temelji na standardu CEN EN 16931, da se olajša interoperabilnost sistemov. Pošiljanje celotnih računov ni predvideno, saj bodo morali davčni zavezanci sporočiti le podatke, potrebne za davčne namene. Poleg tega izmenjava računov med davčnimi zavezanci ne bo potekala prek strežnikov davčne uprave, prav tako uprava ne bo izvajala postopka potrjevanja računov.

³ UL L 133, 6.5.2014, str. 1.

⁴ Direktiva 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L 133, 6.5.2014, str. 1).

Obveznost uporabe e-računov bo veljala samo za transakcije med davčnimi zavezanci s sedežem v Nemčiji. Od usklajenih pravil o podatkih na računu ni odstopanja. Ukrep ne bo vplival na družbe, ki nimajo sedeža v Nemčiji, in ne vpliva na pravico do prejetja papirnatega računa v primeru transakcij znotraj Skupnosti.

Ocena učinka:

Obvezno izdajanje e-računov bo vplivalo na davčno upravo in davčne zavezance.

Z uvedbo sistema poročanja, ki temelji na izdajanju e-računov, se bodo dopolnili navedeni ukrepi, ki jih je Nemčija pred kratkim izvedla za boj proti goljufijam in utajam na področju DDV, kot je izboljšanje postopkov registracije. Po mnenju Nemčije je učinkovitost navedenih ukrepov v boju proti goljufijam na področju DDV in pri zagotavljanju pobiranja davkov razvidna iz letnih podatkov o vrzeli pri pobiranju DDV v Nemčiji.

Uvedba obveznega izdajanja e-računov ne bo pretirano obremenila podjetij, saj je tako izdajanje že uveljavljena praksa v mnogih gospodarskih sektorjih, na področju javnega naročanja pa obvezno. Poleg tega bo podjetjem avtomatizacija postopkov, kot je računovodenje, prinesla koristi, opustitev papirnatih računov pa dolgoročne prihranke, saj bodo odpravljeni stroški njihovega izdajanja, pošiljanja, obdelovanja in shranjevanja.

Sistem bo v največji možni meri upošteval tudi lastnosti sistema, ki je vključen v predlog o DDV za digitalno dobo, pri čemer se bo poročanje o domačih transakcijah uskladilo s prihodnjimi sistemi poročanja o transakcijah znotraj Skupnosti. To bo preprečilo podvajanje stroškov za davčne zavezance in davčne uprave ter omogočilo izpolnjevanje obveznosti glede poročanja za obe vrsti transakcij ne enak način.

Pri oblikovanju nacionalnih določb se bodo upoštevale specifične potrebe malih podjetij. To se lahko stori na primer z določitvijo velikosti družb ali minimalnega zneska računa, pri čemer uporaba e-računov pod tem pragom ni obvezna za obdobje, ki ga je treba določiti.

5.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Ureditev, ki jo zasleduje predlog zakona, ni predmet urejanja v drugih pravnih sistemih, saj Direktiva 2014/25/EU zavezuje le članice EU.

5.3. Prikaz prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

Prenos Direktive 2014/55/EU je bil v slovenski pravni red opravljen z novelo ZOPSPU-1A.

Prenehanje ZOPSPU-1 in posledično določb navedenega zakona, s katerimi je bil opravljen prenos Direktive 2014/55/EU, je predvideno v predlogu novega Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah, zato je potrebno s predlogom tega zakona zagotoviti pravno kontinuiteto na področju prilagojenosti pravu EU ter v ta namen opraviti ustrezen prenos navedene direktive, kot je razvidno iz priložene korelacijske tabele.

Predlog zakona za vse poslovne subjekte, med katere sodijo tudi proračunski uporabniki in naročniki, uvaja obvezno poslovanje z e-računi, kar posledično pomeni, da ta kategorija zavezancev ne bo imela možnosti izbire med papirnimi in e-računi. S tem predlog zakona se določa izjema glede na določbe prvega, drugega in tretjega odstavka 84. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk, 3/22, 29/22 – ZUOPDCE, 40/23 – ZDavPR-B 122/23; v nadaljnjem besedilu: ZDDV-1) za poslovne subjekte. Možnost izbire med prejemanjem papirnih ali e-računov je omogočena potrošnikom tako, da obveznost prejemanja e-računov velja le za potrošnike, ki se tem izrecno strinjajo, pri čemer zakon omogoča, da potrošnik lahko kadar koli prekliče soglasje za prejemanje e-računov. S tem je predlog zakona usklajen s tretjim odstavkom 84. člena ZDDV-1.

5.4. Posvetovanje z Evropsko centralno banko

Predlog zakona ne ureja področij, ki so opredeljena v 2. členu Odločbe Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko (v nadaljnjem besedilu: ECB) glede osnutkov pravnih predpisov (UL L 189, 3. 7. 1998). Ker izmenjava e-računov ne spada med plačilne storitve in ker se s predlogom zakona ne uvajajo spremembe, ki bi vplivale na položaj Banke Slovenije ali drugače posegale na področja v pristojnosti ECB, je predlagatelj tega zakona ocenil, da gradiva ni treba poslati v pregled ECB.

6 PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic:

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel administrativnih in finančnih posledic na poslovanje UJP v zvezi z dejavnostmi, ki jih izvajajo državni organi in organizacije, organi lokalne skupnosti ter druge osebe javnega prava kot organi oblasti.

FURS bo nadgradil programsko opremo v okviru obstoječih pogodb in izgradil aplikacijo za izdajanje, sprejemanje in pošiljanje e-računov.

UJP bo nadgradil programsko opremo v okviru obstoječih pogodb. Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo proračunski uporabniki in naročniki prejemati e-račune od 1. januarja 2015 dalje, zato predlog tega zakona nima administrativnih posledic v postopkih oziroma pri poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov, in sicer:

- ne predvideva uvedbe novega postopka ali administrativnih bremen,
- ne predvideva ukinitve postopka ali odprave administrativnih bremen,
- ne predvideva spoštovanja načela »vse na enem mestu« ter organa in kraja opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti,
- ne določa podatkov oziroma dokumentov, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter načina njihovega pridobivanja,
- ne povzroča ustanovitve novih organov, reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov,
- ne povzroča potreb po novih zaposlitvah ali dodatnem usposabljanju javnih uslužbencev ali finančnih in materialnih sredstvih,
- ne predvideva ukinitve postopkov in dejavnosti ter zmanjšanja števila zaposlenih v javni upravi in finančnih ter materialnih sredstev.

b) pri obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo proračunski uporabniki prejemati e-račune od 1. januarja 2015 dalje, zato predlog tega zakona nima drugih administrativnih posledic glede obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov, in sicer:

- ne določa dokumentacije, ki jo mora stranka predložiti, ter ne povzroča povečanja ali zmanjšanja obsega dokumentacije,
- ne vpliva na stroške, ki jih bo imela stranka, ali na razbremenitev stranke,
- ne določa časa, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo.

Poslovni subjekti, določeni s predlogom tega zakona bodo morali v skladu s predlogom tega zakona izmenjevati e-račune in druge elektronske dokumente. Izmenjava e-računov bo potekala samodejno po elektronski povezavi in zato ne bo predstavljala dodatne administrativne obremenitve za poslovne subjekte, razen za ponudnike e-poti. Stroški bodo odvisni od tega, kakšno programsko opremo že uporabljajo in ali bo potrebna le nadgradnja obstoječih programov ali bo potrebna nova programska oprema.

Poslovni subjekti, ki bodo želeli izvajati storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov, se bodo morali vpisati na seznam ponudnikov e-poti. Vpis bo izvedel UJP v upravnem postopku.

FURS bo na svoji spletni strani omogočil brezplačno aplikacijo za izdajanje in sprejemanje e-računov za manjši obseg poslovanja. Poslovni subjekti si bodo morali zagotoviti dostop do interneta.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo proračunski uporabniki in naročniki prejemati e-račune od 1. januarja 2015 dalje, s čimer se je občutno zmanjšala količina dokumentov javnega sektorja v papirni obliki, ovojev, pisarniških naprav in materialov (tiskalniki, tonerji, fotokopirni stroji, papir, arhivske škatle, mape) ter stroški vzdrževanja strojne opreme, poslovnih prostorov in poštnih storitev, posledično so se občutno znižali tudi stroški, povezani z upravljanjem in hrambo dokumentarnega gradiva, ter zmanjšalo obremenjevanje okolja oziroma prispevalo k varstvu okolja in ohranjanju narave.

Ker se prejemanje in izdajanje e-računov s tem zakonom širi tudi na vse poslovne subjekte ima predlog tega zakona pozitivne učinke na področju varstva okolja in ohranjanja narave.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo poslovni subjekti pri izvajanju javnih naročil pošiljati proračunskim uporabnikom in naročnikom izključno e-račune. Na ta način je poslovnim subjektom omogočeno, da ustvarijo prihranke pri izdajanju, pošiljanju in hrambi računov, ki obsegajo večji delež knjigovodske dokumentacije. Z digitalnim poslovanjem, ki finančno in administrativno razbremeni poslovne subjekte, se prispeva k ustvarjanju pogojev za gospodarsko pobudo, trajnostno rast in konkurenčnost domačega tržnega gospodarstva.

Ker se prejemanje in izdajanje e-računov s tem zakonom širi tudi na vse poslovne subjekte, se bodo prihranki pri izdajanju, pošiljanju in hrambi e-računov še povečali.

Ocena je, da znašajo letni stroški povezani z izdajo, prejemom in izmenjavo računov za zasebni sektor 814.276.425 EUR. Po uvedbi zakona, bi se ti letni stroški zmanjšali za 237.701.125 EUR na 576.575.300 EUR, kar je 29% znižanje stroškov. Povprečno to pomeni zmanjšanje skupnega letnega stroška računov na poslovni subjekt za 1.073 EUR.

Poslovni subjekti, ki še ne izmenjujejo e-računov in drugih elektronskih dokumentov, bodo morali nabaviti ustrezen program, ki omogoča elektronsko izdajanje, pošiljanje in prejemanje e-računov. Za manjši obseg izmenjave e-računov bodo poslovni subjekti lahko uporabljali brezplačno aplikacijo FURS (MiniBlagajna). Poslovni subjekti si bodo morali urediti dostop do interneta.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zniževanje stroškov gospodarstva in prihranki poslovnih subjektov lahko pozitivno prispevajo k povečanju investicijske aktivnosti gospodarstva in k povečanju plač za zaposlene ter k ohranitvi ali odpiranju novih delovnih mest.

Predlog zakona nima drugih posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja,
- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna,
- razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Ministrstvo za finance, UJP in FURS bodo sprejeti zakon predstavila ciljnim skupinam na svojih spletnih straneh ter po potrebi na brezplačnih posvetih.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Za spremljanje izvajanja zakona so pristojni UJP, FURS in TIRS.

Ministra, pristojna za finance in gospodarstvo, poročata Vladi Republike Slovenije o izvajanju zakona in doseženih ciljih, če tako zahteva Vlada RS.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Predlog zakona je bil posredovan v predhodno mnenje Informacijskemu pooblaščenču. Informacijski pooblaščenec je izdal mnenje št. _____ z dne _____.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,
- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22), kar je razvidno iz objave gradiva na državnem portalu E-uprava oziroma podportalu E-demokracija v rubriki »Predpisi v pripravi« (datum objave 19. 7. 2024).

Javna objava predloga zakona na podportalu E-demokracija, med katero je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe, je potekala od 19. 7. 2024 do 2. 8. 2024. Ponovna objava nove verzije zakona, ob upoštevanju večine prejetih pripomb in predlogov je bila na podportalu E-demokracija med 10. 1. 2025 in _____.

Subjekti, ki so sodelovali:

- Petrol, d. d.,
- Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o.,
- Obrtno-podjetniška zbornica,
- ZZI, d. o. o.,
- Trgovinska zbornica Slovenije,
- Gospodarska zbornica Slovenije,
- Združenje bank Slovenije,
- Združenje za informatiko in telekomunikacijo,
- Zavod za zdravstveno Zavarovanje Slovenije,
- Odvetniška zbornica Slovenije,

- Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije.

Povzetek bistvenih predlogov in pripomb, prejetih v prvem krogu postopka javne obravnave:

Bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti:

1. Brisanje določb o posredovanju e-računov in podatkov o e-računih davčnemu organu oziroma določitev manjšega nabora podatkov,
2. Podaljšanje roka za posredovanje e-računov davčnemu organu,
3. Vprašanje glede načina ureditve zavrnitve prejetega e-računa,
4. Podaljšanje začetka veljavnosti določb,
5. Natančna določitev omejitve posredovanja e-računov prek elektronske pošte,
6. Obveznost izbora vsaj enega ponudnika e-poti,
7. Dopolnitev, da je ponudnik e-poti dolžan podatke o prejemnikih posredovati UJP najkasneje naslednji delovni dan in natančnejša ureditev ažurnih podatkov, ki se pošiljajo,
8. Varnost izmenjave, ponudnik e-poti naj bo certificiran po standardu ISO/IEC 27001,
9. Dopolnitev izjeme: za storitve, za katere velja izjema od obveznosti izdajanja računov po 143. členu Pravilnika o izvajanju ZDDV-1,
10. Rok hrambe prometnih podatkov e-računov pri ponudniku e-poti naj se podaljša vsaj na 5 let,
11. Testno obdobje za poročanje davčnemu organu,
12. Poenotenje glob za ne posredovanje e-računa davčnemu organu z globami po Zakonu o davčnem potrjevanju računov.

Bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevanji, in razlogi za neupoštevanje:

1. Predlog brisanja prvega odstavka 7. člena (obvezne izmenjave e-računov)

Avtomatizacija nekaterih aktivnosti pri izdaji in prejemu računa na srednji in daljši rok prinaša prihranke pri poslovanju poslovnih subjektov. Obveznost izmenjave e-računov za podjetja ni novost, namreč poslovni subjekti že od leta 2015 e-račune pošiljajo proračunskim uporabnikom, zavezanci za javno naročanje, tudi če niso proračunski uporabniki, pa so dolžni prejemati e-račune od domačih in tudi tujih poslovnih subjektov.

Tudi samo gospodarstvo zasleduje trend digitalizacije poslovanja in je usmerjeno v izdajo e-računov, zato za veliko subjektov zakon ne bi prinesel novosti, bi pa urejena obvezna izmenjava e-računov za poslovne subjekte prinesla pozitivne učinke, saj v dosedanjih poslovnih odnosih za druge subjekte izdajanje ali prejemanje e-računov ni bilo obvezno. Podjetja so večinoma že opremljena za poslovanje z e-računi. Večina ponudnikov programskih rešitev za e-račune je svoje rešitve povezala s storitvami njihove izmenjave, kar omogoča popolno avtomatizacijo pošiljanja in prejemanja.

Ukrep obvezne izmenjave e-računov med podjetji bo prinesel številne prednosti:

- spodbujanje in nadaljnji razvoj elektronskega poslovanja javne uprave in gospodarstva,
- odprava administrativnih in tehničnih ovir ter s tem učinkovitosti poslovanja,
- regulacija ponudnikov e-poti, prek katerih se izmenjujejo e-računi, z namenom zagotavljanja varne in zanesljive izmenjave in visoke kakovosti storitev,
- varne, pregledne in kakovostne izmenjave e-računov med različnimi ponudniki e-poti,
- prihranki oziroma nižji stroški,
- vpliv na okolje,
- avtomatizirana izdaja, dostava, prejem in obdelava podatkov in s tem zmanjšanje možnosti napak in zmanjšanje stroškov dela,
- hitrejša in enostavnejša izmenjava,
- večja sledljivost procesov,
- hramba e-računov na enem mestu,
- večja geografska dostopnost.

Za manjše poslovne subjekte bo zagotovljena izmenjava prek brezplačne aplikacije davčnega organa. Izdaja e-računov potrošnikom ni obvezna, ampak je stvar dogovora med poslovnim subjektom in potrošnikom.

2. Predlog, da obveznost izmenjave e-računov ne velja za gotovinske račune, potrjene skladno s 1. členom ZdavPR-2

Predlog zakona uvaja obvezno izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti, s čimer se zagotavljanja dejanska podlaga za digitalizacijo poslovanja poslovnih subjektov, posledično pa tudi podlaga za spremembe procesov, tako na strani izdaje, kot tudi na strani prejema računov. V Poslovnem registru Slovenije je bilo na dan 31. 12. 2024 vpisanih okoli 245.800 poslovnih subjektov. Avtomatizacija aktivnosti pri izdaji in prejemu računa, na srednji in daljši rok prinaša znatne prihranke pri poslovanju poslovnih subjektov. Pri tem je pomembno, da so posamezni segmenti razmerij (npr. B2B razmerje) urejeni celovito, zato je smiselno, da predlog zakona predvideva obvezno izmenjavo vseh računov med poslovnimi subjekti, ne glede na to, ali je račun poravnan gotovinsko ali negotovinsko.

Izvezanje gotovinskih transakcij v B2B razmerjih iz obveznosti elektronske izmenjave računov, bi pomenilo, da prejemnik računa ne bi mogel izkoristiti vseh prednosti oziroma možnosti avtomatizacije svojih poslovnih procesov ob prejemu računa. Glede na to, da je obvezna izdaja e-računov predpisana z razlogom optimizacije delovnih procesov pri B2B razmerjih, davčno potrjevanje računov pa je proces, kjer se podatki o izdanih gotovinskih računih izmenjujejo s FURS, sta to dva različna procesa, ki se med sabo ne dopolnjujeta. Nadalje ima gotovinski račun popolnoma enako pravno in davčno veljavo kot negotovinski, zato njihova izločitev iz sistema e-računov ni ustrezna. Že v trenutnem sistemu davčnega potrjevanja je na letni ravni davčno potrjenih okoli 60 milijonov računov iz B2B razmerij (deloma poravnanih gotovinsko, deloma negotovinsko).

V letu 2030 je predvidena obvezna implementacija e-računov za dobave blaga in storitev znotraj Unije (Uredba VIDA), kjer izjema za gotovinske račune ni predpisana in bi se v tem primeru, ne glede na morebiti predpisano izjemo za domače račune, moral implementirati e-račun za gotovinske račune za t.i. Unijske račune. Zaradi implementacije tega zakona se sistem davčnega potrjevanja računov po ZDavPR ne bo nič spreminjal in iz tega vidika ne bo nobenih dodatnih stroškov oziroma prilagoditev za zavezance.

3. Predlog vzpostavitve centralne točke izmenjave e-računov po zgledu SEF v Republiki Srbiji

Za izmenjavo elektronskih računov in drugih dokumentov obstajajo različni modeli izmenjave. V zakonu je predlagan model, po katerem izdajatelj in prejemnik posredujeta e-račune oziroma podatke iz e-računov preko registriranih ponudnikov storitev oziroma ponudnikov e-poti ali neposredno. Ponudnik je lahko oseba zasebnega ali javnega prava. Kot najprimernejši model za uporabo v Republiki Sloveniji je bil prepoznan model decentralizirane izmenjave v povezavi z modelom interoperabilnosti (določena je le dogovorjena oblika dokumentov in metodologija za izmenjavo poslovnih dokumentov, brez posredovanja davčnemu organu), pri čemer se s proračunskimi uporabniki izmenjava izvaja na enak način, kot je določeno v veljavnem ZOPSPU-1, in sicer prek enotne vstopne in izstopne točke. Pri tej rešitvi je treba najmanj prilagoditev tako na strani zavezancev, ponudnikov e-poti kot tudi državnih organov in najbolj uravnoveša vladne in poslovne potrebe ter zakonske zahteve, ter zagotavlja enotnost e-SLOG-a.

V nadaljevanju izpostavljam zgolj najpomembnejše razloge:

- v primerjavi z modeli centralizirane izmenjave, v katerih se e-računi izmenjujejo preko centralne (običajno državno regulirane) platforme, model decentralizirane izmenjave poslovnim subjektom dopušča bistveno več prožnosti in s tem priložnosti za avtomatizacijo procesa izmenjave računov. V decentraliziranem sistemu lahko proces izmenjave računov med poslovnimi subjekti poteka brez prekinitve, saj poteka neodvisno od centralne točke izmenjave. Poseganje v proces izmenjave računa s strani države pomembno omejuje priložnosti razvoja informacijskih rešitev na strani poslovnih subjektov;

- zaradi neodvisnosti od centralne platforme, je model decentralizirane izmenjave z vidika neprekinjenega delovanja informacijskega sistema odpornejši od modela, v katerem je izmenjava vseh računov pogojena z delovanjem centralne informacijske platforme, ki v modelu centralizirane izmenjave predstavlja t.i. single point of failure;
- izmenjava e-računov med poslovnimi subjekti se v določenem obsegu na takšen način izvaja že danes, tako da ponudniki e-poti že razpolagajo s tehnologijo, ki omogoča pošiljanje e-računov.

4. Predlog, da se doda dodaten obvezen podatek v e-računu, in sicer podatek o nepremičnini

V e-račun se lahko vpišejo tudi drugi podatki, kot jih določa prvi odstavek 6. člena predlaganega zakona. Prvi odstavek 6. člena predloga zakona predvideva obvezne podatke pri izdaji e-računov naročnikom, in ki so kot obvezni določeni v Direktivi 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju. Podatek o nepremičnini po direktivi ni obvezen. Ta podatek ne bo obvezen podatek tudi po tem zakonu, lahko pa je stvar dogovora med pogodbeniki. V dokumentu eSLOG 2.0 e-račun so tako na voljo nekateri podatkovni elementi, ki bi se jih lahko uporabilo za identifikacijo nepremičnine, na katero se e-račun nanaša. Če bi želeli strukturirano informacijo o nepremičnini v e-računu, bi to pomenilo spremembo e-SLOG-a. Sicer je podatek o nepremičnini za določene transakcije v zvezi z nepremičnino določen kot obvezen podatek po DDV zakonodaji, ki pa se praviloma navaja v opisu transakcije. V prvem odstavku 138. člena Pravilnika o izvajanju ZDDV-1 je določeno, da če se zaračunavajo gradbene storitve ali se račun izda za oddajanje v najem oziroma za stroške obratovanja, vzdrževanja in upravljanja stanovanjskih in poslovnih prostorov, se mora na računu posebej navesti nepremičnina, na katero se nanaša račun. Ne gre za predpisan strukturiran način navajanja teh podatkov.

5. Predlog, da se omeji uporaba brezplačne aplikacije FURS oziroma da se določba 12. člena briše

MiniBlagajna je aplikacija za izdajo gotovinskih računov in poročanje preko vezane knjige računov, ki je namenjena zavezancem, ki letno izdajo majhno število računov. S temi zavezanci je omogočeno izvajanje davčnega potrjevanja računov brez nabave namenske programske opreme ali sklenitve pogodbe s ponudniki storitev izdajanja in prejemanja e-računov. Na ta način zavezancem z malim obsegom poslovanja ne nastajajo dodatni stroški z izvajanjem izmenjave e-računov.

Ker država za zavezance z manjšim obsegom poslovanja že zagotavlja MiniBlagajno za izdajanje gotovinskih računov in poročanje podatkov o izdanih računih davčnemu organu preko vezane knjige računov, je smiselno, da se le to uporabi tudi za izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti. MiniBlagajna bo ponujala funkcionalnost, ki bo skladna s predlogom zakona in brezplačna. Izmenjava prek MiniBlagajne bo potekala prek UJP kot bo enotne vstopne in izstopne točke za e-račune, ki jih poslovnim subjektom, ki uporabljajo MiniBlagajno za prejemanje in izdajanje e-računov posreduje izdajatelj e-računa oz. za e-račune, ki jih poslovni subjekt izdaja prek MiniBlagajne.

MiniBlagajna je že po svoji zasnovi in funkcionalnosti (ročni vnos vsakega posameznega računa, ne podpira vodenja zalog in ostalega materialnega in finančnega poslovanja) primerna le za zavezance z manjšim številom transakcij, ki so enostavne in ponavljajoče (enolične), in ki bodo izdajali, prejeli malo e-računov ter posredovali malo podatkov o računih, ki niso e-računi. Zato so pomisleki, da bo aplikacija davčnega organa nelojalna konkurenca ponudnikom e-poti, odveč.

6. Predlog dodatne izjeme, in sicer, da se ta zakon ne uporablja za subjekte, ki se uvrščajo med mikro družbe po ZGD-1

Zaradi zagotavljanja pglavitnih ciljev zakona ter najpomembnejših namenov zakona, kar je obširneje razloženo pri obrazložitvi razlogov pod št. 1 (izjema za gotovinske račune), mikro družbe po ZGD-1 ni mogoče izvzeti iz uporabe določb zakona. Mikro družbe namreč po številu predstavljajo večinski delež (preko 70 %) poslovnih subjektov. Za te subjekte bo na voljo brezplačna aplikacija FURS (MiniBlagajna), prek katere bodo lahko poslovni subjekti izdajali in prejeli e-račune v manjšem obsegu.

7. Predlog, da se seznam ponudnikov e-poti vodi pri Gospodarski zbornici Slovenije (se podeli javno

pooblastilo in zagotovijo finančna sredstva).

UJP je že enotna vstopna in izstopna točka za izmenjavo e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnika ter s tem posledično tudi enotna vstopna točka za e-račune vseh poslovnih subjektov, ki poslujejo s proračunskimi uporabniki (izvajalci storitev, dobavitelji blaga ipd.). Na podlagi predloga tega zakona bo UJP tudi enotna vstopna in izstopna točka za izmenjavo e-računov z aplikacijo davčnega organa. Iz tega razloga je predvideno, da UJP vodi seznam ponudnikov e-poti in prejemnikov e-računov in e-dokumentov, ker bo s tem zagotovljena kontinuiteta procesa izmenjave e-računov s proračunskimi uporabniki, celovitost, boljša preglednost, kar bo v zadnji fazi tudi pripomoglo k zmanjšanju tveganja v celotnem procesu izmenjave e-računov in e-dokumentov. Seznam ponudnikov e-poti je ključen tudi pri zagotavljanju izmenjave e-računov s proračunskimi uporabniki, za zagotavljanje nemotene izmenjave katerih je odgovoren UJP. UJP že razpolaga z infrastrukturo za izmenjavo e-računov za proračunske uporabnike, zato je tudi z vidika stroškov smotrnejše, da UJP vzpostavi in vzdržuje seznam ponudnikov e-poti. Prav tako UJP za namen vodenja seznama ponudnikov e-poti in upravnih postopkov ne načrtuje novih zaposlitev ali dodatnih finančnih sredstev. UJP ima že v obstoječem sistemu vzpostavljeno komunikacijo s ponudnik e-poti in s tem že zagotovljen kadrovske resurs. Hkrati je z vidika transparentnosti postopka smotno, da se postopek vpisa na seznam ponudnikov e-poti ne drobi še dodatno. Ponudniki e-poti bodo morali pred izdajo odločbe o vpisu na seznam ponudnikov e-poti opraviti test izmenjave podatkov z UJP. Če bi vpis opravljala Gospodarska zbornica Slovenije, bi prišlo do drobljenja upravnega postopka na različne organe in s tem podaljšalo izvedbo samega postopka. Takšna ureditev je torej najustreznejše tudi z vidika ekonomičnosti vodenja upravnega postopka.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESEK PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe in niso nastali s tem povezani stroški, ki bremenijo javnofinančna sredstva.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora Republike Slovenije in njegovih delovnih teles bodo sodelovali naslednji predstavniki predlagatelja:

- Klemen Boštjančič, minister za finance,
- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- Milena Bremšak, generalna direktorica Direktorata za javno računovodstvo, Ministrstvo za finance,
- mag. Tina Humar, generalna direktorica Direktorata za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov,
- Urška Kos, generalna direktorica Uprave Republike Slovenije za javna plačila,
- Peter Grum, generalni direktor Finančne uprave Republike Slovenije.

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O IZMENJAVI ELEKTRONSKIH RAČUNOV IN DRUGIH ELEKTRONSKIH DOKUMENTOV - ZIERDED

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja izmenjavo elektronskih računov (v nadaljnjem besedilu: e-računi) in drugih elektronskih dokumentov (v nadaljnjem besedilu: e-dokumenti).

2. člen (prenos predpisa Evropske unije)

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L št. 133 z dne 6. 5. 2014; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/55/EU).

3. člen (pomen v zakonu uporabljenih izrazov)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »poslovni subjekti« so vse enote Poslovnega registra Slovenije;
2. »proračunski uporabniki« so subjekti, ki so vpisani v Register proračunskih uporabnikov kot posredni oziroma neposredni proračunski uporabniki;
3. »naročniki« so naročniki, kot jih opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncedenti, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali javni partnerji, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo;
4. »javno naročilo« in »podizvajalec« imata enak pomen kot v zakonu, ki ureja javno naročanje;
5. »potrošniki« so fizične osebe, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja varstvo potrošnikov;
6. »e-račun« pomeni račun ali drugo enakovredno knjigovodsko listino, ki vsebuje zapise o poslovnih dogodkih, na osnovi katerih se spreminjajo sredstva ali obveznosti do njihovih virov, prihodki ali odhodki, ne glede na to, kako se imenuje (dobropis, bremepis, avansni račun, zahtevke za plačilo, obračun obresti ipd.), ki je izdana, poslana in prejeta v strukturirani elektronski obliki, ki omogoča samodejno in elektronsko obdelavo, skladno s tehničnimi in drugimi pogoji, določenimi s posebnimi predpisi in standardi, ter enakovredno zamenjuje račun v papirni obliki;
7. »e-dokument« je poslovni dokument, ki je izdan, poslan in prejet v strukturirani elektronski obliki, ki omogoča samodejno in elektronsko obdelavo, skladno s tehničnimi in drugimi pogoji, določenimi s posebnimi predpisi in standardi ter je povezan s postopki naročanja, nabave, posredovanja, izdajanja računov in plačila, ter vsa povezana povratna sporočila in enakovredno zamenjuje poslovni dokument v papirni obliki;
8. »ovojnica« je dokument izdajatelja, na podlagi katerega se izvaja izmenjava e-računa ali e-dokumenta;
9. »ponudnik e-poti« je subjekt, ki ponuja storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov ter je vpisan na seznam ponudnikov e-poti;
10. »ponudnik storitev prejema ali izdaje e-računov« je subjekt, ki omogoča poslovnim subjektom prejem oziroma izdajo e-računov in e-dokumentov;

11. »izmenjava e-računa in e-dokumenta« je proces izdaje, posredovanja in prejema e-računa in e-dokumenta od izdajatelja do prejemnika;
12. »neposredna izmenjava« je izmenjava e-računov in e-dokumentov med informacijskima sistemoma izdajatelja in prejemnika e-računov in e-dokumentov, ki se ne izvaja prek ponudnikov e-poti;
13. »uporabnik e-poti« je prejemnik ali izdajatelj e-računa ali e-dokumenta;
14. »prejemnik« je potrošnik ali poslovni subjekt, ki prejme e-račun ali e-dokument;
15. »izdajatelj« je poslovni subjekt, ki izda e-račun ali e-dokument;
16. »evropski standard« je standard za izdajanje e-računov, ki ga pripravi evropska organizacija za standardizacijo in je javno objavljen pod pogoji in tako, kot je določeno, v Direktivi 2014/55/EU;
17. »e-SLOG« je nacionalni standard za izdajanje e-računov na območju Republike Slovenije, ki je vsebinsko usklajen z evropskim standardom za izdajanje e-računov;
18. »osrednji elementi e-računa« pomeni niz ključnih elementov informacij, ki jih mora vsebovati e-račun, da se omogoči čezmejna interoperabilnost, vključno s potrebnimi informacijami za zagotovitev skladnosti z zakonodajo;
19. »sintaksa« pomeni strojno berljivi jezik ali programski jezik, ki se uporablja za predstavitev podatkovnih elementov, ki jih vsebuje e-račun ali e-dokument;
20. »pogodba« je za namen izvajanja 8. člena tega zakona pogodba ali okvirni sporazum o izvedbi javnega naročila, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja javno naročanje, ali koncesijska pogodba, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali pogodba o javno-zasebnem partnerstvu, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo. Za pogodbo se šteje tudi naročilnica, dobavnica ali drug dokument, ki je podlaga za izstavitev oziroma prejem e-računa;
21. »Nacionalni forum za e-račun« je posvetovalno telo na področju e-računov in e-dokumentov na nacionalni ravni, ki vključuje predstavnike zainteresiranih deležnikov gospodarstva (malih, srednjih in velikih gospodarskih družb), javnega sektorja, združenj, zbornic in izobraževalnih institucij;
22. »omrežje PEPPOL« je mednarodno omrežje, ki prejemnikom in izdajateljem e-računov in e-dokumentov omogoča povezavo med certificiranimi dostopnimi točkami PEPPOL;
23. »certificirana dostopna točka PEPPOL« je ponudnik, ki zagotavlja povezavo z omrežjem PEPPOL.

4. člen

(izjeme, za katere se zakon ne uporablja)

Ta zakon se ne uporablja za:

1. račune, izdane na podlagi pogodb, sklenjenih na podlagi zakona, ki ureja javno naročanje na področju obrambe in varnosti, če gre za naročila, za katera bi izvedba postopkov naročanja povzročila posredovanje informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi varnostnimi interesi Republike Slovenije, vključno z naročili vojaške opreme, pri kateri je treba sprejeti ukrepe za zaščito teh interesov, in za naročila, namenjena izvajanju obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti, če ta naročila vsebujejo tajne podatke v skladu z zakonom ali jih morajo spremljati posebni varnostni ukrepi pod pogojem, da je za izvedbo naročila pridobljeno soglasje medresorske komisije, skladno z določbami zakona, ki ureja naročanje na področju obrambe in varnosti;
2. zahtevke za plačilo, poročila, obračunske liste, dobropise, bremepise in druge spremljajoče obračunske dokumente, ki jih Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZS) posredujejo bolnišnice, zdravstveni domovi, lekarne, zasebniki, v delu, ki se nanaša na izvajanje koncesijske pogodbe, zdravilišča, dobavitelji medicinskih pripomočkov in drugi izvajalci zdravstvenih storitev, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja;
3. zahtevke za plačilo, poročila, obračunske liste, bremepise in druge spremljajoče obračunske dokumente, ki jih ZZS posredujejo domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi v javni mreži, zavodi za usposabljanje in varstveno delovni centri v javni mreži ter izvajalci dolgotrajne oskrbe, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja oziroma zavarovanja za dolgotrajno oskrbo;
4. listine, ki se izmenjujejo preko spletnega programa, namenjenega upravljanju denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma občine (tj. program EZRLKV);

5. množično izdane dokumente za finančne storitve, ki so oproščene plačila DDV in ki jih poslovni subjekti izdajajo namesto računa (obračuni, instrumenti plačilnega prometa, izpiski, obvestilo, ipd.).

2. STANDARDI IN OSREDNJI ELEMENTI E-RAČUNA

5. člen

(standardi za izmenjavo e-računov in e-dokumentov)

(1) E-računi se izmenjujejo v:

1. standardu e-SLOG,
2. sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov in so na seznamu, ki je določen v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU,
3. drugih mednarodno uveljavljenih standardih, če je tako predhodno dogovorjeno v pogodbenih razmerjih med izdajateljem in prejemnikom e-računa, razen če ta zakon določa drugače.

(2) E-dokumenti se izmenjujejo v:

1. standardu e-SLOG,
2. drugih mednarodno uveljavljenih standardih, če je tako predhodno dogovorjeno v pogodbenih razmerjih med izdajateljem in prejemnikom e-računa, razen če ta zakon določa drugače.

(3) Veljavno verzijo standarda e-SLOG objavi Gospodarska zbornica Slovenije na svoji spletni strani po potrditvi Nacionalnega foruma za e-račun.

(4) Kadar izdajatelj in prejemnik uporabljata različna standarda za e-račun ali e-dokument, ponudnik e-poti prejemnika izvede verodostojno pretvorbo e-računa ali e-dokumenta iz sintakse, ki jo pripravi izdajatelj, v sintakso, ki jo sprejme prejemnik.

6. člen

(podatki na e-računu)

(1) Osrednji elementi e-računa, ki se izdaja naročniku, so med drugimi:

1. identifikator procesa (poslovni proces, zaradi katerega nastaja transakcija, npr. pogodba, naročilnica, dobropis, popravek računa) in identifikator e-računa (številka računa in datum računa);
2. obdobje, na katero se e-račun nanaša (datum oziroma obdobje dobave blaga ali opravljene storitve);
3. informacije o prodajalcu blaga oziroma izvajalcu storitev ali gradenj (npr. ime, naslov, kontaktni podatki, matična številka, davčna številka oziroma identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost);
4. informacije o kupcu (npr. ime, naslov, davčna številka ali matična številka);
5. informacije o davčnem zastopniku prodajalca blaga oziroma izvajalca storitev ali gradenj, če ga ima (npr. ime in naslov davčnega zastopnika ter identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost);
6. sklic na pogodbo ali naročilnico ali drug dokument, ki je podlaga za izdajo e-računa;
7. podatki o dobavi blaga ali opravljeni storitvi (npr. ime prejemnika, kraj in datum izvedene dobave);
8. navodilo za plačilo (npr. način plačila, številka transakcijskega računa, koda namena, namen, referenca);
9. skupne informacije o odbitku ali pribitku (npr. popusti, zamudne obresti);
10. informacije o vrstični postavki e-računa (razčlenitev storitve ali blaga po vrsticah npr. vrsta blaga ali storitve, količina, osnova za davek na dodano vrednost, stopnja davka na dodano vrednost, odbitek);
11. skupni zneski e-računa (npr. vsota neto zneskov, vsota popustov, vsota dajatev, skupni znesek DDV, znesek za plačilo) ter
12. skupna razčlenitev DDV (razčlenitev po posameznih kategorijah, stopnjah in razlogih za oprostitev).

(2) E-račun, ki ga izda poslovni subjekt, mora vsebovati podatke, ki so določeni kot obvezni podatki na računu s predpisi, ki urejajo davek na dodano vrednost in davčni postopek ter podatek o davčni številki oziroma identifikacijski številki za namene davka na dodano vrednost prejemnika e-računa, če je prejemnik poslovni subjekt.

3. IZMENJAVA E-RAČUNOV IN E-DOKUMENTOV

7. člen

(obveznost izmenjave e-računov)

(1) Ne glede na tretji odstavek 84. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk, 3/22, 29/22 – ZUOPDCE, 40/23 – ZDavPR-B, 122/23 in 104/24; v nadaljnjem besedilu: ZDDV-1) poslovni subjekti pri vsakem medsebojnem obligacijskem razmerju izmenjujejo izključno e-račune.

(2) Poslovni subjekti izmenjujejo e-račune v katerem koli standardu iz prvega odstavka 5. člena tega zakona.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se s proračunskimi uporabniki in aplikacijo davčnega organa iz 12. člena tega zakona izmenjujejo e-računi le v standardu iz 1. ali 2. točke prvega odstavka 5. člena tega zakona.

8. člen

(obveznost naročnikov k sprejemanju e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom)

(1) Ne glede na tretji odstavek 84. člena ZDDV-1 naročniki sprejmejo e-račune domačih ali tujih poslovnih subjektov, izdanih na podlagi pogodb, če so e-računi skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določeni v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU.

(2) Obveznost iz prvega odstavka tega člena velja tudi za e-račune podizvajalcev, ki jih svojim e-računom priloži glavni izvajalec, kadar je s pogodbo ali drugim aktom določeno, da naročnik neposredno plačuje podizvajalcu, v skladu s pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja javno naročanje.

(3) Z določbami prvega in drugega odstavka tega člena se ne posega v pravico naročnika, da e-račun zavrne zaradi stvarnih, pravnih ali drugih napak in pomanjkljivosti, vezanih na količino in specifikacijo ter kakovost blaga in storitev ali gradenj ali na primopredajo predmeta naročila ali na druge vsebinske razloge za zavrnitev oziroma reklamacijo računa, določene s pogodbo.

9. člen

(izdajanje e-računov in e-dokumentov potrošnikom)

(1) Poslovni subjekti izdajajo potrošnikom e-račune in e-dokumente, če se obe stranki izrecno predhodno o tem dogovorita. Dokazno breme glede izrecnega predhodnega dogovora s potrošnikom, o izdajanju e-računov in e-dokumentov, nosi poslovni subjekt.

(2) Kadar poslovni subjekt izda e-račun ali e-dokument potrošniku, e-računu ali e-dokumentu priloži vizualizirano vsebino e-računa v PDF, TIFF ali drugem standardnem formatu, ki omogoča vpogled v vsebino računa.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena, lahko potrošnik kadar koli zahteva, da mu poslovni subjekt račune in dokumente izdaja v papirni obliki. Dokazno breme glede izrecne zahteve do poslovnega subjekta za izdajo računov in dokumentov v papirni obliki, nosi potrošnik.

(4) Potrošniki lahko e-račune in e-dokumente prejemajo prek ponudnikov storitev za prejem e-računov ali prek elektronske pošte.

(5) Poslovni subjekt v primeru izdaje e-računa ali e-dokumenta potrošniku zagotovi možnost integracije s storitvami za prejem e-računov in e-dokumentov, razen v če potrošnik e-račun ali e-dokument prejema prek elektronske pošte. Ponudnik storitve za prejem e-računov in e-dokumentov omogoči brezplačno integracijo s poslovnim subjektom.

10. člen

(način izmenjave e-računov in e-dokumentov za poslovne subjekte)

(1) Poslovni subjekti izmenjujejo e-račune in e-dokumente prek ponudnikov e-poti, ki so vpisani v seznam ponudnikov e-poti, omrežja PEPPOL oziroma certificiranih dostopnih točk PEPPOL ali prek lastnih sistemov za neposredno izmenjavo e-računov in e-dokumentov. Izmenjava e-računov in e-dokumentov med poslovnimi subjekti ni dovoljena prek elektronske pošte.

(2) V primeru neposredne izmenjave e-računov in e-dokumentov med izdajateljem in prejemnikom, obe strani zagotovita izmenjavo v skladu z 2., 3., 4., 6. in 8. točko prvega odstavka 18. člena tega zakona. Neposredna izmenjava e-računov in e-dokumentov je mogoča le s soglasjem izdajatelja in prejemnika e-računa in e-dokumenta.

(3) Poslovni subjekt ima izbranega vsaj enega ponudnika e-poti.

(4) Če ima poslovni subjekt izbranega ponudnika storitev za prejem in izdajo e-računov in e-dokumentov ter ta ponudnik za poslovni subjekt sprejema e-račune in e-dokumente od ponudnika e-poti, se šteje, da je ponudnik e-poti ponudnika storitev za prejem in izdajo e-računov in e-dokumentov ponudnik e-poti poslovnega subjekta.

(5) Za prejemanje in izdajanje e-računov lahko poslovni subjekt v manjšem obsegu uporablja brezplačno aplikacijo Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: davčni organ) iz 12. člena tega zakona.

(6) Poslovni subjekt lahko e-račune in e-dokumente izmenjuje prek več ponudnikov e-poti, razen če zakon določa drugače.

11. člen

(način izmenjave e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnike)

(1) E-računi in e-dokumenti se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo le prek Uprave Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP), ki je enotna vstopna oziroma izstopna točka za proračunske uporabnike.

(2) E-dokumenti se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo le v standardu iz 1. točke drugega odstavka 5. člena tega zakona.

(3) E-računi in e-dokumenti se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo z uporabo ovojnice. Ovojnica e-računov vsebuje podatke za identifikacijo pošiljatelja in prejemnika, podatke o izvoru dokumenta, podatke za plačilo in podatke o prilogah. Ovojnica e-dokumentov vsebuje podatke za identifikacijo pošiljatelja in prejemnika, podatke o izvoru dokumenta in podatke o prilogah.

(4) Poslovni subjekti lahko za posredovanje e-računov proračunskim uporabnikom v manjšem obsegu uporabljajo brezplačni spletni portal UJP ali brezplačno aplikacijo davčnega organa iz 12. člena tega zakona.

(5) Minister, pristojen za finance, prepíše način izmenjave e-računov in e-dokumentov prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke.

(6) Zaračunavanje stroškov ter nadomestil za storitve izmenjave e-računov ali e-dokumentov prek UJP se izvaja tako, kot je določeno v zakonu, ki ureja plačilne in javnofinančne storitve UJP, in na njegovi podlagi izdanem predpisu ministra, pristojnega za finance.

(7) Zaračunavanje stroškov in nadomestil iz prejšnjega odstavka uredi UJP s ponudniki e-poti v pogodbi o izmenjavi e-računov in e-dokumentov.

12. člen

(izmenjava e-računov z uporabo aplikacije davčnega organa)

(1) Poslovni subjekti lahko za posredovanje in prejemanje e-računov za namen izvajanja prvega odstavka 7. člena tega zakona v manjšem obsegu uporabljajo brezplačno aplikacijo davčnega organa.

(2) Izmenjava e-računov z aplikacijo davčnega organa se izvaja prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke.

(3) E-računi se z aplikacijo davčnega organa izmenjujejo z uporabo ovojnice iz tretjega odstavka 11. člena tega zakona.

(4) Podatke o prejemnikih e-računov v aplikaciji davčnega organa UJP zagotavlja davčni organ.

(5) Minister, pristojen za finance, prepíše način in pogoje izmenjave e-računov z uporabo aplikacije davčnega organa.

4. PONUDNIKI E-POTI

13. člen

(seznam ponudnikov e-poti)

(1) Ponudniki e-poti so vpisani na seznam ponudnikov e-poti, ki ga vodi UJP. Seznam ponudnikov e-poti je objavljen na spletni strani UJP. Podatki iz seznama so ponudnikom e-poti brezplačno dostopni.

(2) Na seznamu ponudnikov e-poti se vodijo podatki o ponudnikih e-poti in podatki o njihovih prejemnikih e-računov in e-dokumentov, razen potrošnikov.

(3) Podatki o ponudniku e-poti so najmanj:

1. šifra ponudnika e-poti,
2. matična številka,
3. ime in naslov,
4. vrsta storitve (prejemanje in/ali izdajanje e-računov in e-dokumentov),
5. seznam njegovih prejemnikov, če izvaja storitev prejetja e-računov in e-dokumentov,
6. spletni naslov, na katerem so objavljeni njegovi pogoji poslovanja iz prvega odstavka 18. člena tega zakona.

(4) Podatki o prejemniku so najmanj:

1. ime,
2. matična številka,
3. davčna številka,
4. standard za prejem e-računov in e-dokumentov.

(5) Poleg podatkov iz tretjega in četrtega odstavka tega člena se pri posameznemu ponudniku e-poti in njegovih prejemnikih lahko vodijo tudi:

1. transakcijski račun,
2. BIC koda,
3. drugi podatki, ki jih ponudnik e-poti posreduje in UJP odobri za namen usmerjanja in obdelave e-računov.

(6) Šifro ponudnika e-poti iz 1. točke tretjega odstavka tega člena določi UJP ob vpisu v seznam ponudnikov e-poti.

(7) UJP se na seznamu ponudnikov e-poti vodi kot enotna vstopna in izstopna točka za proračunske uporabnike in poslovne subjekte, ki uporabljajo aplikacijo davčnega organa.

(8) Minister, pristojen za finance, podrobneje predpiše način določitve šifre ponudnika e-poti iz prejšnjega odstavka ter način pošiljanja v in način prevzemanja podatkov iz seznama ponudnikov e-poti.

14. člen **(vpis subjekta v seznam ponudnikov e-poti)**

(1) V seznam ponudnikov e-poti se vpišejo subjekti, ki zagotavljajo kakovost storitev in informacij za uporabnike e-poti v skladu z 18. členom tega zakona in z UJP uspešno opravijo test izmenjave e-računov in povratnih sporočil ter test izmenjave podatkov seznama ponudnikov e-poti.

(2) UJP izvede vpis v seznam ponudnikov e-poti z odločbo na podlagi vloge in uspešno opravljenih testov iz prejšnjega odstavka.

(3) Minister, pristojen za finance, podrobneje prepíše vsebino vloge iz prejšnjega odstavka ter način preverjanja izpolnjevanja obveznosti iz 18. člena tega zakona.

(4) Če so pogoji opravljanja storitev izmenjave e-računov nepopolni, UJP pozove vlagatelja, da v roku, ki ga določi UJP, dopolni pogoje. Če vlagatelj pogojev ne dopolni v določenem roku, UJP izda odločbo o zavrnitvi vpisa v seznam ponudnikov e-poti.

(5) Če je test izmenjave e-računov in povratnih sporočil ali test izmenjave podatkov seznama ponudnikov e-poti neuspešno opravljen, UJP obvesti vlagatelja o neskladnostih ter določi rok za odpravo neskladnosti. Po odpravljenih neskladnostih se test izmenjave e-računov in povratnih sporočil oziroma test izmenjave podatkov seznama ponudnikov e-poti ponovno izvede. Če vlagatelj neskladnosti ne odpravi v določenem roku ali je ponoven test neuspešen, UJP izda odločbo o zavrnitvi vpisa v seznam ponudnikov e-poti.

(6) UJP se na seznam ponudnikov e-poti vpiše na podlagi zakona.

15. člen **(izbris ponudnika e-poti iz seznama ponudnikov e-poti)**

(1) Izbris ponudnika e-poti iz seznama ponudnikov e-poti izvede UJP z odločbo na podlagi vloge ponudnika e-poti ali po uradni dolžnosti.

(2) UJP izvede izbris po uradni dolžnosti, če ponudnik e-poti, kljub pozivu UJP za odpravo pomanjkljivosti, ne zagotavlja točnih in ažurnih podatkov o prejemnikih v skladu s 17. členom tega zakona ali ne zagotavlja kakovosti storitev in informacij za uporabnike e-poti v skladu z 18. členom tega zakona ali ni več sposoben izmenjave e-računov in povratnih sporočil ali izmenjave podatkov s seznamom ponudnikov e-poti pri UJP.

16. člen **(uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)**

V postopkih vpisa ponudnika e-poti v seznam ponudnikov e-poti in izbriša iz njega se uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, razen če je s tem zakonom določeno drugače.

17. člen **(vodenje prejemnika v seznamu ponudnikov e-poti)**

- (1) Ponudnik e-poti vodi seznam svojih prejemnikov in najkasneje naslednji delovni dan:
1. od sklenitve pogodbenega razmerja s prejemnikom posreduje UJP podatke iz četrtega in petega odstavka 13. člena tega zakona;
 2. od prenehanja pogodbenega razmerja s prejemnikom, izbriše prejemnika iz svojega seznama prejemnikov in UJP posreduje informacijo o izbrisu;
 3. od spremembe podatka o standardu za prejem e-računov ali e-dokumentov pri prejemniku UJP posreduje podatke o spremenjenem standardu.

(2) V primeru četrtega odstavka 10. člena tega zakona, ponudniku e-poti podatke iz četrtega in petega odstavka 13. člena, skladno s prvo in drugo točko prejšnjega odstavka, posreduje ponudnik storitev za prejem e-računov. Ponudnik e-poti uskladi seznam svojih prejemnikov in jih posreduje UJP najkasneje naslednji delovni dan po prejemu podatkov.

(3) Davčni organ zagotavlja UJP podatke o prejemnikih, ki e-račune prejemajo v aplikacijo davčnega organa, skladno s prvo in drugo točko prvega odstavka tega člena.

(4) Prejemniki iz tretjega odstavka tega člena in proračunski uporabniki so na seznamu ponudnikov e-poti vpisani pri UJP kot enotni vstopni in izstopni točki.

(5) Če je prejemnik na seznamu vpisan pri ponudniku e-poti, ki ni njegov ponudnik e-poti, pri njem zahteva, da ga ne vodi več med svojimi prejemniki. Če ponudnik e-poti podatkov ne ažurira v skladu z zahtevo prejemnika v roku petih delovnih dni od prejema zahteve, prejemnik od UJP zahteva izbris prejemnika e-poti iz seznama iz 13. člena tega zakona pri tem ponudniku e-poti. UJP opravi izbris prejemnika pri tem ponudniku e-poti najkasneje v treh delovnih dneh od prejema zahteve in prejemnika obvesti o izbrisu. UJP o izbrisu obvesti ponudnika e-poti in ga pozove, da tega prejemnika ne vodi več v svojem seznamu prejemnikov.

18. člen **(zagotavljanje kakovosti storitev in informacij za uporabnike e-poti)**

- (1) Ponudnik e-poti zagotavlja:
1. javno objavo pogojev opravljanja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov, ki vsebujejo:
 - a) obveznosti ponudnika e-poti,
 - b) obveznosti uporabnikov e-poti,
 - c) urnike izmenjave e-računov in e-dokumentov,
 - d) pogoje zagotavljanja delovanja in zjamčen nivo razpoložljivosti storitev,
 - e) delovanje sistema podpore ter reševanje reklamacij uporabnikov in ponudnikov e-poti, s katerimi je povezan,

- f) vrsto dokumentov, za katere podpira izmenjavo,
 - g) kontaktne podatke za potrebe obveščanja o morebitnih zastojih ali varnostnih incidentih,
 - h) pogoje za varovanje poslovne skrivnosti in osebnih podatkov,
 - i) način reševanja sporov,
 - j) postopek v primeru prenehanja delovanja ponudnika e-poti.
2. neponovljivo identifikacijsko številko vsakemu e-računu in e-dokumentu,
 3. varno in zanesljivo izmenjavo e-računov in e-dokumentov,
 4. pristnost izvora e-računov in e-dokumentov ter ohranjanje celovitosti njihove vsebine med prenosom,
 5. odprto povezovanje z drugimi ponudniki e-poti ter izmenjavo e-računov in e-dokumentov med ponudniki, ki omogočajo uporabnikom e-poti medsebojno izmenjavo e-računov in e-dokumentov tudi, če ne uporabljajo storitev istega ponudnika e-poti in enakega standarda,
 6. drugemu ponudniku e-poti in uporabnikom e-poti avtomatsko izmenjavo povratnih sporočil o dostavi e-računa ali e-dokumenta,
 7. uporabnikom e-poti izmenjavo povratnih sporočil o vsebinski potrditvi ali zavrnitvi prejetih e-računov,
 8. prenos in dostavo e-računov in e-dokumentov najkasneje naslednji delovni dan,
 9. obveščanje drugih ponudnikov e-poti in uporabnikov e-poti o nastanku višje sile takoj, ko je mogoče.

(2) UJP kot enotna vstopna in izstopna točka zagotavlja:

1. javno objavo pogojev opravljanja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov, ki vsebujejo:
 - a) obveznosti UJP kot enotne vstopne in izstopne točke,
 - b) obveznosti proračunskih uporabnikov in ponudnikov e-poti,
 - c) vrsto dokumentov, za katere podpira izmenjavo,
 - d) urnike izmenjave e-računov in e-dokumentov,
 - e) pogoje zagotavljanja delovanja in zjamčen nivo razpoložljivosti storitev,
 - f) delovanje sistema podpore ter reševanje reklamacij uporabnikov in ponudnikov e-poti, s katerimi je povezan,
 - g) kontaktne podatke za potrebe obveščanja o morebitnih zastojih ali varnostnih incidentih,
 - h) pogoje za varovanje poslovne skrivnosti in osebnih podatkov,
 - i) način reševanja sporov.
2. neponovljivo identifikacijsko številko vsakemu e-računu in e-dokumentu,
3. varnost komunikacijsko-informacijskih sistemov UJP, namenjenih izmenjavi e-računov in e-dokumentov prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke,
4. pristnost izvora e-računov in e-dokumentov ter ohranjanje celovitosti njihove vsebine med prenosom,
5. dostop ponudnikom e-poti do komunikacijsko-informacijskih sistemov UJP, namenjenih izmenjavi e-računov in e-dokumentov prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke,
6. ponudnikom e-poti in proračunskim uporabnikom ter uporabnikom aplikacije davčnega organa dostavo in prevzem povratnih sporočil o dostavi e-računa ali e-dokumenta,
7. ponudnikom e-poti in proračunskim uporabnikom ter uporabnikom aplikacije davčnega organa dostavo in prevzem povratnih sporočil o vsebinski potrditvi ali zavrnitvi prejetih e-računov,
8. razpoložljivost izdanih e-računov in e-dokumentov za prevzem oziroma prevzem prejetih e-računov in e-dokumentov najkasneje naslednji delovni dan,
9. obveščanje ponudnikov e-poti, proračunskih uporabnikov in davčnega organa o nastanku višje sile takoj, ko je mogoče.

(3) Minister, pristojen za finance, podrobneje predpiše pogoje za izvajanje obveznosti iz prvega odstavka tega člena.

5. HRAMBA PODATKOV E-RAČUNOV IN E-DOKUMENTOV

19. člen

(obveznosti v zvezi s hrambo e-računov in e-dokumentov)

(1) Vsak izdajatelj in prejemnik, razen potrošnika, zagotovi hrambo e-računa v skladu z zahtevami predpisov, ki urejajo DDV, ter v skladu s predpisi, ki urejajo knjigovodsko in računovodsko poslovanje.

(2) UJP zagotavlja e-račune in e-dokumente proračunskih uporabnikov dve leti od izmenjave e-računa ali e-dokumenta prek UJP.

(3) UJP zagotavlja e-račun, izdan prek spletnega portala UJP, dva meseca od izdaje e-računa.

(4) Davčni organ zagotavlja e-račun izdan ali prejet prek aplikacije davčnega organa, pet let od dneva izdaje ali prejema e-računa.

(5) Ponudnik e-poti izdajatelja dostavljen e-račun in e-dokument izbriše po prejemu povratnega sporočila o uspešni dostavi. Ponudnik e-poti prejemnika e-račun in e-dokument izbriše po uspešni dostavi e-računa prejemniku.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko ponudnik e-poti in prejemnik oziroma izdajatelj dogovorita, da ponudnik e-poti e-račun in e-dokument izbriše šele po poteku dogovorjenega obdobja.

(7) UJP lahko za proračunske uporabnike v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, zagotavlja storitve hrambe e-računov in e-dokumentov.

20. člen

(hramba prometnih podatkov o izmenjanih e-računih in e-dokumentih ter povratnih sporočilih)

(1) Ponudnik e-poti ter poslovni subjekt, ki neposredno izmenjuje e-račune in e-dokumente, hrani prometne podatke o izmenjanih e-računih in e-dokumentih, v primeru iz tretjega odstavka 5. člena tega zakona pa tudi podatke o pretvorbi e-računa ali e-dokumenta, dve leti od prejema ali posredovanja.

(2) Minimalen nabor prometnih podatkov obsega identifikacijsko številko e-računa ali e-dokumenta, datum posredovanja in prejema, identifikacijske podatke izdajatelja in prejemnika ter podatke o dostavi e-računa ali e-dokumenta. Identifikacijski podatki izdajatelja oziroma prejemnika, ki je poslovni subjekt, vsebujejo vsaj davčno številko, prejemnika, ki je fizična oseba pa vsaj ime in naslov.

(3) UJP, ponudnik e-poti in poslovni subjekt, ki neposredno izmenjuje e-račune in e-dokumente, zagotavljajo hrambo povratnih sporočil pet let od prejema ali posredovanja.

(4) Za hrambo prometnih podatkov o izmenjanih e-računih in e-dokumentih ter povratnih sporočilih, ki se izvaja v skladu s prvim, drugim in tretjim odstavkom tega člena, se ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

6. OBDELAVA OSEBNIH PODATKOV

21. člen

(obdelava osebnih podatkov)

(1) Osebni podatki iz 6. člena tega zakona se zbirajo in obdelujejo z namenom identifikacije kupca oziroma naročnika oziroma plačnika e-računa in usmerjanja e-računov.

(2) UJP, za namen opravljanja nalog enotne vstopne in izstopne točke, ter davčni organ, za namen izmenjave e-računov prek aplikacije davčnega organa, lahko obdelujeta naslednje osebne podatke fizičnih oseb, na katere se nanašajo posamezni e-računi in e-dokumenti:

1. elektronski naslov;
2. številka transakcijskega računa;
3. davčna številka.

22. člen **(skupno upravljanje osebnih podatkov)**

(1) UJP kot upravljavec informacijsko-komunikacijske infrastrukture za izmenjavo e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnike in za izdajo e-računov prek spletnega portala UJP, ponudnik e-poti ter prejemnik in izdajatelj, so skupni upravljavci osebnih podatkov prejemnikov oziroma osebnih podatkov, navedenih v e-računih in e-dokumentih, izmenjanih prek UJP.

(2) Proračunski uporabnik oziroma drug poslovni subjekt, izdajatelj prek spletnega portala UJP, brezplačno uporablja informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo UJP tako, kot je določeno v splošnih pogojih poslovanja UJP, sprejetimi na podlagi zakona, ki ureja naloge in organizacijo UJP.

(3) Osebne podatke iz prvega odstavka tega člena zbira izdajatelj, ki je odgovoren za zakonitost obdelave ter zagotavljanje točnosti in ažurnosti osebnih podatkov v e-računih. Osebne podatke pri izdaji e-računa v informacijsko-komunikacijski infrastrukturi UJP, v informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo UJP vnaša proračunski uporabnik oziroma izdajatelj, uporabnik spletnega portala UJP, ki je odgovoren za zagotovitev ustreznih varnostnih postopkov in ukrepov pri vpisovanju in dostopanju do osebnih podatkov v informacijsko-komunikacijski infrastrukturi UJP s strani proračunskega uporabnika oziroma izdajatelja, uporabnika spletnega portala UJP.

(4) Davčni organ kot upravljavec aplikacije davčnega organa, prejemnik in izdajatelj e-računa, ki se izmenja prek aplikacije davčnega organa, UJP kot enotna vstopna in izstopna točka za aplikacijo davčnega organa ter ponudniki e-poti, so skupni upravljavci osebnih podatkov prejemnikov oziroma osebnih podatkov, navedenih v e-računih, izdanih ali prejetih prek aplikacije davčnega organa.

(5) Osebne podatke iz prejšnjega odstavka zbira izdajatelj, ki je odgovoren za zakonitost obdelave ter zagotavljanje točnosti in ažurnosti osebnih podatkov v e-računih. Osebne podatke v aplikacijo davčnega organa pri izdaji e-računa vnaša izdajatelj, uporabnik aplikacije davčnega organa, ki je odgovoren za zagotovitev ustreznih varnostnih postopkov in ukrepov pri vpisovanju in dostopanju do osebnih podatkov v aplikaciji davčnega organa s strani izdajatelja, uporabnika aplikacije davčnega organa.

(6) Ponudnik e-poti, izdajatelj in prejemnik so skupni upravljavci osebnih podatkov prejemnikov e-računov in e-dokumentov oziroma osebnih podatkov, navedenih v e-računih in e-dokumentih, izmenjanih prek ponudnika e-poti.

(7) Osebne podatke iz prejšnjega odstavka zbira izdajatelj, ki je odgovoren za zakonitost obdelave ter zagotavljanje točnosti in ažurnosti osebnih podatkov prejemnikov oziroma osebnih podatkov navedenih v e-računih.

(8) Informacije, ki jih je upravljavec osebnih podatkov dolžan zagotavljati posamezniku v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov, zagotavljajo upravljavci ločeno, v skladu s svojimi zakonitimi pristojnostmi zbiranja in obdelovanja osebnih podatkov.

(9) Posameznik uveljavlja pravico dostopa, dopolnitve, popravka, blokiranja, izbrisa in ugovora v zvezi z lastnimi osebnimi podatki pri izdajatelju.

(10) Kadar posameznik predloži UJP, davčnemu organu, ponudniku e-poti ali prejemniku zahtevo glede dostopa, dopolnitve, popravka, blokiranja ali izbrisa osebnih podatkov, UJP, davčni organ oziroma ponudnik e-poti to zahtevo posreduje izdajatelju v treh delovnih dneh od prejema.

(11) Dopolnitev, popravek, blokiranje ali izbris osebnih podatkov, ki so del izmenjanega e-računa ali povratnega sporočila, razen izbris po poteku roka hrambe iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 19. člena, prvega ter tretjega odstavka 20. člena tega zakona, pri UJP, davčnemu organu oziroma ponudniku e-poti ni mogoč.

7. INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA

23. člen

(posredovanje informacij javnega značaja o e-računih)

(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, UJP in FURS nista zavezanca za posredovanje informacij javnega značaja za podatke o e-računih, ki jih izdajajo ali prejemajo drugi proračunski uporabniki in naročniki.

(2) Na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja so prosilcem podatki o e-računih, ki predstavljajo javno dostopne informacije javnega značaja, dostopni pri izdajateljih oziroma prejemnikih e-računov, ki so zavezanci po zakonu, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

8. NADZOR

24. člen

(nadzor nad izvajanjem zakona)

(1) Za nadzor nad izvajanjem tega zakona so pristojni: UJP, davčni organ in tržni inšpekcijski organ.

(2) UJP izvaja nadzor nad izvajanjem 10. člena, 11. člena, prvega stavka prvega odstavka 13. člena, 17. člena, prvega odstavka 18. člena in 20. člena tega zakona. UJP izvaja nadzor nad 8. členom tega zakona nad naročniki, ki so proračunski uporabniki.

(3) Davčni organ izvaja nadzor na izvajanjem prvega odstavka 7. člena tega zakona. Davčni organ izvaja nadzor nad 8. členom tega zakona nad naročniki, ki niso proračunski uporabniki.

(4) Tržni inšpekcijski organ izvaja nadzor nad izvajanjem 9. člena tega zakona.

9. KAZENSKÉ DOLOČBE

25. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 1.000 do 3.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. ravna v nasprotju s prvim odstavkom 7. člena tega zakona;
2. kot naročnik zavrne sprejem in obdelavo e-računa, izdanega v skladu z evropskim standardom (8. člen tega zakona);
3. izmenjuje e-račune in e-dokumente v nasprotju s prvim odstavkom 10. člena tega zakona;
4. izmenjuje e-račune in e-dokumente v nasprotju s prvim odstavkom 11. člena tega zakona;

5. izvaja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov in ni vpisana v seznam ponudnikov e-poti (prvi odstavek 13. člena tega zakona);
6. ne zagotovi hrambe prometnih podatkov o izmenjanih e-računih in e-dokumentih, podatkov o pretvorbi ter povratnih sporočil v predpisanem roku in na predpisan način (prvi, drugi in tretji odstavek 20. člena tega zakona).

(2) Z globo od 500 do 1.500 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 100 do 500 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost ter odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti.

26. člen **(prekrški pri izdajanju e-računov potrošnikom)**

- (1) Z globo od 500 do 1.500 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če
1. potrošniku izda e-račun ali e-dokument brez predhodnega izrecnega dogovora obeh strank (prvi odstavek 9. člena tega zakona);
 2. e-računu ali e-dokumentu ne priloži vizualizirane vsebine računa oziroma dokumenta (drugi odstavek 9. člena tega zakona);
 3. potrošniku kljub njegovi zahtevi ne izda računa ali dokumenta v papirni obliki (tretji odstavek 9. člena tega zakona).

(2) Z globo od 100 do 500 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 50 do 250 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost ter odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti.

10. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

27. člen **(prenehanje veljavnosti pogodb med UJP in ponudniki e-poti)**

(1) S 1. 1. 2027 prenehajo veljati pogodbe, ki jih ima UJP sklenjene po četrtem odstavku 28. člena Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1).

(2) Pogodbe, ki jih ima UJP sklenjene s poslovnimi subjekti, ki bodo do datuma iz prejšnjega odstavka vpisani na seznam ponudnikov e-poti, se uporabljajo do sklenitve pogodbe po sedmem odstavku 11. člena tega zakona.

28. člen **(izdaja podzakonskega predpisa)**

Minister, pristojen za finance, izda predpise iz petega odstavka 11. člena, petega odstavka 12. člena, osmega odstavka 13. člena, tretjega odstavka 14. člena in tretjega odstavka 18. člena tega zakona v roku šestih mesecev po uveljavitvi tega zakona.

29. člen
(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 1.a in 1.b člen, štirinajsta, petnajsta, šestnajsta, sedemnajsta, osemnajsta in devetnajsta alineja 2. člena, 28. člen, 28.a člen, deseta alineje prvega odstavka 34. člena in 34.a člen Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1).

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, se četrti odstavek 28. člena ZOPSPU-1 uporablja do 1. 1. 2027.

(3) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o načinu izmenjave elektronskih računov prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 32/19), uporablja pa se, če ni v nasprotju s tem zakonom, do uveljavitve podzakonskega akta iz petega odstavka 11. člena tega zakona.

30. člen
(začetek veljavnosti in uporabe zakona)

(1) Prvi odstavek 7. člena, 10. člen in 12. člen se začnejo uporabljati 1. 1. 2027.

(2) Določbe 4. poglavja tega zakona se začnejo uporabljati 1. 4. 2026. Seznam ponudnikov e-poti se vzpostavi s 1. 12. 2026.

(3) Ta zakon začne veljati 30. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (vsebina zakona)

Ta zakon ureja izmenjavo e-računov in drugih e-dokumentov. Izmenjava e-računov in e-dokumentov zajema vse procese, povezane z izdajo, posredovanjem in prejemom teh listin od izdajatelja do prejemnika oziroma plačnika, pri čemer imajo pomembno vlogo poslovni subjekti, ki ponujajo storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov (v nadaljnjem besedilu: ponudniki e-poti), ki v ta namen uporabnikom teh storitev (izdajateljem in prejemnikom) zagotavljajo svojo informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo.

Poglavitni cilji predloga zakona so:

- zagotovitev pravne kontinuitete v zvezi s prenosom določb Direktive 2014/55/EU v pravni red Republike Slovenije;
- ureditev obveznosti izdajateljev e-računov, prejemnikov e-računov in subjektov, ki ponujajo storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov;
- spodbujanje in nadaljnji razvoj elektronskega poslovanja javne uprave in gospodarstva v skladu z usmeritvami in priporočili Evropske komisije in Vlade Republike Slovenije;
- izboljšanje konkurenčnosti in pravne varnosti gospodarskih subjektov ter odprava administrativnih, pravnih, tehničnih in drugih ovir;
- omogočanje ustvarjanja znatnih koristi za državo in gospodarske subjekte z vidika prihrankov oziroma nižjih stroškov, vpliva na okolje in zmanjševanja administrativne obremenitve.

Avtomatizacija nekaterih aktivnosti pri izdaji in prejemu računa na srednji in daljši rok prinaša prihranke pri poslovanju poslovnih subjektov. Pri tem je pomembno, da so posamezni segmenti razmerij, npr. v konkretnem primeru razmerje med poslovnimi subjekti (v nadaljnjem besedilu B2B razmerja), urejeni celovito, zato predlog zakona predvideva obvezno izmenjavo vseh računov v B2B razmerjih, ne glede na to, ali je račun poravnan gotovinsko ali negotovinsko. Na ta način lahko poslovni subjekt izkoristi tudi vse prednosti oziroma možnosti avtomatizacije poslovnih procesov ob izdaji in prejemu računa.

Obveznost izmenjave e-računov za podjetja ni novost, namreč poslovni subjekti že od leta 2015 e-račune pošiljajo proračunskim uporabnikom, zavezanci za javno naročanje, tudi če niso proračunski uporabniki, pa so dolžni prejemati e-račune od domačih in tudi tujih poslovnih subjektov.

Tudi samo gospodarstvo zasleduje trend digitalizacije poslovanja in je usmerjeno v izdajo e-računov, zato za veliko subjektov zakon ne bi prinesel novosti, bi pa urejena obvezna izmenjava e-računov za poslovne subjekte prinesla pozitivne učinke, saj v dosedanjih poslovnih odnosih za druge subjekte izdajanje ali prejemanje e-računov ni bilo obvezno. Podjetja so večinoma že opremljena za poslovanje z e-računi. Večina ponudnikov programskih rešitev za e-račune je svoje rešitve povezala s storitvami njihove izmenjave, kar omogoča popolno avtomatizacijo pošiljanja in prejemanja.

Ukrep obvezne izmenjave e-računov med podjetji bi prinesel številne prednosti:

- spodbujanje in nadaljnji razvoj elektronskega poslovanja javnega sektorja in gospodarstva,
- odprava administrativnih in tehničnih ovir ter s tem učinkovitosti poslovanja,
- regulacija ponudnikov e-poti, prek katerih se izmenjujejo e-računi, z namenom zagotavljanja varne in zanesljive izmenjave in visoke kakovosti storitev,
- varne, pregledne in kakovostne izmenjave e-računov med različnimi ponudniki e-poti,
- prihranki oziroma nižji stroški,
- vpliv na okolje,
- avtomatizirana izdaja, dostava, prejem in obdelava podatkov in s tem zmanjšanje možnosti napak in zmanjšanje stroškov dela,
- hitrejša in enostavnejša izmenjava,

- večja sledljivost procesov,
- hramba e-računov na enem mestu,
- večja geografska dostopnost.

Izmenjava prek ponudnikov e-poti pomeni tudi večjo varnost izmenjave v razmerju do izmenjave preko elektronske pošte. Izmenjava prek elektronske pošte ne zagotavlja zanesljivosti dostave, identifikacije pošiljatelja ter sledljivost dostave e-računa. Pri elektronski pošti obstaja tudi večja kibernetška nevarnost same elektronske pošte in njenih priponek.

Izmenjava e-računov pomeni znižanje stroškov poslovanja z računi. Po oceni Gospodarske zbornice Slovenije znašajo letni stroški, povezani z izdajo, prejemom in izmenjavo računov za zasebni sektor, 814 milijonov evrov. Po uvedbi zakona bi se ti letni stroški znižali za 238 milijonov evrov oziroma za 29 odstotkov. To pomeni znižanje skupnega letnega stroška računov za vsak poslovni subjekt.

Predlagatelj zakona se zaveda določenih tveganj pri izmenjavi e-računov, ki pa jih je upošteval pri pripravi zakonske podlage in v sam zakon vnesel določene varovalke za zmanjšanje tveganja. Največje tveganje je varnost izmenjave e-računov oziroma kibernetška varnost. Za zmanjšanje teh tveganj so v predlogu zakona in predlogu pravilnika urejene naslednje varovalke:

- izmenjava e-računov bi se izvajala prek ponudnikov e-poti, ki so vpisani na seznam ponudnikov e-poti (regulacija ponudnikov e-poti),
- ponudniki e-poti morajo za vpis na seznam ponudnikov e-poti izpolnjevati pogoje, določene v zakonu in podzakonskem aktu ministra, pristojnega za finance,
- UJP bi izdal upravno odločbo o vpisu na seznam ponudnikov e-poti, če bo ponudnik e-poti izpolnjeval predpisane zahteve, oziroma bi vlogo za vpis v upravnem postopku zavrnil, če vlagatelj predpisanih zahtev ne bo izpolnjeval,
- če ponudnik e-poti ne bi spoštoval zakonskih obveznosti, je predviden izbris iz seznama ponudnikov e-poti,
- izmenjava prek ponudnikov e-poti je varnejša kot izmenjava prek elektronske pošte, zato izmenjava prek elektronske pošte ni dovoljena, razen za potrošnike,
- za poslovanje ponudnikov e-poti je v predlogu pravilnika predvidena obveznost poslovanja po ISO standardu ISO/IEC 27001 (glavni standard na področju informacijske varnosti).

Ponudniki e-poti se lahko pri izmenjavi e-računov seznanijo tudi z osebnimi podatki in podatki, ki so določeni kot poslovna skrivnost. V zvezi s tem ponudnike e-poti zavezujejo predpisi s področja varstva poslovnih skrivnosti in varstva osebnih podatkov (ponudnik e-poti in gospodarski subjekt bosta v pogodbenem odnosu). V ZIERDED je predvidena hramba prometnih podatkov pri ponudnikih e-poti in hramba povratnih sporočil, kar pomeni, da se podatki o vsebini e-računov ne hranijo, ampak se hrani le podatek o identifikaciji e-računa, datum posredovanja in prejema, pošiljatelj, prejemnik in potrdilo o uspešni izmenjavi. Predvideno je tudi, da ponudnik e-poti e-račun izbriše takoj po uspešni dostavi e-računa, razen, če se poslovni subjekt in ponudnik e-poti dogovorita drugače.

K 2. členu (prenos predpisa Evropske unije)

Prenos Direktive 2014/55/EU je opravljen z novelo ZOPSPU-1A. Vzporedno s predlogom tega zakona je v obravnavi tudi predlog Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah, ki v prehodnih določbah ureja prenehanje veljavnosti ZOPSPU-1. Zaradi zagotavljanja pravne kontinuitete pri izvajanju navedene direktive predlog tega zakona ureja prenos Direktive 2014/55/EU v slovenski pravni red.

Zaradi prenosa navedene direktive so s tem zakonom zajeti vsi e-računi, ki jih na podlagi pogodb in naročilnic za izvedbo javnega naročila ali drugih aktov, sklenjenih na podlagi oddanih javnih naročil, ali koncesijskih pogodb, ali pogodb o javno-zasebnem partnerstvu, prejemajo subjekti, ki izpolnjujejo pogoje za status naročnika, določene v zakonih, ki urejajo javno naročanje, koncesije in javno-zasebno partnerstvo, kot je podrobneje obrazloženo v obrazložitvi k 3. členu. Med tovrstne področne zakone

sodijo Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F; v nadaljnjem besedilu: ZJN-3), Zakon o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 90/12, 90/14 – ZDU-1I in 52/16; v nadaljnjem besedilu: ZJNPOV), Zakon o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19 – v nadaljnjem besedilu: ZNPK), Zakon o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06 – v nadaljnjem besedilu: ZJZP), Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40).

Na ta način oziroma s področnimi zakoni so zajeti vsi predpisi EU, navedeni 1. členu Direktive 2014/55/EU, in sicer:

- Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L št. 216 z dne 20. 8. 2009, str. 76), nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 2015/2340/EU z dne 15. decembra 2015 o spremembi Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede pragov za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 330 z dne 16. 12. 2015, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/81/ES), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJNPOV;
- Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 1), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2017/2366 z dne 18. 12. 2017 o spremembi Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede mejnih vrednosti za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 337 z dne 19. 12. 2017, str. 21), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/23/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZNPK;
- Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 65; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/24/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3;
- Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 243; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/25/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3.

Parcialen prenos Direktive 2014/55/EU po posameznih področnih zakonih, ki urejajo javno naročanje, koncesije in javno-zasebno partnerstvo, bi povzročil več ločenih zakonodajnih postopkov in bi posledično dodatna parlamentarna procedura po nepotrebnem administrativno obremenjevala delo Državnega zbora in njegovih delovnih teles ter strokovnih služb. Z vidika ekonomičnosti in zaradi normativne preglednosti je smotno, da so obveznosti zavezancev v zvezi z izvajanjem Direktive 2014/55/EU urejene na enem mestu oziroma z enim zakonom.

K 3. členu (pomen izrazov)

V tem členu je opredeljen pomen posameznih izrazov, ki se uporabljajo v zakonu.

Da bi se izognili nepotrebnemu podvajanju normativne ureditve, zakon napotuje na izraze oziroma opredelitve posameznih izrazov, urejene z drugimi področnimi zakoni ali predpisi EU, kot npr. poslovni subjekt, naročnik, javno naročilo, pogodba...

Kot poslovni subjekti so opredeljene vse enote Poslovnega registra Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PRS). Zakon o poslovnem registru Slovenije (Uradni list RS, št. 49/006, 33/07 – ZSReg-B, 19/15, 54/17, 18/23 – ZDU-10 in 75/23 – ZGD-1L) določa, da so enote poslovnega registra poslovni subjekt, deli teh subjektov in podružnice tujih podjetij. Poslovni subjekti so pravne osebe, samostojni podjetniki

posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti, ali s predpisom ali z aktom o ustanovitvi določene dejavnosti. Deli poslovnih subjektov so podružnice, poslovne enote, predstavništva, združne enote, režijski obrati in drugi deli poslovnih subjektov, ki se registrirajo pri registrskem organu in tisti deli poslovnih subjektov, ki se ne registrirajo pri registrskem organu, pa jim je mogoče opredeliti naslov, opravljajo pa na istem ali drugem naslovu različno ali isto dejavnost kot poslovni subjekt.

Navedeno pomeni, da obveznosti po tem zakonu veljajo za vse subjekte, vpisane v PRS, kot npr. gospodarske družbe, samostojni podjetniki, društva, zadruga, registrirani sobodajalci, skupnost zavodov, narodnostne skupnosti, nevladne organizacije, državni organi in samoupravne lokalne skupnosti. Poslovni subjekt po tem zakonu ni tuja pravna oseba, ki ni subjekt vpisa v PRS. Je pa poslovni subjekt podružnica tuje pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je subjekt vpisa v PRS.

Poslovni subjekti, ki niso subjekti vpisa v PRS, po predlogu zakona ne bodo zavezani k medsebojni izmenjavi e-računov. V primeru poslovanja s tujimi pravnimi osebami, razen v primeru, ko ima tuji poslovni subjekt podružnico v Republiki Sloveniji, ni določena obvezna izmenjava e-računov. Določbe predloga tega zakona zato ne bodo veljale za izmenjavo e-računov, ki si jih poslovni subjekt izmenja s tujo pravno osebo, ne glede na to ali je pravna oseba s sedežem v Evropski uniji ali v tretjih državah. Vrsta računov (v papirni obliki ali e-račun), način izdaje in njihova izmenjava je v tem primeru prepuščena pogodbeni volji pogodbenih strank.

Proračunski uporabniki so neposredni in posredni uporabniki državnega proračuna in proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: proračunski uporabniki), ki so vpisani v register proračunskih uporabnikov pri UJP v skladu z določbami predpisov, ki urejajo vpis v Register proračunskih uporabnikov. Med proračunske uporabnike spadajo državni organi, občine ter ožji deli občin, ki imajo pravno subjektiviteto javni zavodi, javni skladi in javne agencije ter druge pravne osebe javnega prava, za katere zakon določa, da so proračunski uporabniki.

Pojem »naročnik« je skupni izraz za vse kategorije naročnikov na področju javnega naročanja, koncesij in javno-zasebnega partnerstva. Naročniki v skladu z 9. členom ZJN-3 so organi Republike Slovenije, organi samoupravnih lokalnih skupnosti, druge osebe javnega prava, javna podjetja, ki opravljajo eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju ter drugi subjekti, ki opravljajo eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju, če jim je za to dejavnost pristojni organ Republike Slovenije podelil posebne ali izključne pravice. Za naročnika se šteje tudi združenje, ki ga oblikujejo eden ali več prej naštetih oseb. Kot oseba javnega prava je opredeljena oseba, ki je ustanovljena s posebnim namenom, da zadovoljuje potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, pri čemer se šteje, da gre za industrijsko ali poslovno naravo, če subjekt, ki deluje v pogojih proste konkurence na trgu z drugimi subjekti, izvaja gospodarske dejavnosti, katerih namen je dobava blaga ali storitev zasebnim ali javnim gospodarskim subjektom; je pravna oseba in jo več kot v 50 odstotkih financirajo državni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava. Javni sklad, javna agencija, javni zavod in javni gospodarski zavod šteje za osebo javnega prava. Nadalje je javno podjetje opredeljeno kot podjetje, na katero ima lahko organ Republike Slovenije, organ samoupravne lokalne skupnosti ali druga oseba javnega prava neposredno ali posredno prevladujoč vpliv zaradi lastništva, finančne udeležbe ali pravil, ki urejajo njegovo poslovanje.

Po ZJNPOV naročnik pomeni koncedenta, torej subjekta, ki podeli koncesijo. Kot koncedenti so opredeljeni organi Republike Slovenije, organi samoupravnih lokalnih skupnosti, druge osebe javnega prava, javna podjetja, ki opravljajo eno ali več dejavnosti iz Priloge II Direktive 2014/23/EU ter drugi subjekti, ki opravljajo eno ali več dejavnosti Priloge II Direktive 2014/23/EU, če jim je za to dejavnost pristojni organ Republike Slovenije podelil posebne ali izključne pravice.

Kot naročnik je opredeljen tudi javni partner po ZJZP. V skladu s 5. členom ZJZP so kot javni partnerji opredeljeni država ali samoupravna lokalna skupnost, ki v razmerju javno-zasebnega partnerstva v okviru svoje stvarne in krajevne pristojnosti sklene razmerje javno-zasebnega partnerstva, v katerem tudi podeli pravico in obveznost izvajati dejavnost ter pravna oseba javnega prava, ki jo ustanovi država ali samoupravna lokalna skupnost oziroma druga oseba, ki je javni naročnik po določbah zakona, ki ureja javna naročila, in lahko sklene razmerje javno-zasebnega partnerstva, če tako določa zakon ali na njegovi podlagi izdan predpis.

Glede izraza potrošnik se zakon sklicuje na Zakon o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 130/22), ki v 18. točki določa, da je »potrošnik« fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago, storitve in digitalno vsebino za namene zunaj njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti.

V praksi med e-račune spadajo knjigovodske listine, ki vsebujejo zapise o poslovnih dogodkih, na podlagi katerih se spreminjajo sredstva ali obveznosti do njihovih virov, prihodki ali odhodki, ne glede na to, kako se imenujejo (račun, dobropis, bremepis, avansni račun, zahtevek za plačilo, ipd.). Za e-račune, kot tudi e-dokumente (e-naročilnice, e-dobavnice, e-potrditev e-naročilnice, e-opomin, e-IOP ipd.), je značilno, da so te listine izdane, poslane in prejete v strukturirani elektronski obliki, ki omogoča elektronsko obdelavo, skladno s tehničnimi in drugimi pogoji, določenimi s posebnimi predpisi in standardi, ter enakovredno zamenjuje tovrstne dokumente v papirni obliki. Interna listina (primer obračuna DDV pri inventurnih primanjkljajih), ni e-račun in zato zanj ne velja obvezna izmenjava e-računov.

Kot drugi standardizirani dokumenti se lahko obravnavajo tudi drugi podobni poslovni dokumenti, s katerimi se zagotavlja avtomatizacija in optimizacija poslovnih procesov znotraj poslovnega subjekta (npr. proizvodnja, naročanje, vodenje in popis zalog, reverz, razporejanje zalog, kontrola kakovosti, podpora prodajnim kanalom, podpora kupcem ali uporabnikom, garancijsko vzdrževanje, logistika, distribucija, knjiženje, primopredaja blaga ali storitev, obvladovanje obveznosti, in upravljanje terjatev, reševanje reklamacij ipd.) ali pri poslovanju med različnima subjektoma ter zagotavlja medsebojno usklajenost dokumentov, ki so neposredno ali posredno povezani z izvedbo naročila ali storitev ali dobavo oziroma prevzemom blaga ter z izdanimi ali prejetimi e-računi. Predlog zakona za te dokumente ne predpisuje obvezne izmenjave, ampak si te dokumente izmenjujejo poslovni subjekti dogovorno.

Pojma »e-račun« in »e-dokument« ne zajemata odločb, sklepov ali drugih listin, ki jih izdajajo in pošiljajo sodni, upravni, prekrškovni, nadzorni in drugi organi pri vodenju postopkov iz svoje pristojnosti. Za izdajanje in pošiljanje oziroma vročanje tovrstnih upravnih in sodnih aktov se uporabljajo področni predpisi, ki urejajo vodenje posameznega postopka.

Ovojnica je osnovni dokument izdajatelja, na podlagi katerega se izvaja izmenjava e-računa ali e-dokumenta. Je dokument, ki je primarno namenjen usmerjanju e-računov in e-dokumentov od izdajatelja do prejemnika. Za izmenjavo e-računov in e-dokumentov s proračunskimi uporabniki je vsebina ovojnice predpisana v 11. členu predloga zakona. Za ostale poslovne subjekte vsebina ovojnice ni predpisana, kar pomeni, da uporabljajo ovojnico, kot jim jo nudi posamezen ponudnik e-poti oziroma kot jo omogoča programska oprema, ki jo uporabljajo.

Med ponudnike e-poti spadajo subjekti, ki opravljajo storitve procesne obdelave podatkov, in svojim uporabnikom omogočajo storitve izdajanja, posredovanja ali prejemanja e-računov in e-dokumentov.

Poslovni subjekti si lahko izmenjujejo e-račune s pomočjo programskih rešitev neposredno prek lastnih sistemov. Neposredna izmenjava je izmenjava e-računov in/ali e-dokumentov med informacijskima sistemoma izdajatelja in prejemnika e-računov in/ali e-dokumentov, ki se ne izvaja prek ponudnikov e-poti. V tem primeru ponudnik programske opreme za izmenjavo e-računov in e-dokumentov ne nastopa kot ponudnik e-poti, ampak kot ponudnik informacijskih rešitev za neposredno izmenjavo e-računov in e-dokumentov, zato za ponudnika programske opreme v tem primeru ni potreben vpis na seznam ponudnikov e-poti. Neposredna izmenjava e-računov ni dovoljena prek e-elektronske pošte, prav tako ni dovoljena izmenjave e-računov po elektronski pošti preko oblačnih ponudnikov e-pošte.

Ponudniki storitve prejema ali izdaje e-računov je subjekt, ki omogoča poslovnim subjektom prejem oziroma izdajo e-računov in e-dokumentov. Ponudnik storitve izdaje ali prejema e-računov po tem zakonu ni ponudnik e-poti, razen če ponudnik programskih storitev prevzame v celoti tudi obdelavo podatkov za izdajo e-računov in posredovanje teh e-računov do ponudnika e-poti oziroma obdelavo prejetih e-računov. Primer takšnega ponudnika storitev so banke, ki prek posrednika (ponudnika e-poti) v okviru medbančnega omrežja svojim strankam ponujajo izdajo in prejem e-računov. Banke niso ponudnik e-poti, ampak imajo s ponudnikom e-poti pogodbeni odnos.

Uporabnik e-poti je izdajatelj e-računa ali e-dokumenta, ki je opravil storitev ali dobavil blago in prejemnik e-računa ali e-dokumenta (potrošnik ali poslovni subjekt, ki je naročil storitev ali blago).

Evropski standard je standard za izdajanje e-računov, ki ga pripravi evropska organizacija za standardizacijo v skladu z zahtevami Evropske komisije, določenimi v 3. členu Direktive 2014/55/EU. Postopek sprejema in način objave evropskega standarda v Uradnem listu Evropske unije ter vzdrževanje in nadaljnji razvoj evropskega standarda in seznama sintaks je podrobneje urejen v 3., 4. in 5. členu Direktive 2014/55/EU. V ta namen je bil izdan Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/1870 z dne 16. oktobra 2017 o objavi sklica na evropski standard za izdajanje elektronskih računov in seznama sintaks v skladu z Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 266 z dne 17. 10. 2017, str. 19). V primeru revizije in posodobitve evropskega standarda za izdajanje e-računov in seznama sintaks bo Evropska komisija objavila spremembe in dopolnitve v Uradnem listu Evropske unije ter na svoji spletni strani skladno z določbami 4. in 5. člena Direktive 2014/55/EU.

Izraz »sintaksa« ima enak pomen kot v Direktivi 2014/55/EU oziroma pomeni strojno berljivi jezik ali programski jezik, ki se uporablja za predstavitev podatkovnih elementov, ki jih vsebuje e-račun ali e-dokument.

Osrednji elementi e-računa pomenijo niz ključnih elementov informacij, ki jih mora vsebovati e-račun, da se omogoči čezmejna interoperabilnost, vključno s potrebnimi informacijami za zagotovitev skladnosti z zakonodajo.

Na območju Republike Slovenije se uporablja standard e-SLOG, ki je enotna standardizirana oblika e-računa oziroma nacionalni standard na območju Republike Slovenije, ki je semantično usklajen z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Ta nacionalni standard je pripravila Gospodarska zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GZS). GZS je s projektom e-SLOG uspel povezati interese in strokovnjake iz več kot 100 podjetij in jih združiti pri pripravi in uveljavljanju enotnih slovenskih priporočil, ki poslovnim subjektom omogočajo elektronsko poslovanje. Rezultat projekta so standardi za elektronske dokumente: naročilnico, potrditev naročila, dobavnico, prevzemnico, račun, opomin, IOP in povratnico IOP. Nosilec avtorskih pravic za eSLOG in priporočil je GZS, v pripravo in vzdrževanje priporočil pa sta vključena Nacionalni forum za eRačun (ki ga vodita UJP in GZS) ter Sekcija Ponudnikov poslovnih programov S3P pri Združenju za informatiko in telekomunikacije.

Pogodba je za namen izvajanja 8. člena tega zakona pogodba ali okvirni sporazum o izvedbi javnega naročila, kot jo opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncesijska pogodba, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali pogodba o javno-zasebnem partnerstvu, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo. Za pogodbo se šteje tudi naročilnica, dobavnica ali drug dokument, ki je podlaga za izstavitvev oziroma prejem e-računa. 8. člen predloga zakona namreč ureja obveznost naročnikov k prejemanju e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom.

Nacionalni forum za e-račun je posvetovalno telo na področju e-računov na nacionalni ravni, ki vključuje predstavnike zainteresiranih deležnikov gospodarstva (malih, srednjih in velikih gospodarskih družb), javnega sektorja, združenj, zbornic in izobraževalnih institucij.

Vse evropski projekt PEPPOL (Pan-European Public Procurement OnLine) oziroma omrežje PEPPOL omogoča mednarodno aktivnim podjetjem izmenjavo elektronskih dokumentov ne glede na to ali so javne ustanove ali zasebna podjetja. Izmenjava poteka prek certificiranih dostopnih točk PEPPOL. Na ta način so odpravljene ovire, ki jih ustvarjajo zaprta omrežja. Vsaka organizacija lahko pošilja in prejema elektronske dokumente prek svojega izbranega ponudnika storitev, ki ga akreditira PEPPOL - to je prek certificirane dostopne točke PEPPOL ali se s PEPPOL neposredno poveže.

K 4. členu (izjeme, za katere se zakon ne uporablja)

V tem členu je predvideno, da obveznost prejemanja e-računov, če so skladni z evropskim standardom, ne velja za e-račune, izdane na podlagi pogodb, sklenjenih na podlagi zakona, ki ureja javno naročanje na področju obrambe in varnosti, če gre za naročila, za katera bi izvedba postopkov javnega naročanja povzročila posredovanje informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi varnostnimi interesi Republike Slovenije, vključno z naročili vojaške opreme, pri kateri je treba sprejeti ukrepe za zaščito teh interesov, in za naročila, namenjena izvajanju obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti, če ta naročila vsebujejo tajne podatke v skladu z zakonom ali jih morajo spremljati posebni varnostni ukrepi.

Navedena izjema je opredeljena v skladu s pogoji iz 1. člena Direktive 2014/55/EU, ki omogoča državam članicam, da določijo izjemo za e-račune, izdane na podlagi izvajanja pogodb, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L št. 216 z dne 20. 8. 2009, str. 76), nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 2015/2340/EU z dne 15. decembra 2015 o spremembi Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede pragov za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 330 z dne 16. 12. 2015, str. 14), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJNPOV.

Pri pripravi 1. točke tega člena je predlagatelj kot izjemo upošteval naročila, ki se izvajajo na podlagi 346. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47), in naročila za izvajanje obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti, glede na besedilo prvega odstavka 11. člena Zakona o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 90/12, 90/14 – ZDU-1I in 52/16; v nadaljnjem besedilu: ZJNPOV), iz katerega je razvidno, da se pri izvajanju te kategorije naročil izvajajo strožji varnostni ukrepi z namenom, da se prepreči posredovanje informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi varnostnimi interesi Republike Slovenije. S to določbo se ne posega v pravico naročnika, ki izvaja naročilo iz 11. člena ZJNPOV, in nasprotne pogodbene stranke, da se sporazumno dogovorita o izdajanju in prejemanju e-računov ter o načinu izmenjave e-računov, ki vključuje ustrezne kriptografske metode tako, da bo zagotovljena njihova nečitljivost oziroma neprepoznavnost med prenosom prek telekomunikacijskih omrežij. Seznam dejavnosti, opreme in storitve, ki so predmet zaupnih javnih naročil, so podrobneje opredeljeni v Uredbi o seznamih storitev na področju obrambe in varnosti, o dejavnosti na področjih gradenj, vojaške opreme, občutljive opreme, občutljivih gradenj in občutljivih storitev, o obveznih informacijah v objavah in o zahtevah, ki jih mora izpolnjevati oprema za elektronsko naročanje, ter o medresorski komisiji za izdajo soglasij k naročilom iz 11. člena Zakona o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 4/13, 71/16 in 31/17).

Poleg navedene izjeme predlog zakona ureja tudi druge izjeme, ki so podrobneje urejena v 4. členu, pri čemer te izjeme ne posegajo v določbe navedene direktive.

V skladu z izjemama iz 2. in 3. točke tega člena se določbe predloga zakona ne uporabljajo za zahtevke za plačilo, poročila, obračunske liste, dobropise, bremepise in druge spremljajoče obračunske dokumente, ki jih Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije pošiljajo bolnišnice, zdravstveni domovi, lekarne, zasebniki, v delu, ki se nanaša na izvajanje koncesijske pogodbe, zdravilišča, dobavitelji medicinskih pripomočkov in drugi izvajalci zdravstvenih storitev, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja ter domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi v javni mreži,

zavodi za usposabljanje in varstveno delovni centri v javni mreži ter izvajalci dolgotrajne oskrbe, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja oziroma zavarovanja za dolgotrajno oskrbo. Ti dokumenti se pošiljajo neposredno prek informacijskega sistema Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Ti izjemi sta potrebni, ker ti dokumenti praviloma vsebujejo občutljive osebne podatke o boleznih in zdravstvenem stanju pacientov, kar zahteva dodatne strožje varnostno-tehnične postopke v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Navedeni izjemi ne veljata za druge e-račune iz naslova javnih naročil ali koncesij ter tekočega poslovanja, ki jih javni zavodi in drugi proračunski uporabniki s področja zdravstvene dejavnosti prejemajo ali pošiljajo pri izvajanju javnih naročil ali opravljanju storitev za druge subjekte.

V 4. točki so kot izjema opredeljene listine, ki se izmenjujejo preko spletnega programa, namenjenega za upravljanje denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma samoupravne lokalne skupnosti (tj. program EZRLKV). Gre za posle sprejemanja vlog s strani proračunskih uporabnikov in dajanja posojil proračunskim uporabnikom ter nalaganje denarnih sredstev Upravitelja sredstev sistema enotnega zakladniškega računa in njegovo zadolževanje na denarnem trgu. Poslovni dogodki ne predstavljajo opravljanja prodaje blaga ali storitev. Sklepanje in izvajanje poslov je v celoti podprto v spletni aplikaciji EZRLKV, pri čemer se plačilni promet odraža preko podračunov odprtih pri UJP.

V skladu s 5. točko tega člena se kot izjema določajo množično izdani dokumenti za finančne storitve, oproščene plačila DDV, ki jih poslovni subjekti izdajajo namesto računov. Finančne storitve, ki so oproščene plačila DDV, določa Zakon o davku na dodano vrednost v 4. točki 44. člena. Za množične dokumente, ki se izdajajo za prej navedene oproščene finančne storitve, se štejejo instrumenti plačilnega prometa, obračuni, izpiski, obvestila in podobno, iz katerih mora biti razvidna višina zaračunane storitve in navedba, da DDV ni obračunan v skladu z ustrezno točko 44. člena ZDDV-1. Za te finančne storitve, za katere se izdajajo množični dokumenti, po veljavni DDV zakonodaji ni treba izdati računa.

K 5. členu (standardi za izmenjavo e-računov in e-dokumentov)

Predlog zakona omogoča, da se e-računi izdajajo in izmenjujejo v standardu e-SLOG in sintaksah, ki s skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov, ter v drugih mednarodno uveljavljenih standardih, če je tako predhodno dogovorjeno v pogodbenih razmerjih med izdajateljem in prejemnikom e-računa.

V državah članicah Evropske unije in v tretjih državah se uporablja več svetovnih, nacionalnih in regionalnih standardov za izdajanje e-računov, ki večinoma niso medsebojno povezljivi, kar povzroča zapletenost, pravno negotovost in dodatne stroške poslovnim subjektom, ki uporabljajo e-račune v različnih državah članicah, ter tem subjektom omejuje dostop na nove trge zaradi novih in različnih standardov izdajanja e-računov ob njihovem sodelovanju pri izvajanju čezmejnih javnih naročil ter čezmejni trgovini oziroma ob vsakem dostopu na nov trg. Zato Direktiva 2014/55/EU ureja določitev evropskega standarda za izdajanje e-računov in seznama sintaks, ki ga Evropska komisija objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Vsebina Direktive 2014/55/EU je specifične tehnične narave in je vezana na določitev, vzdrževanje in nadaljnji razvoj ter uporabo evropskega standarda za semantični podatkovni model osrednjih elementov e-računa, ki ga je morala pripraviti pristojna evropska organizacija za standardizacijo, odobrila pa ga je Evropska komisija, skladno z zahtevami in merili, opredeljenimi v prvem odstavku 3. člena navedene direktive. V ta namen je bil izdan Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/1870 z dne 16. oktobra 2017 o objavi sklica na evropski standard za izdajanje e-računov in seznama sintaks v skladu z Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 266 z dne 17. 10. 2017, str. 19).

V Direktivi 2014/55/EU je med drugim predvideno, da evropski standard za izdajanje e-računov ne bi smel zamenjati obstoječih nacionalnih standardov in tudi ne omejevati njihove uporabe, če z njim niso

v nasprotju, temveč bi moralo biti mogoče te standarde še naprej uporabljati vzporedno z njim. To pomeni, da se z navedeno direktivo in predlogom tega zakona ne posega v obstoječi standard e-SLOG.

Na območju Republike Slovenije se uporablja standard e-SLOG 2.0, ki je enotna standardizirana oblika dokumentov, ki jo je pripravil GZS. GZS je s projektom e-SLOG 2.0 uspel povezati interese in strokovnjake iz več kot 100 podjetij in jih združiti pri pripravi in uveljavljanju enotnih slovenskih priporočil, ki poslovnim subjektom omogočajo elektronsko poslovanje. Rezultat projekta so standardi za elektronske dokumente: račun, naročilnica, dobavnica, opomin in IOP (izpisek odprtih postavk). Nosilec avtorskih pravic za eSLOG 2.0 priporočil je GZS, v pripravo in vzdrževanje priporočil pa sta vključena Nacionalni forum za eRačun, katerega član je tudi UJP, ter Sekcija Ponudnikov poslovnih programov S3P pri Združenju za informatiko in telekomunikacije.

V skladu s tretjim odstavkom je veljavna verzija standarda e-SLOG objavljena na spletni strani GZS po predlogu Nacionalnega foruma za eRačun.

Predlog zakona omogoča izmenjavo e-računov tudi v drugih mednarodno uveljavljenih standardih, če se izdajatelj in prejemnik računa predhodno tako dogovorita. Zakon torej dopušča poslovnim subjektom možnost dogovora glede izmenjave e-računov v drugih mednarodno uveljavljenih standardih in izmenjavo ne omejuje zgolj na standarda, ki sta predpisana za proračunske uporabnike. Takšen primer je EDIFACT (United Nations Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport), ki je nabor mednarodno dogovorjenih standardov in smernic za elektronsko izmenjavo podatkov. Omejitev na mednarodno priznane standarde je potrebna zaradi zagotavljanja medsebojne povezljivosti e-računov in preprečitve dodatnih stroškov pretvorbe e-računov. Ob tem lahko poslovni subjekti s tujimi pravnimi osebami izmenjujejo e-račune v kateremkoli standardu, ki jih dogovorijo, in niso omejeni na standarde določene v tem predlogu zakona. Predlog zakona namreč ureja obveznost in pogoje izmenjave e-računov le med slovenskimi poslovnimi subjekti, torej tistimi poslovnimi subjekti, ki so vpisani v PRS.

Ta možnost ne velja za primere, za katere predlog tega zakona predpisuje izmenjavo v točno določenih standardih. To izjemo določa predlog tretjega odstavka 7. člena predloga zakona, ki določa, da proračunski uporabniki izmenjujejo e-račune le v standardu iz 1. ali 2. točke predlaganega 5. člena. Enako velja v primerih izmenjave z aplikacijo davčnega organa, ki bo omogočila brezplačno izmenjavo e-računov za poslovne subjekte, ki izmenjujejo e-račune v manjšem obsegu.

V drugem odstavku je določeno, da se e-dokumenti izdajajo in izmenjujejo v standardu e-SLOG in v drugih mednarodno uveljavljenih standardih, če je tako predhodno dogovorjeno v pogodbenih razmerjih med izdajateljem in prejemnikom e-računa. Tudi s to določbo se omejuje uporabo sektorskih standardov, ki otežujejo medsebojno izmenjavo e-dokumentov in težave s pretvorbo v standard, ki ga prejemnik uporablja.

Četrty odstavek ureja obveznost ponudnika e-poti prejemnika e-računa ali e-dokumenta, da izvede pretvorbo e-računa ali e-dokumenta iz sintakse, ki jo pripravi izdajatelj, v sintakso, ki jo sprejme prejemnik. Z obveznostjo pretvorbe e-računa ali e-dokumenta s strani ponudnika e-poti, ki ima ustrezno infrastrukturo, se zagotovi, da je prejemnik e-računa ali e-dokumenta sposoben le-tega obdelati. Ponudnik e-poti je zadolžen izvesti verodostojno pretvorbo, kar pomeni, da odgovarja za pravilnost pretvorjenega e-računa in skladnost vsebine pretvorjenega e-računa z izdanim e-računom. Originalen e-račun izdajatelja je e-račun, ki ga je le-ta izdal. Originalni e-račun prejemnika je pretvorjeni e-račun, ki ga prejme od ponudnika e-poti.

Glede na to, da se e-računi s proračunskimi uporabniki izmenjujejo le v standardu e-SLOG in sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom, e-dokument pa le v standardu e-SLOG, so dolžni poslovni subjekti proračunskim uporabnikom posredovati e-račune oziroma e-dokumente le v teh standardih. Če bo e-račun ali e-dokument proračunskim uporabnikom poslan v drugih standardih po 3. točki prvega odstavka 5. člena UJP e-računa oziroma e-dokumenta ne bo sprejel.

K 6. členu (podatki na e-računu)

V prvem odstavku se navajajo elementi e-računa, kot jih določa 6. člen Direktive 2014/55/EU. Vsebina, ki jo narekuje Direktiva 2014/55/EU, se v predlogu zakona določa kot obvezna z namenom poenotena vsebine izdanih e-računov med naročniki in ostalimi poslovnimi subjekti. Ti elementi so obvezni za e-račune, ki se izdajajo naročnikom in niso obvezni za vse poslovne subjekte. Podatki, ki jih posamezen e-račun poslan naročnikom vsebuje, so naslednji:

- identifikator procesa, ki identificira razlog zaradi katerega je transakcija nastala in omogoči prejemniku obdelavo e-računa na primeren način, npr. pogodba, naročilnica, dobropis, popravek ali preklic računa;
- identifikator e-računa, to sta številka računa in datum računa;
- obdobje, na katero se e-račun nanaša, to je datum oziroma obdobje dobave blaga ali opravljene storitve;
- informacije o prodajalcu blaga oziroma izvajalcu storitev ali gradenj, to so med drugim naziv, naslov, koda države, kontaktni podatki (telefonska številka, elektronski naslov), identifikacijski podatki kot npr. matična številka, davčna številka oziroma identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost);
- informacije o kupcu, to so med drugim naziv, naslov, koda države, kontaktni podatki (telefonska številka, elektronski naslov), identifikacijski podatki kot npr. matična številka, davčna številka ali identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost);
- informacije o prejemniku plačila, to so naziv in identifikacijski podatki kot npr. matična številka, davčna številka;
- informacije o davčnem zastopniku prodajalca blaga oziroma izvajalca storitev ali gradenj, če ga ima; to so naziv, naslov, koda države, identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost;
- sklicevanje na pogodbo ali naročilnico ali drug dokument (številka in datum dokumenta), ki je podlaga za izdajo e-računa;
- podatki o dobavi blaga ali opravljeni storitvi, to so podatki o prejemniku ter kraju in datumu izvedene dobave;
- navodilo za plačilo, to so način plačila, številka transakcijskega računa, identifikacija izvajalca plačilnih storitev, koda namena, namen, referenca;
- skupne informacije o odbitku ali pribitku (to so popusti ali zamudne obresti), ki med drugim vsebujejo podatke o razlogu, osnovi, odstotku in znesku odbitka ali pribitka;
- informacije o vrstični postavki e-računa, ki vsebujejo razčlenitev storitve ali blaga po vrsticah; to so vrsta blaga ali storitve, količina, osnova za davek na dodano vrednost, stopnja davka na dodano vrednost, odbitek;
- skupni zneski e-računa, ki so med drugim vsota neto zneskov vseh postavk računa, vsota vseh popustov in dajatev, skupni znesek računa brez DDV, skupni znesek DDV, skupni znesek računa z DDV, vsota zneskov predplačil in končni znesek za plačilo;
- skupna razčlenitev DDV vsebuje informacije o razčlenitvi DDV po posameznih kategorijah, stopnjah in razlogih za oprostitve; to so znesek obdavčljive osnove za kategorijo DDV, znesek davka za kategorijo DDV, koda kategorije DDV, odstotna stopnja kategorije DDV in besedilo razloga oprostitve.

Davčni zavezanec, ki nima sedeža v Sloveniji in je imenoval davčnega zastopnika v skladu s predpisi, ki urejajo davek na dodano vrednost, na računu navede ime, naslov in identifikacijsko številko za DDV davčnega zastopnika. Davčni zastopnik v imenu davčnega zavezanca, ki nima sedeža v Sloveniji, izpolnjuje obveznosti in uveljavlja pravice iz naslova DDV (sestavlja in predlaga obračune DDV, plačuje DDV, vlaga zahtevke za vračilo presežka odbitka DDV itd.). Glede imenovanja davčnega zastopnika je po DDV zakonodaji treba upoštevati:

- če je plačnik DDV davčni zavezanec, ki v Sloveniji nima sedeža ima pa sedež v drugi državi članici, lahko ta davčni zavezanec imenuje davčnega zastopnika kot osebo, ki mora plačati DDV;

- če je plačnik DDV davčni zavezanec, ki v Sloveniji nima sedeža ima pa sedež v tretji državi ali na tretjem ozemlju, mora imenovati davčnega zastopnika kot osebo, ki mora plačati DDV, razen kadar tak davčni zavezanec uporablja posebno ureditev za storitve, ki jih opravljajo davčni zavezanci, ki nimajo sedeža v Uniji, ali posebno ureditev za opravljanje storitev mednarodnega občasnega cestnega prevoza potnikov ali ko ima tak davčni zavezanec sedež v tretji državi, s katero je Unija sklenila sporazum o medsebojni pomoči, katerega področje uporabe je podobno področju uporabe Direktive Sveta 2010/24/EU o vzajemni pomoči pri izterjavi terjatev v zvezi z davki, carinami in drugimi ukrepi in Uredbe Sveta (EU) št. 904/2010 z dne 7. oktobra 2010 o upravnem sodelovanju in boju proti goljufijam na področju davka na dodano vrednost).

Drugi odstavek 6. člena zakona določa podatke, katere mora vsebovati e-račun, da zadosti slovenskim davčnim predpisom. Namreč minimalni obseg podatkov iz Direktive 2014/55/EU, navedenih v prvem odstavku tega člena, ne pokrije vseh podatkov, ki jih zahteva davčna zakonodaja, poleg tega je ta obseg podatkov predpisan le za e-račune, ki se izdajajo naročnikom. Zato se predlog zakona v drugem odstavku glede obveznih elementov e-računov sklicuje na davčne predpise, ki urejajo obvezne podatke na računu. Med te področne predpise spadajo npr. določbe 82. in 83. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk, 3/22, 29/22 – ZUOPDCE in 40/23 – ZDavPR-B; v nadaljnjem besedilu: ZDDV-1) in 138., 138.a, 141. in 142. člen pravilnika, ki ureja izvajanje ZDDV-1. Na podlagi prvega odstavka 35. člena Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2 mora davčni zavezanec na knjigovodskih listinah, ki se izstavijo kupcem blaga oziroma naročnikom storitev, navesti tudi svojo davčno številko. V zvezi s tem je treba upoštevati, da davčnemu zavezancu na izdanem računu ni treba navesti davčne številke, če na računu navede svojo identifikacijsko številko za namene DDV. Poslovni subjekti morajo na izdanem e-računu navesti tudi podatke, ki so kot obvezni podatki določeni po davčni zakonodaji. Več glede obveznih podatkov na računu po davčnih predpisih je pojasnjeno na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije, v podrobnejšem opisu Računi. Če je prejemnik e-računa poslovni subjekt, se navede tudi podatek o davčni številki oziroma identifikacijski številki za namene davka na dodano vrednost prejemnika e-računa.

K 7. členu (obveznost izmenjave e-računov)

Z namenom, da se pri poslovnih subjektih, ki poslujejo z javnim sektorjem, kot tudi pri medsebojnem poslovanju med poslovnimi subjekti, odpravijo administrativna bremena in zmanjšajo materialni stroški, povezani z ročno obdelavo računov (tiskanje na papir, pošiljanje in prejemanje v fizični obliki, stroški poštnih storitev, ročni vnos podatkov pri knjiženju in plačevanju, hramba v fizični obliki, stroški za papir, tonerje, tiskalnike in fotokopirne stroje, material in prostori za hrambo dokumentacije, stroški dela ipd.) je v prvem odstavku tega člena predpisano, da morajo vsi poslovni subjekti pri vseh medsebojnih obligacijskih razmerjih izmenjavati izključno e-račune.

Navedeno pomeni, da so poslovni subjekti dolžni kot e-račune izmenjavati tudi račune, za katere trenutno velja zakon, ki ureja davčno potrjevanje računov. Tudi v primeru izdaje elektronskega računa po določbah ZDavPR velja, da mora kupec račun prevzeti in ga zadržati neposredno po odhodu iz poslovnega prostora in ga na zahtevo dati na vpogled pooblaščenim osebam davčnega ali tržnega organa. E-Račun se lahko predloži v elektronski obliki. Navedeno pomeni tudi, da lahko izdajatelj ob opravljeni storitvi ali dobavi blaga na lokaciji poslovnega subjekta, izpiše kupcu (prejemniku) tudi papirni račun. Papirnat račun se lahko v tem primeru šteje kot vizualiziran e-račun, seveda pod pogojem, da je bil e-račun izdan in posredovan kupcu. V tem primeru je originalen račun e-račun, zato je potrebno zagotoviti hrambo e-računa in ne papirnega računa.

Obveznost izmenjave e-računov ne velja za primere, ko po veljavnih predpisih računov ni treba izdajati (primer oproščene finančne storitve iz 4. točke 44. člena ZDDV-1, za katere se množično izdajajo dokumenti). Predlog zakona torej ne posega v določbe drugih predpisov, v katerih so določene obveznosti izdaje računov, ampak ureja le vrsto in obliko ter način izmenjave teh računov.

Poslovni subjekti, razen proračunskih uporabnikov, si medsebojno izmenjujejo e-račune v standardu e-SLOG, sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov, ali v drugih mednarodno uveljavljenih standardih, če je tako predhodno dogovorjeno v pogodbenih razmerjih med izdajateljem in prejemnikom e-računa.

Proračunski uporabniki pri svojem poslovanju uporabljajo izključno e-račune, izdane v standardu e-SLOG, ali v sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Naročniki so po trenutno veljavni ureditvi zavezani k prejemu e-računa, izdanega v evropskih standardih. Enaka obveznost je predvidena tudi v 8. členu predloga tega zakona. Zato je v tretjem odstavku tega člena opredeljena strožja zahteva, ki zavezuje tudi poslovne subjekte, da morajo proračunskim uporabnikom izstavljeni e-račune v skladu s standardom e-SLOG ali evropskim standardom. UJP kot enotna vstopna in izstopna točka za proračunske uporabnike bo e-račun, namenjen proračunskemu uporabniku, ki ne bo posredovan v teh standardih, zavrnil.

Z uvedbo obvezne izmenjave e-računov se za poslovne subjekte glede izdajanja e-računov uporabljajo enaka pravila, kot so do sedaj veljala za papirne račune. E-račun mora zavezanec izdati skladno s področno zakonodajo, ki ureja izdajanje računov.

K 8. členu (obveznost naročnikov k sprejemanju e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom)

Direktiva 2014/55/EU zavezuje države članice, da naročnikom, ki izvajajo javna naročila, naložijo obveznost prejemanja in obdelave e-računov, če so skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Na ta način so zavarovane pravice in interesi domačih ali tujih gospodarskih subjektov, ki se odločijo, da bodo pri izvajanju javnega naročila ali koncesijske pogodbe ali pogodbe o javno zasebnem partnerstvu izdajali račune v skladu z navedenim evropskim standardom. S tem je izpolnjen temeljni namen Direktive 2014/55/EU, ki je bila sprejeta zaradi odprave pravnih in tehničnih ter administrativnih ovir, zapletov in stroškov gospodarskih subjektov pri čezmejni trgovini in čezmejnih javnih naročilih. S tem se spodbuja razvoj elektronskega poslovanja in državam članicam, naročnikom ter gospodarskim subjektom omogoča ustvarjanje znatnih koristi z vidika prihrankov, vpliva na okolje in zmanjševanja upravne obremenitve.

Ta člen zavezuje naročnike, to so naročniki, kot jih opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncedenti, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali javni partnerji, kot jih opredeljuje zakon ki ureja javno-zasebno partnerstvo, in so podrobneje navedeni v obrazložitvi k 3. členu predloga tega zakona, da morajo prejemati e-račune domačih ali tujih poslovnih subjektov, če so e-računi skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določeni v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU. Ta obveznost velja tudi za e-račune podizvajalcev, ki jih svojim e-računom priloži glavni izvajalec, kadar je s pogodbo ali drugim aktom določeno, da naročnik neposredno plačuje podizvajalcu, v skladu s pogoji, določenimi v 94. členu ZJN-3.

Kadar izdajatelj in prejemnik e-računa uporabljata različna standarda za e-račun, ponudnik e-poti prejemnika e-računa skladno s tretjim odstavkom 5. člena predloga zakona izvede verodostojno pretvorbo e-računa iz sintakse, ki jo pripravi izdajatelj, v sintakso, ki jo sprejme prejemnik. Vendar to ne velja v celoti za e-račune, ki jih prejemajo proračunski uporabniki. Proračunski uporabniki namreč skladno s predlaganim tretjim odstavkom s poslovnimi subjekti 7. člena izmenjujejo e-račune le v standardu e-SLOG ali sintaksah, ki si skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov. UJP kot enotna vstopna točka za proračunske uporabnike torej standarda v drugi obliki, kot je predpisan, ne sprejme in tudi ne izvede pretvorbo v standarde, ki jih prejema.

Ta člen ne posega v pravico naročnika, da e-račun zavrne zaradi stvarnih, pravnih ali drugih napak in pomanjkljivosti, vezanih na količino in specifikacijo ter kakovost blaga in storitev ali gradenj ali na primopredajo predmeta naročila ali na druge vsebinske razloge za zavrnitev oziroma reklamacijo računa, določene s pogodbo. Ta pravica do zavrnitve računa zaradi drugih vsebinskih razlogov je opredeljena tudi v uvodnem delu Direktive 2014/55/EU (34. točka).

K 9. členu (izdajanje e-računov in e-dokumentov potrošnikom)

Ta člen omogoča potrošnikom, da se prostovoljno odločijo, ali bodo prejeli e-račune, če poslovni subjekt takšno storitev omogoča. Izdaja in posredovanje e-računov potrošnikom ter prejem e-računov s strani potrošnika je torej dogovor med poslovnim subjektom izdajateljem in fizično osebo prejemnikom e-računa. Potrošnik mora za prejemanje e-računov podati izrecno soglasje. Navedeno pomeni, da ni dovolj, da je pošiljanje e-računov potrošniku predvideno v Splošnih pogojih poslovanja, ki jih potrošnik potrdi, ampak mora biti izraženo v izrecni obliki.

Izrecno soglasje se poda pisno na papirju ali v elektronski obliki kot elektronska prijava oziroma e-prijava, ki sta jo sposobna tehnično izmenjati ponudnik storitve za prejemanje e-računov in/ali e-dokumentov potrošnika in ponudnik storitve za izdajo e-računa in/ali e-dokumenta izdajatelja, katerega e-račune in/ali e-dokumente želi prejemati potrošnik. Preklic soglasja se poda pisno na papirju ali v elektronski obliki kot elektronska odjava oziroma e-odjava, ki sta jo sposobna tehnično izmenjati ponudnik storitve za prejemanje e-računov in/ali e-dokumentov potrošnika in ponudnik storitve za izdajo e-računa in/ali e-dokumenta izdajatelja, katerega prejemanje e-računov in/ali e-dokumente želi odjaviti potrošnik.

Dokazno breme glede izrecnega predhodnega dogovora s potrošnikom o izdajanju e-računov nosi poslovni subjekt. S tem določilom se uvaja institut obrnjenega dokaznega bremena. Ta institut prelaga dokazno breme s potrošnika na poslovni subjekt, tako da je poslovni subjekt tisti, ki mora dokazati, da je s potrošnikom sklenil izrecni predhodni dogovor o izdajanju e-računov. Pri obrnjenem dokaznem bremenu gre za tako imenovano »olajševanje« potrošnikovega položaja, kar je pomembno zlasti z vidika varstva potrošnika kot šibkejše stranke v pogodbenem razmerju. Obsto izrecnega dogovora o izdajanju e-računov je pomemben tudi z vidika uveljavljanja potrošnikovih pravic v razmerju do poslovnega subjekta (garancijska popravila, jamstvo za skladnost blaga,...).

Ne glede na dogovor o izdajanju e-računov lahko potrošnik kadar koli zahteva, da mu poslovni subjekt račune pošilja v papirni obliki, kar v bistvu pomeni, da je to svoje soglasje preklical. Preklic tega soglasja pa mora v primeru spora oziroma nadzora dokazovati potrošnik. Potrošnik, ki je v skladu s prvim odstavkom 9. člena sklenil izrecni predhodni dogovor s poslovnim subjektom o izdaji e-računa, kasneje pa si premisli in želi ponovno račun v pisni obliki, torej sam nosi dokazno breme glede zahteve za izdajo računa v papirni obliki.

Potrošnik skladno s predlagano ureditvijo nima pravice zahtevati izdaje e-računa. Izdaja e-računa potrošniku je namreč dogovor, kar pomeni tudi, da se mora z izdajo e-računa potrošniku strinjati tudi poslovni subjekt.

Potrošniki lahko, za razliko od poslovnih subjektov, e-račune prejemajo tudi prek elektronske pošte. Na ta način se zagotovi večja dostopnost e-računov potrošnikom, ki jim za namen prejema e-računa ni treba sklepati pogodbenih razmerij s ponudniki e-poti. Tudi v primeru prejemanja računov po elektronski pošti, mora biti e-račun izdan v standardizirani obliki, kot jo določa 5. člena predloga zakona. S tem potrošniku omogoči uporabo e-računov za namen avtomatskega uvoza dokumentov v aplikacije, namenjene obdelavi e-računov ali plačevanju storitev (npr. uvoz v spletno banko). Potrošnik lahko prejema e-račune tudi prek ponudnikov storitev za prejem e-računov, torej prek subjektov, ki omogočajo programsko podporo za prejem e-računov in e-dokumentov. To so lahko tudi ponudniki e-poti.

Izdajatelj mora k e-računu, namenjenemu potrošniku, ne glede na pot posredovanja e-računa, priložiti vizualizirano vsebino računa v PDF, TIFF ali drugem standardnem formatu, ki omogoča vpogled v vsebino računa. Na ta način se potrošniku, ki nima orodja za prepoznavo vsebine računa ali računa ne uvaža v druge aplikacije, omogoči, da preveri vsebino in pravilnost računa ter pridobi podatke potrebne za poravnavo obveznosti iz prejetega računa.

Peti odstavek določa, da mora poslovni subjekt v primeru izdaje e-računa potrošniku zagotoviti možnost integracije s spletnimi storitvami za prejem e-računov (to ni potrebno v primeru, ko potrošnik prejema e-račune prek elektronske pošte). Z navedenim se prepreči, da bi vsak izdajatelj e-računa potrošniku odlagal račune le na svoje spletne ali mobilne platforme. Potrošniku se na ta način omogoči, da vse e-račune prejema v eni spletni/mobilni storitvi. Ker je za poslovne subjekte predpisana obveznost integracije s storitvami za prejem e-računov za potrošnike, je določeno tudi, da mora ponudnik storitev za prejem e-računov za potrošnike omogočiti poslovnim subjektom brezplačno integracijo z njihovimi storitvami.

K 10. členu (način izmenjave e-računov in e-dokumentov za poslovne subjekte)

Poslovni subjeki lahko izmenjujejo e-račune in e-dokumente prek ponudnikov e-poti in prek omrežja PEPPOL oziroma certificiranih dostopnih točk PEPPOL ali neposredno prek lastnih sistemov za izmenjavo e-računov in e-dokumentov. Posebnost izmenjave glede na to določbo je določena za proračunske uporabnike, ki e-račune in e-dokumente izmenjujejo prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke, kar je urejeno v 11. členu predloga zakona.

Izmenjava e-računov prek elektronske pošte za poslovne subjekte v nobenem primeru ni dovoljena. Z izmenjavo prek elektronske pošte namreč ni mogoče zagotoviti kakovosti in informacij, ki jih za uspešno in varno izmenjavo predpisuje ta zakon in ki so namenjeni zagotavljanju sledljivosti, varnosti, pristnosti, ažurnosti izmenjave e-računov. Izmenjava e-računov prek elektronske pošte namreč predstavlja varnostno tveganje in se povečuje izpostavljenost zlorabam in kibernetiskim napadom.

Če poslovni subjekt izmenjuje e-račune in e-dokumente prek ponudnika jih lahko izmenjuje le prek ponudnika, ki je vpisan v seznam ponudnikov e-poti. Postopek vpisa in pogoji za vpis na seznam ponudnikov e-poti so urejeni v 14. in 18. členu predloga zakona. Vpis v seznam ponudnikov e-poti je za ponudnike e-poti, ki ponujajo storitev izmenjave za poslovne subjekte, za katere velja obveznost izmenjave e-računov (torej tiste, ki so vpisani v PRS), obvezen (prvi odstavek 13. člena predloga zakona). Namen te določbe je, da se zagotovi kakovost storitev in informacij vezanih na izmenjavo e-računov in e-dokumentov, hkrati pa omogoči podatke ponudnikom e-poti za usmerjanje e-računov in e-dokumentov do njihovih prejemnikov.

Omrežje PEPPOL omogoča mednarodno aktivnim podjetjem izmenjavo e-računov in e-dokumentov ne glede na to ali so javne ustanove ali zasebna podjetja. Izdajatelj in prejemnik e-račune in e-dokumente pošiljata oziroma prejemata prek izbrane certificirane dostopne točke PEPPOL. PEPPOL je izjemno varno mednarodno omrežje, ki omogoča izmenjavo elektronskih dokumentov z vsemi, ki so registrirani kot del omrežja PEPPOL. UJP je certificirana dostopna točka PEPPOL za slovenske proračunske uporabnike, kar pomeni da so vsi proračunski uporabniki dosegljivi prek tega omrežja in jim lahko prek tega omrežja pošiljajo e-račune tako domači kot tuji poslovni subjeki. Poslovni subjeki se samostojno odločijo oziroma dogovorijo, prek katere certificirane dostopne točke PEPPOL si bodo izmenjevali e-račune oziroma ali se bodo na omrežje priklopili neposredno.

V primeru neposredne izmenjave e-računov in e-dokumentov med izdajateljem in prejemnikom, morata obe strani zagotoviti izmenjavo kot jo zagotavljajo ponudniki e-poti v skladu 2. 3., 4., 6. in 8. točko prvega odstavka 18. člena zakona, kar pomeni, da mora biti zagotovljena varna in zanesljiva izmenjava e-računov ter zagotovljena pristnost izvora e-računov ter ohranjanje celovitosti njihove vsebine med prenosom. Zakon pri neposredni izmenjavi prejemniku nalaga, da mora izdajatelju računa vračati

povratna sporočila o dostavi e-računa, s tem pošiljatelj računa dobi informacijo o tem ali je bil e-račun potrjen ali zavrnjen. Neposredna izmenjava prek lastnih sistemov za izmenjavo e-računov ne vključuje izmenjave prek elektronske pošte. O neposredni izmenjavi se morata strinjati obe pogodbeni stranki. Večji poslovni subjekti imajo že vzpostavljene lastne sisteme za izmenjavo e-računov in si medsebojno neposredno, brez ponudnikov e-poti, že izmenjujejo e-račune. S predvideno ureditvijo bodo lahko to izmenjavo nadaljevali, brez vključevanja ponudnikov e-poti. Poslovni subjekti bodo lahko lastne sisteme tudi na novo vzpostavili in se ob njihovem izrecnem dogovoru povezovali z drugimi subjekti. Ta način izmenjave je njihova možnost in ne pravica, namreč z neposredno izmenjavo se mora strinjati tudi pogodbeni stranka. S tem se prepreči, da bi poslovni subjekti, ki imajo vzpostavljene ali bodo vzpostavili lastne sisteme, zahtevali neposredno izmenjavo od drugih poslovnih subjektov, ki takšnih sistemov nimajo vzpostavljenih. Glede na predvideno ureditev bo poslovni subjekt, ki ima vzpostavljen lastni sistem, kljub temu moral imeti izbranega vsaj enega ponudnika e-poti ali bo moral biti za prejemanje e-računov prijavljen v aplikaciji davčnega organa (tretji in peti odstavek 10. člena predloga zakona), saj se s tem zagotovi, da je interoperabilen oziroma dostopen za prejemanje e-računov s strani drugih poslovnih subjektov, s katerimi nima vzpostavljene lastne povezljivosti.

Ponudnik programske opreme, ki omogoči neposredno izmenjavo e-računov med dvema sistemoma dveh poslovnih subjektov, se ne šteje za ponudnika e-poti po tem zakonu in zanj vpis v seznam ponudnikov e-poti ni obvezen, če hkrati ne nudi še storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov drugim poslovnim subjektom. S tem se ponudnikom programske opreme omogoči vzpostavljanje lastnih sistemov, hkrati pa se jih ne omejuje obveznosti, ki veljajo za ponudnike e-poti, in ki jih ponudniki programske opreme za izvajanje svojih storitev pri svojem poslovanju ne potrebujejo (npr. zagotavljanje povezljivosti z ostalimi ponudniki).

Za poslovne subjekte z manjšim obsegom poslovanja bo davčni organ zagotovil brezplačno aplikacijo, prek katere se bo zagotovilo prejemanje in izdajanje e-računov. Več o aplikaciji davčnega organa je navedeno v obrazložitvi 12. člena.

Poslovni subjekt ima lahko izbranih več ponudnikov e-poti. Če ima poslovni subjekt izbranega ponudnika storitev za prejem in izdajo e-računov in ta ponudnik za poslovni subjekt sprejema e-račune od ponudnika e-poti, se šteje, da je ponudnik e-poti ponudnika storitev za prejem in izdajo e-računov tudi ponudnik e-poti poslovnega subjekta.

K 11. členu (način izmenjave e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnike)

Zaradi posebnosti finančnega poslovanja proračunskih uporabnikov v okviru sistema enotnega zakladniškega računa države in občin (v nadaljnjem besedilu: EZR), morajo proračunski uporabniki e-račune in e-dokumente izmenjevati le prek UJP, ki je enotna vstopna oziroma izstopna točka za proračunske uporabnike, skladno z zakonom, ki ureja plačilne in javnofinančne storitve UJP. UJP za proračunske uporabnike opravlja storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov brezplačno.

Poslovni subjekti proračunskim uporabnikom pošiljajo e-račune in e-dokumente prek ponudnikov e-poti, ki UJP pošiljajo e-račune in e-dokumente v spletni program UJP. Poslovni subjekti, katerim proračunski uporabniki dobavljajo blago ali za njih izvajajo storitev, e-račune proračunskih uporabnikov prek ponudnikov e-poti prejemajo oziroma prevzemajo iz spletnega programa UJP. Poslovni subjekti izmenjujejo e-račune in e-dokumente s proračunskimi uporabniki tudi prek medbančnega sistema za izmenjavo e-računov oziroma prek izbranega ponudnika e-poti, ki procesira medbančno izmenjavo e-računov. Poslovni subjekti lahko e-račune pošiljajo proračunskim uporabnikom tudi prek mednarodnega omrežja PEPPOL, v katerega je UJP vključen kot certificirana dostopna točka za proračunske uporabnike.

V drugem odstavku je predpisano, da se e-dokumenti s proračunskimi uporabniki izmenjujejo le v e-SLOGU. Namreč izmenjava e-dokumentov ni obvezna, UJP pa zagotavlja izmenjavo e-dokumentov samo v standardu e-SLOGU in ne tudi v drugih mednarodnih standardih.

V tretjem odstavku predloga zakona je za e-račune in e-dokumente, ki jih izmenjujejo proračunski uporabniki, predpisana vsebina ovojnice za te e-račune in e-dokumente. Ovojnica e-računov mora vsebovati podatke za identifikacijo pošiljatelja in prejemnika (npr. davčna številka, transakcijski račun, naziv), podatke o izvoru dokumenta (npr. tip dokumenta, identifikacijska številka dokumenta, čas nastanka dokumenta), podatke za plačilo (npr. znesek, način plačila, podatki o prejemniku plačila in plačniku) in podatke o prilogah (npr. število in velikost prilog, ime priloge, tip formata priloge). E-dokumenti se izmenjujejo z ovojnico za e-dokument, ki mora vsebovati enake podatke kot ovojnica za e-račun, razen podatkov za plačilo. Strukturo ovojnic pri e-računih in e-dokumentih, ki jih izmenjujejo proračunski uporabniki, objavi UJP na svoji spletni strani. Ovojnica je za pošiljanje in prejemanje e-računov in e-dokumentov proračunskih uporabnikov predpisana zaradi usmerjanja e-računov in e-dokumentov s strani UJP. Ovojnica se uporablja že v obstoječi ureditvi prejetanja in posredovanja e-računov in e-dokumentov proračunskim uporabnikom, zato ta določba v praksi ne bo uvedla dodatnih obremenitev.

Kot izhaja iz četrtega odstavka 7. člena predloga zakona, se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo e-računi le v e-SLOGU ali v katerem izmed priznanih evropskih standardov. Ta ureditev ni nova in velja pri izmenjavi e-računov s proračunskimi uporabniki že po obstoječi ureditvi. V obeh primerih se ovojnica e-računov že uporablja in vsebuje podatke, ki so navedeni v tem členu. Iz tega razloga ta določba za poslovne subjekte in ponudnike e-poti ne pomeni dodatnih obremenitev.

Spletni program UJP omogoča manjšim poslovnim subjektom, da izdajajo in prejemajo e-račune brez najema ponudnika e-poti oziroma zagotavljanja lastnih sistemov za kreiranje e-računov. Gre za obstoječo rešitev, ki jo UJP zagotavlja od uvedbe obveznih e-računov za proračunske uporabnike. Aplikacija je za ta način izmenjave e-računov proračunskih uporabnikov namenjena za manjše število e-računov in je trenutno omejena na 100 e-računov letno. Aplikacija ne zagotavlja avtomatskega povezovanja oziroma integracije e-računov, ampak jo je moč uporabljati le na način, da se izvede ročni vnos. Ta način se z uvedbo obvezne izmenjave e-računov ne bo spreminjal. Aplikacija namreč ni namenjena množičnemu posredovanju e-računov, ampak lažjemu izpolnjevanju obveznosti pošiljanja e-računov proračunskim uporabnikom za manjše poslovne subjekte. Poslovni subjekti lahko proračunskim uporabnikom izdajajo e-račune tudi prek aplikacije davčnega organa, kar je podrobneje obrazloženo v obrazložitvi k 12. členu.

UJP stroške in nadomestila za izmenjavo e-računov in e-dokumentov zaračunava v skladu s Pravilnikom o načinu izmenjave elektronskih računov prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 32/19). Po uveljavitvi zakona, ki bo urejal plačilne in javnofinančne storitve, bo minister za finance izdal nov pravilnik, v katerem bodo enotno urejeni pogoji in način zaračunavanja vseh storitev UJP. Pri zaračunavanju oziroma oprostitvi plačila stroškov in nadomestil UJP se upošteva načelo vzajemnosti.

Za zaračunavanje stroškov in nadomestil ima po trenutno veljavni ureditvi (četrty odstavek 28. člena ZOPSPU-1) UJP z zainteresiranimi ponudniki plačilnih storitev in ponudniki procesne obdelave podatkov, ki omogočajo izmenjavo e-računov z UJP kot enotno vstopno in izstopno točko za proračunske uporabnike, sklenjene pogodbe o izmenjavi e-računov in e-dokumentov. S predvideno ureditvijo povezovanje ponudnikov e-poti z UJP ne bo več le za primere zainteresiranih ponudnikov, ampak bo obvezno za vse ponudnike e-poti, ki bodo izvajali storitev izmenjave e-računov. Pogodba bo potrebna za ureditev medsebojnih razmerij v zvezi s stroški in nadomestili, ki izhajajo iz izmenjave e-računov. Če ponudnik plačilnih storitev ne bo vpisan na seznam ponudnikov e-poti, se pogodba z njimi ne bo sklenila, trenutna pa bo prenehala veljati.

Zaradi nujnosti zagotovitve nemotene izmenjave e-računov za proračunske uporabnike je zato v prehodnih določbah predvideno, da te pogodbe za ponudnike e-poti, ki bodo vpisani na seznam ponudnikov e-poti, ostanejo v veljavi do podpisa novih pogodb. Po trenutno veljavni zakonodaji pogodbe sklenjene tudi z drugimi udeleženci izmenjave e-računov, torej tudi z udeleženci, ki ne izvajajo storitev izmenjave e-računov (npr. ponudniki plačilnih storitev, ponudniki programske opreme). Lahko se zgodi, da določeni subjekti, ki so trenutno na seznamu za izmenjavo e-računov z UJP, storitev izmenjave e-računov ne bodo ponujali in se ne bodo vpisali na seznam ponudnikov e-poti. Iz tega razloga ne bodo več izvajali izmenjave e-računov z UJP in bodo pogodbe, ki jih imajo sklenjene, prenehale veljati.

Predlagani peti odstavek 11. člena pooblašča ministra, pristojnega za finance za izdajo podzakonskega predpisa, ki bo uredil pogoje izmenjave e-računov in e-dokumentov prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke. Ponudniki e-poti bodo morali namreč za vpis na seznam ponudnikov e-poti biti zmožni povezovanja in izmenjave e-računov z UJP. Iz tega razloga je potrebno določiti pogoje, ki jih morajo ponudniki e-poti izpolnjevati, da se bodo sposobni povezati in izmenjevati e-račune za proračunske uporabnike, hkrati bodo z izpolnjevanjem teh pogojev izpolnili enega izmed pogojev za vpis na seznam ponudnikov e-poti. Prav tako je potrebno določiti pravila, ki jih morajo izpolnjevati e-računi in e-dokumenti (ovojnica, standard), obveznosti proračunskih uporabnikov in izdajateljev ter ravnanje UJP, če ta pravila niso upoštevana.

K 12. členu (izmenjava e-računov z uporabo aplikacije davčnega organa)

Za zavezance z manjšim obsegom poslovanja bo država zagotovila možnost izdajanja in prejemanja e-računov, ki bo skladna s tem zakonom in bo tudi brezplačna. Takšno možnost bo zagotovljena v okviru aplikacije za davčno potrjevanje gotovinskih računov MiniBlagajna. Ker država za zavezance z manjšim obsegom poslovanja že zagotavlja MiniBlagajno za izdajanje gotovinskih računov in poročanje podatkov o izdanih računih davčnemu organu preko vezane knjige računov, je smiselno, da se le to uporabi tudi za izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti. Prek MiniBlagajne si bodo lahko poslovni subjekti izmenjevali e-račune tudi s proračunskimi uporabniki in jih pošiljali oziroma izdajali potrošnikom, ki jim bodo podali soglasje za prejemanje e-računov.

MiniBlagajna je namenjena zavezancem, ki letno izdajo majhno število računov. S tem je zavezancem omogočeno izvajanje davčnega potrjevanja računov brez nabave namenske programske opreme. Na ta način zavezancem z malim obsegom poslovanja ne nastajajo dodatni stroški z izvajanjem njihovih davčnih obveznosti. Že po svoji zasnovi in funkcionalnosti (ročni vnos vsakega posameznega računa ne podpira vodenja zalog in ostalega materialnega in finančnega poslovanja) je primerna le za zavezance z manjšim številom transakcij, ki so enostavne in ponavljajoče (enolične), in bodo izdajali, prejeli in posredovali le malo e-računov.

Izmenjava z MiniBlagajno se bo izvajala prek UJP, ki bo enotna vstopna in izstopna točka tudi za e-račune, ki jih poslovnim subjektom, ki uporabljajo MiniBlagajno, posreduje izdajatelj e-računa oz. za e-račune, ki jih poslovni subjekt izdaja prek MiniBlagajne. Za izmenjavo e-računov z MiniBlagajno je predpisana uporaba ovojnice, kot je to določeno za izmenjavo s proračunskimi uporabniki. UJP bo prejemal e-račune v standardu e-SLOG in evropskem standardu.

Davčni organ bo v aplikaciji MiniBlagajna zagotavljal UJP podatke o prejemnikih e-računov, s čimer bo zagotovljeno pravilno usmerjanje izdanih e-računov.

K 13. členu (seznam ponudnikov e-poti)

Zaradi zagotavljanja preglednosti poslovanja ponudnikov e-poti in kakovostne, varne, verodostojne ter zanesljive izmenjave e-računov in e-dokumentov, zakon ureja obveznost vpisa ponudnikov e-poti v seznam ponudnikov e-poti, kot enotne centralne evidence, iz katere bo izdajatelj pridobil podatke, potrebne za pošiljanje e-računa ali e-dokumenta do prejemnika (podatek o ponudniku e-poti

prejemnika). Prevzemanje podatkov iz seznama ponudnikov e-poti bo brezplačno in avtomatsko. Seznam ponudnikov e-poti vzpostavi, vodi in vzdržuje UJP in bo objavljen na spletni strani UJP..

V seznamu ponudnikov e-poti se vodijo podatki o ponudnikih e-poti in njihovih prejemnikih e-računov in e-dokumentov.

Podatki o ponudniku e-poti vsebujejo identifikacijske podatke o ponudniku e-poti in matično številko kot enolično identifikacijsko številko poslovnega subjekta. UJP ponudnikom e-poti določi tudi šifro ponudnika e-poti. Šifra ponudnika e-poti je enolična identifikacijska številka za namen izvajanja izmenjave e-računov in e-dokumentov. Namreč ponudnik e-poti je lahko tudi tuj subjekt, ki ni vpisan v PRS in mu zato matična številka ni dodeljena. Za namen avtomatskega povezovanja evidenc z AJ PES, glede česar je predviden vpis ponudnika e-poti pri poslovnem subjektu (na način, kot velja ureditev že za transakcijske račune), je torej šifra ponudnika e-poti predvidena kot enoten povezovalni znak. Pri ponudniku e-poti se v seznamu vodi tudi spletni naslov, na katerem ima ponudnik e-poti objavljene pogoje poslovanja. Tudi ta podatek je namenjen lažjemu pridobivanju podatkov o poslovanju in povezovanju med ponudnikom e-poti z drugimi ponudniki e-poti.

Na seznamu ponudnikov e-poti se vodijo tudi podatki o prejemnikih e-računov pri posameznem ponudniku e-poti. Pri prejemniku se vodijo najmanj podatki, ki so za druge ponudnike e-poti nujno potrebni za uspešno prevzemanje in usmerjanje e-računov. Večina ponudnikov e-poti namreč kot povezovalni znak za usmerjanje e-računov uporablja davčno ali matično številko posameznega prejemnika. Nekateri ponudniki za usmerjanje uporabljajo transakcijski račun prejemnika e-računa. Ta podatek ni obvezen, vendar če ga ponudnik e-poti uporablja pri usmerjanju e-računa k svojemu prejemniku, ga bo lahko vpisal na seznam ponudnikov e-poti. Kot je predvideno v 17. členu predloga zakona morajo ponudniki e-poti UJP ažurno zagotavljati podatke o svojih prejemnikih. O posameznem prejemniku e-poti so to podatki iz četrtega in petega odstavka 13. člena predloga zakona. Glede na to, da so za usmerjanje pomembni predvsem podatki iz 2. ali 3. in 4. točke četrtega odstavka 13. člena predloga zakona, je pomembno, da so ti podatki stalno ažurirani. Matična in davčna številka sta za posamezen poslovni subjekt nespremenljiva, zato je obveznost ponudnikov e-poti za sporočanje podatkov o prejemnikih le ob sklenitvi oziroma prenehanju pogodbenega razmerja. Ostale podatke, ki jih ponudnik e-poti vpiše na seznam ponudnikov e-poti pri posameznem prejemniku, pa mora ponudnik e-poti obveščati redno. Iz razloga, ker ponudnik e-poti ne more aktivno vplivati na to, da pravočasno spremeni določene podatke v svojem seznamu ponudnikov e-poti in posledično v seznamu ponudnikov e-poti, so obvezni podatki v seznamu ponudnikov le tisti, ki so nespremenljivi in nujno potrebni za usmerjanje e-računov. Če poslovni subjekt ponudnika e-poti ne bo ažurno obveščal o spremembi transakcijskega računa, bo podatek na seznamu nepravilen. Če gre v tem primeru za podatek za usmerjanje, bo e-račun neuspešno oziroma nepravilno usmerjen. Zaradi pravočasnega obveščanja bosta morala torej ponudnik e-poti in poslovni subjekt to obveznost izrecno urediti v pogodbenem razmerju.

Seznam je javen in brezplačno dostopen na spletni strani UJP. Posredovanje podatkov v seznam ponudnikov e-poti in prejemanje podatkov iz seznama ponudnikov e-poti bo avtomatično, zato bo moral biti ponudnik e-poti sposoben izmenjave teh podatkov. Iz tega razloga je kot pogoj za vpis na seznam ponudnikov e-poti predviden uspešno opravljen test izmenjave podatkov s seznamom ponudnikov e-poti.

Na seznamu ponudnikov e-poti je na podlagi zakona vpisan tudi UJP kot enotna vstopna in izstopna točka za proračunske uporabnike in MiniBlagajno. UJP v seznam vpiše prejemnike - proračunske uporabnike in uporabnike MiniBlagajne, ki MiniBlagajno uporabljajo za izdajanje ali prejemanje e-računov. O uporabnikih Miniblaga dneвно FURS obvešča UJP, ki uporabnike doda na seznam ponudnikov e-poti.

Sedmi odstavek ureja pooblastilo ministru, pristojnemu za finance za izdajo podzakonskega akta, ki bo urejal način določitve šifre iz prejšnjega odstavka ter način pošiljanja v in način prevzemanja podatkov iz seznama ponudnikov e-poti .

K 14. členu (vpis subjekta v seznam ponudnikov e-poti)

Vpis v seznam ponudnikov e-poti izvede UJP. Za vpis v seznam ponudnikov e-poti mora subjekt, ki se želi vpisati na seznam ponudnikov e-poti zagotavljati kakovost storitev in informacij za uporabnike e-poti v skladu z 18. členom predloga tega zakona. Subjekt mora pred vpisom v seznam z UJP uspešno opraviti test izmenjave e-računov in povratnih sporočil ter test izmenjave podatkov iz seznama ponudnikov e-poti. S testom izmenjave se bo zagotovila sposobnost komuniciranja ponudnika e-poti z ostalimi ponudniki e-poti in z UJP ter pošiljanja in prevzemanja podatkov iz seznama ponudnikov e-poti.

UJP izvede vpis v seznam ponudnikov e-poti z odločbo na podlagi vloge. Vsebino vloge ter način preverjanja izpolnjevanja pogojev, ki jih mora ponudnik e-poti izpolnjevati, predpiše minister, pristojen za finance.

V tem členu je urejeno ravnanje UJP v primeru neizpolnjevanja pogojev za vpis na seznam ponudnikov e-poti. Ker je za izvajanja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov pogoj vpis na seznam ponudnikov e-poti, UJP v postopkih vpisa odloča o pravicah in obveznostih subjektov, zato gre za upravno zadevo. Za vodenje postopka vpisa ponudnikov e-poti in izdajanje aktov v tem postopku, se torej uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Predlog zakona ureja, da v primeru nepopolnih splošnih pogojev opravljanja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov, UJP pozove vlagatelja, da v roku, ki ga določi UJP, dopolni splošne pogoje. Če vlagatelj splošnih pogojev ne dopolni v določenem roku, UJP izda odločbo o zavrnitvi vpisa v seznam ponudnikov e-poti. V primeru neuspešno opravljenega testa izmenjave e-računov in povratnih sporočil ali testa izmenjave podatkov iz seznama ponudnikov e-poti UJP obvesti vlagatelja o neskladnostih ter določi rok za odpravo neskladnosti. Po odpravljenih neskladnostih se test izmenjave e-računov in povratnih sporočil ter test izmenjave podatkov iz seznama ponudnikov e-poti ponovno izvede. Če vlagatelj neskladnosti ne odpravi v določenem roku ali je ponoven test neuspešen, UJP izda odločbo o zavrnitvi vpisa v seznam ponudnikov e-poti.

UJP v postopku vpisa v seznam ponudnikov e-poti izdaja upravne sklepe in odločbe. Namen določb in zahtev za vpis v seznam ponudnikov e-poti je, da se poslovnim subjektom zagotovijo informacije o pogojih poslovanja pri določenem ponudniku e-poti, varna in zanesljiva izmenjava e-računov in e-dokumentov, pristnost izvora e-računa in e-dokumenta in dostavo e-dokumentov. Hkrati pa se zagotovi zmožnost ponudnikov e-poti za povezovanje z drugimi ponudniki e-poti in UJP ter s tem nemoteno izvajanje določb zakona.

V predlaganem tretjem odstavku je predvidena izdaja pravilnika ministra, pristojnega za finance, ki bo uredil vsebino vloge za vpis v seznam ponudnikov e-poti in način preverjanja izpolnjevanje obveznosti iz 18. člena tega zakona.

UJP se na seznam vpiše na podlagi zakona.

K 15. členu (izbris ponudnika e-poti iz seznama ponudnikov e-poti)

Izbris ponudnika e-poti iz seznama ponudnikov e-poti izvede UJP z upravno odločbo. Pri vodenju postopka izbrisa UJP uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem predlogom drugače določeno.

UJP opravi izbris na podlagi vloge ponudnika e-poti, torej po njegovi odločitvi.

UJP lahko izvede izbris tudi po uradni dolžnosti, ko ponudnik e-poti ne zagotavlja podatkov, ki jih mora zagotavljati za namen vodenja seznama ponudnikov e-poti, ne zagotavlja kakovosti storitev in informacij za uporabnike e-poti ali ni več sposoben izmenjave e-računov z UJP ali podatkov seznama ponudnikov e-poti, torej izvajanja obveznosti, ki jih določa ta zakon. Izbris po uradni dolžnosti je predviden zaradi varovanja interesov poslovnih subjektov pri izmenjavi e-računov in e-dokumentov ter kakovostne, varne, verodostojne in zanesljive izmenjave e-računov in e-dokumentov. S tem se zagotovi tudi izvajanje določb zakona v celoti. Če torej, kljub pozivom UJP, ponudnik e-poti ne bo odpravil pomanjkljivosti in uskladi svoje poslovanje s tem zakonom, storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov, ne bo mogel opravljati. Ker gre s tem za odločanje o pravicah in obveznostih pravne osebe, je za postopek odločanja predviden upravni postopek, kot izhaja iz 16. člena predloga zakona.

K 16. členu (uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

Ta člen določa, da UJP v postopku odločanja o vpisu v seznam ponudnikov e-poti, uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom določeno drugače. V konkretnem postopku gre namreč za odločanje o pravicah in obveznostih subjektov, kajti pogoj za izvajanje storitev ponudnikov e-poti po predlogu zakona, je vpis v seznam ponudnikov e-poti. Seznam ponudnikov e-poti je namreč predviden zaradi zagotavljanja preglednosti poslovanja ponudnikov e-poti in kakovostne, varne, verodostojne in zanesljive izmenjave e-računov in e-dokumentov.

K 17. členu (vodenje prejemnika v seznamu ponudnikov e-poti)

Predlog zakona predvideva izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti prek ponudnikov e-poti, in sicer v relaciji ponudnik e-poti izdajatelja – ponudnik e-poti prejemnika. Zato, da lahko ponudnik e-poti izdajatelja uspešno dostavi e-račun prejemniku (prek ponudnika e-poti prejemnika), potrebuje podatke o naslovu za izmenjavo e-računov, prek katerega bo prejemnik ta e-račun prejel. Iz tega razloga je predlogu zakona predvideno, da se pri ponudnikih e-poti vpisujejo tudi podatki o prejemnikih e-računov, ki ponudnikom e-poti izdajateljev omogočajo identifikacijo prejemnika.

Ponudnik e-poti mora voditi podatke o svojih prejemnikih e-računov, ki so določeni v četrtem odstavku 13. člena predloga zakona. Te podatke mora sporočati UJP, ki jih vodi v seznamu ponudnikov e-poti. Sporočanje podatkov UJP bo omogočeno prek neposredne povezave ponudnika e-poti prejemnika s seznamom ponudnikov e-poti. Če ponudnik e-poti ne bo vodil in UJP zagotavljal točnih in ažurnih podatkov o svojih prejemnikih e-poti, ga bo UJP lahko po uradni dolžnosti izbrisal iz seznama ponudnikov e-poti.

Ponudnik e-poti mora, najkasneje naslednji delovni dan od sklenitve pogodbenega razmerja s prejemnikom, UJP zagotoviti podatke o ponudniku e-poti (firma, matična številka, davčna številka in standard za prejem e-računov); od prenehanja pogodbenega razmerja s prejemnikom izbrisati prejemnika iz svojega seznama prejemnikov in UJP zagotovi informacijo o izbrisu ter od spremembe podatka o standardu za prejem e-računov pri prejemniku UJP zagotovi podatke o spremenjenem standardu. Dodatna obrazložitev razlogov za takšno ureditev izhaja iz obrazložitve k 13. členu.

V primeru da poslovni subjekt prejema e-račune prek ponudnika storitev za prejem e-računov, mora ponudniku e-poti podatke posredovati ponudnik storitev za prejem e-računov. Ponudnik e-poti uskladi seznam svojih prejemnikov in jih posreduje UJP najkasneje naslednji delovni dan po prejemu podatkov.

Na seznam so pri UJP vpisani tudi proračunski uporabniki in prejemniki, ki e-račune prejemajo prek miniBlagajne. Podatke o prejemnikih v miniBlagajno zagotavlja in UJP sporoča davčni organ.

Prejemnik e-računov in e-dokumentov bo v primeru, da ga bo na seznamu ponudnikov e-poti vodil ponudnik e-poti, ki ni njegov ponudnik e-poti, od ponudnika e-poti zahteval, da ga umakne iz svojega

seznama prejemnikov. Če ponudnik e-poti tega ne bo izvedel v določenem roku, lahko prejemnik e-poti izbris zahteva od UJP. Na ta način se zagotovi ažuriran seznam ponudnikov e-poti in pravilno usmerjanje e-računov in e-dokumentov.

Če ponudnik e-poti teh podatkov ne bo redno ažuriral in jih sporočal UJP, bo UJP začel postopek njihovega izbrisa iz seznama ponudnikov e-poti.

Podatki o ponudnikih e-poti pri določenem poslovnem subjektu se bodo vpisali tudi v PRS. Podatke za vpis v PRS bo zagotavljal UJP iz seznama ponudnikov e-poti.

K 18. členu (zagotavljanje kakovosti storitev in informacij za uporabnike e-poti)

Zaradi zagotavljanja kakovosti in preglednosti poslovanja ponudnikov e-poti in varstva interesov uporabnikov e-poti so v tem členu opredeljene informacije o storitvah, ki jih mora ponudnik e-poti javno objavljati na svoji spletni strani, ter njegove druge obveznosti v zvezi z izvajanjem storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov.

Ponudnik e-poti mora v okviru svojih storitev uporabnikom zagotavljati varno in zanesljivo izmenjavo e-računov ter e-dokumentov in pristnost njihovega izvora, ohranjanje celovitosti vsebine e-računov in e-dokumentov ter e-prilog med prenosom, ter odprto povezovanje z drugimi ponudniki e-poti ter izmenjavo e-računov in e-dokumentov med ponudniki e-poti. Prav tako mora ponudnik e-poti zagotavljati izmenjavo povratnih sporočil o dostavi e-računa in e-dokumenta ter izmenjavo povratnih sporočil o vsebinski potrditvi ali zavrnitvi e-računa.

Ponudnik e-poti ne sme pri svojem poslovanju omejevati konkurence ali ustvarjati okoliščin, ki pomenijo, krajevno, stvarno ali osebno diskriminacijo drugih ponudnikov storitev ali uporabnikov e-poti ali drugo diskriminacijo, ki krši načelo enakopravne obravnave drugih udeležencev v procesu izmenjave e-računov. Zato predlog zakona zavezuje ponudnika e-poti, da ne sme omejevati možnosti povezovanja uporabnikov e-poti z drugimi ponudniki e-poti. S tem je omogočeno, da ima en uporabnik e-poti lahko več ponudnikov e-poti. Izjeme od teh pravil so dovoljene le s tem ali posebnim zakonom, kot je zakon, ki ureja plačilne in druge javnofinančne storitve. Zaradi posebnosti delovanja sistema EZR ter finančnega poslovanja proračunskih uporabnikov in drugih posebnosti, vezanih na izvrševanje državnega in občinskih proračunov, morajo proračunski uporabniki prejemati in izdajati e-račune in e-dokumente izključno prek enotne vstopne in izstopne točke, vzpostavljene pri UJP.

Ponudnik e-poti mora z namenom identifikacije in spremljanja e-računa vsakemu e-računu in e-dokumentu določiti tudi neponovljivo identifikacijsko številko.

V drugem odstavku so predpisane obveznosti, ki jih mora zagotavljati UJP kot enotna vstopna in izstopna točka za proračunske uporabnike in miniBlagajno. Obveznosti so podobne kot za ostale ponudnike e-poti, upošteva posebnosti statusa UJP kot enotne vstopne in izstopne točke.

V predlaganem tretjem odstavku je predvidena izdaja pravilnika ministra, pristojnega za finance, ki bo podrobneje predpisal pogoje za zagotavljanje kakovosti storitev in informacij za uporabnike e-poti.

K 19. členu (obveznosti v zvezi s hrambo e-računov)

Poslovni subjekti morajo zagotoviti hrambo e-računov v skladu s predpisi, ki urejajo DDV in predpisi, ki urejajo knjigovodsko in računovodsko poslovanje. Tako se morajo npr. e-računi, ki se nanašajo na dobave blaga ali storitev na ozemlju Slovenije, ter računi, ki jih prejme davčni zavezanec s sedežem na ozemlju Slovenije, hraniti deset let po poteku leta, na katero se računi nanašajo, e-računi, ki se nanašajo na nepremičnine, pa 20 let po poteku leta, na katero se nanašajo (peti in šesti odstavek 86. člena ZDDV-1). Predlog zakona namreč v predpise, ki urejajo obveznost izdaje računov in roke njihove hrambe,

namreč ne posega. Zato obveznost hrambe te dokumentacije ostaja na poslovnih subjektih in ne preide na ponudnika e-poti. Ponudnik e-poti je dolžan hraniti le prometne podatke izmenjave e-računov z namenom, da se lahko naknadno preverja pravilnost izmenjave e-računov.

V drugem odstavku je določeno, da UJP zagotavlja e-račune in e-dokumente proračunskih uporabnikov dve leti od izmenjave e-računa prek UJP. V praksi se je namreč izkazala potreba po zagotovitvi e-računov za namen izvajanja nadzora nad javnofinančnimi tokovi. S tem UJP zagotavlja proračunskim uporabnikom dostop do e-računov in e-dokumentov v primeru, da jih niso pravočasno prevzeli v svoje zaledne sisteme; v spletni aplikaciji UJPnet, kjer jih prejemajo, so jim namreč na voljo 2 meseca.

Za poslovne subjekte, ki proračunskim uporabnikom izdajajo e-račune prek spletnega portala UJP, UJP zagotavlja e-račun v spletnem portalu UJP dva meseca po izdaji. V tem času mora poslovni subjekt e-račun prenesti iz spletnega portala UJP in sam zagotoviti hrambo e-računa skladno s prvim odstavkom tega člena. V primeru, da e-računov niso pravočasno prenesli jih lahko UJP zagotovi še dve leti od pošiljanja prek spletnega portala UJP. V miniBlagajni bo FURS e-račune zagotavljal pet let.

Zaradi varstva podatkov izdajateljev in prejemnikov e-računov in e-dokumentov, je predvideno, da ponudnik e-poti izbriše e-račun takoj po uspešni dostavi e-računa oziroma e-dokumenta. Lahko pa se izdajatelj ali prejemnik s ponudnikom e-poti dogovorita, da ponudnik e-poti e-račun ali e-dokument ne izbriše in ga zagotavlja svoji stranki (izdajatelju ali prejemniku) še določeno obdobje po uspešni izmenjavi.

UJP lahko proračunskim uporabnikom zagotavlja uporabo storitev hrambe e-računov. Pogoji za opravljanje te storitve so določeni z Zakonom o varstvu arhivskega in dokumentarnega gradiva ter arhivih (Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14; v nadaljnjem besedilu: ZVDAGA) in v podzakonskih predpisih na področju hrambe dokumentarnega gradiva. UJP lahko to storitev opravlja neposredno, če izpolni vse predpisane pogoje in pri arhivu Republike Slovenije pridobi status ponudnika storitev e-hrambe, ali posredno, tako da v imenu in za račun zainteresiranih proračunskih uporabnikov izvede postopek oddaje skupnega javnega naročila v skladu z ZJN-3 in z izbranim ponudnikom sklene pogodbo, v kateri se podrobneje določi obseg in način opravljanje oziroma uporabe teh storitev.

K 20. členu (hramba prometnih podatkov o izmenjanih e-računih in e-dokumentih)

Ta člen zavezuje ponudnika e-poti ter poslovni subjekt, ki neposredno izmenjuje e-račune in e-dokumente, da mora hraniti prometne podatke o izmenjanih e-računih in e-dokumentih prek njegovega informacijskega sistema dve leti od prejema ali pošiljanja e-računa oziroma e-dokumenta.

Obveznost hrambe velja tudi za pretvorbe e-računa, kadar ponudnik e-poti izdajatelja izvede verodostojno pretvorbo e-računa iz sintakse, ki jo pripravi izdajatelj, v sintakso, ki jo sprejme prejemnik.

V drugem odstavku je določen minimalni nabor prometnih podatkov, in sicer identifikacijska številka e-računa in e-dokumenta, datum posredovanja in prejema, identifikacijski podatki izdajatelja in prejemnika (najmanj davčna številka) ter podatki o dostavi e-računa in e-dokumenta.

Predpisani so minimalni podatki, ki omogočajo, da se v obdobju hrambe prometnih podatkov lahko učinkovito preveri dostava točno določenega e-računa od izdajatelja do prejemnika.

V tretjem odstavku je predpisana tudi hramba povratnih sporočil.

S četrtrim odstavkom je določeno, da za hrambo prometnih podatkov e-računov ne veljajo predpisi, ki urejajo hrambo dokumentarnega gradiva. Za razliko od hrambe dokumentarnega gradiva, ko se rok hrambe računa od zaključka leta, v katerem je zadeva zaključena oziroma hrambi računov, ki se hranijo

določeno število let po zaključku leta, ko so nastali, gre v konkretnem primeru za hrambo prometnih podatkov in se podatki hranijo 2 koledarski leti od nastanka tega podatka.

K 21. členu (obdelava osebnih podatkov)

V prvem odstavku je naveden namen zbiranja podatkov, ki so določeni v 6. členu predloga zakona, in sicer gre za obvezne podatke, ki jih mora vsebovati e-račun, med katerimi pa so lahko tudi osebni podatki. Namen obdelave teh osebnih podatkov je identifikacija kupca oziroma naročnika in usmerjanje e-računov. V drugem odstavku so določeni osebni podatki, ki jih UJP obdeluje z namenom izvajanja nalog enotne vstopne in izstopne točke. Davčna številka in transakcijski račun je potreben za namen usmerjanja e-računov, ki se izdajo potrošnikom prek ponudnikov e-poti. Elektronski naslov pa je potreben za primer, ko e-račun, ki ga potrošniku izda proračunski uporabnik, potrošnik prejme prek elektronskega naslova.

Ker bo prek aplikacije davčnega organa omogočeno tudi, da poslovni subjekt izda e-račun potrošniku, lahko davčni organ iz enakih razlogov, kot so navedeni v prejšnjem odstavku, obdeluje enake osebne podatke, kot jih obdeluje UJP, za namen zagotavljanja izmenjave izdanih e-računov prek aplikacije davčnega organa.

K 22. členu (skupno upravljanje osebnih podatkov)

V 22. členu je urejeno skupno upravljanje osebnih podatkov s strani ponudnikov e-poti, UJP kot enotne vstopne in izstopne točke in davčnega organa, ki zagotavlja uporabo brezplačne aplikacije za izdajo e-računov ter izdajatelji in prejemniki.

UJP, ponudniki e-poti in davčni organ osebnih podatkov ne zbirajo neposredno s strani posameznikov, ampak v relaciji do posameznika nastopa izdajatelj e-računa.

UJP, ponudnik e-poti, davčni organ, prejemnik in izdajatelj so torej skupni upravljavci osebnih podatkov, v procesih, v katerih so udeleženi, skladno z določbami GDPR. Za skupno upravljanje namreč gre, ko določen subjekt skupaj z drugimi določa namen in sredstva obdelave osebnih podatkov, pri čem ni potrebno, da so namen in sredstva obdelave vedno nuno enaki. V skladu z veljavnimi pravili morajo skupni upravljavci določiti delitev odgovornosti, še posebej glede vprašanja obveščanja o pravicah posameznikov in obveščanja posameznikov o obdelavi osebnih podatkov. Glede na to, da subjekti, ki po predlogu zakona izvajajo aktivnosti v postopku izmenjave e-računov in e-dokumentov, bi to pomenilo, da bi moral vsakdo z vsakim izmed udeležencev v tem procesu skleniti pogodbo o skupnem upravljanju. Glede na število poslovnih subjektov ter iz razloga, ker so vsi poslovni subjekti zavezani izmenjave e-računov prek ponudnikov e-poti, tudi UJP, je smiselno urejanje skupnega upravljanja določiti v predpisu. Iz tega razloga je v predlaganem 22. členu urejeno skupno upravljanje teh podatkov med udeleženci v postopku izmenjave e-računov.

UJP, ponudniki e-poti in davčni organ podatkov za namen izmenjave e-računov ne zbirajo neposredno od posameznikov, ampak te osebne podatke zbira in v postopek izmenjave e-računov posreduje izdajatelj e-računa. V samem e-računu lahko izdajatelj navede tudi druge osebne podatke, ki jih drugi udeleženci postopka izmenjave e-računov ne potrebujejo za izvajanje svojih nalog. Zato drugi udeleženci ne morejo biti odgovorni za zakonitost zbiranja osebnih podatkov in za pravilnost le teh. Iz tega razloga je v tretjem, petem in sedmem odstavku predlaganega člena določeno, da je to odgovornost izdajatelja e-računa. Izdajatelj e-računa je tudi odgovoren za zagotovitev ustreznih varnostnih postopkov in ukrepov za varovanje osebnih podatkov pri vpisovanju in dostopanju do osebnih podatkov v informacijsko-komunikacijski sistem UJP s strani proračunskega uporabnika oziroma aplikacijo davčnega organa s strani poslovnega subjekta.

V osmem odstavku je določeno, da informacije, ki jih je upravljavec dolžan zagotoviti posamezniku, zagotavljajo upravljavci ločeno. Ker izdajatelj e-računa nastopa napram posamezniku, je le-ta dolžan zagotoviti podatke, ki jih določa 13. člen GDPR. UJP, ponudnik e-poti oziroma davčni organ podatkov

ne zbirajo neposredno s strani posameznikov, zato so v tem primeru zavezani za informiranje posameznika skladno s 14. členom GDPR.

Iz zgoraj navedenih razlogov je v devetem odstavku določeno, da posameznik uveljavlja pravico dostopa, dopolnitve, popravka, blokiranja, izbrisa in ugovora v zvezi z lastnimi osebnimi podatki pri izdajatelju in ne pri UJP, ponudniku e-poti oziroma davčnemu organu. Ti udeleženci v procesu namreč na te podatke nimajo vpliva, niti jih ne zbirajo neposredno od posameznika. Zato skladno s predvidenim desetim odstavkom morebitno zahtevo v reševanje odstopi proračunskemu uporabniku oziroma zunanjemu ponudniku.

V enajstem odstavku je določeno, da dopolnitev, popravek, blokiranje ali izbris osebnih podatkov, ki so del izmenjanega e-račun, razen po poteku rokov hrambe, pri drugih udeležencih izmenjave e-računov ni mogoče. V primeru, da so osebni podatki v e-računu nepravilni, jih namreč ni mogoče popraviti s posegom v sam e-račun. V izdan in izmenjan e-račun se namreč ne more posegati. Tega podatka pri posameznem e-računu tudi tehnično ni mogoče označiti na način, da bi bilo razvidno, da osebni podatek ni pravilen. Osebnega podatka zaradi narave izdanega in izmenjanega e-računa, hrambe tega e-računa ter celovitosti e-računa tudi ni mogoče blokirati ali izbrisati. V izmenjane e-račune namreč zaradi pristnosti in ohranjanja celovitosti ni mogoče, niti se ne sme posegati.

K 23. členu (posredovanje informacij javnega značaja o e-računih)

Predlog 23. člena določa, da UJP in FURS nista zavezanca za posredovanje informacij javnega značaja za podatke o e-računih, ki jih izdajajo ali prejemajo drugi proračunski uporabniki in naročniki. Na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja so prosilcem podatki o e-računih, ki predstavljajo javno dostopne informacije javnega značaja, dostopni pri izdajateljih oziroma prejemnikih e-računov, ki so zavezanci po zakonu, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

Po predlogu zakona je UJP enotna vstopna in izstopna točka za e-račune, ki jih izdajajo in prejemajo proračunski uporabniki in za e-račune, ki jih poslovni subjekti izdajajo in prejemajo prek aplikacije davčnega organa. Zaradi velike količine dokumentov, ki jih bo UJP pri izvajanju teh nalog prejel, bo nemogoče zagotoviti postopke odločanja o zahtevah za dostop do informacij javnega značaja za te dokumente. Prav tako UJP nima celovitih informacij o morebitnih izjemah prostega dostopa, ki bi jih e-računi vsebovali. Iz tega razloga bi bil sam postopek odločanja o zahtevah zapleten in zamuden, hkrati pa bi obstajala večja možnost napačnega odločanja ter nezakonitega razkritja varovanih podatkov.

Iz miniBlagajne lahko poslovni subjekt izda e-račun proračunskemu uporabniku ali drugemu subjektu, ki je zavezanec za informacije javnega značaja. FURS do teh podatkov nima dostopa. Tudi če bi jih imel, nima celovitih informacij o morebitnih izjemah prostega dostopa, ki bi jih e-računi vsebovali. Ker se računi izdajajo v okolju FURS, je pričakovati tudi zahteve za dostop do določenih e-računov. O zahtevah, ki bi jih FURS prejel, bi moral odločati, kar pa pomeni nepotrebno obremenitev.

Iz teh razlogov se v zakonu predvideva podobna ureditev, kot je v trenutno veljavnem devetem odstavku 10.a člena ZDIJZ, ko iz vsebinsko podobnih razlogov, UJP v primeru zahteve za dostop do informacij javnega značaja ni zavezanec za posredovanje podatkov o plačilnih transakcijah, ampak so ti podatki dostopni pri zavezancih po ZDIJZ.

K 24. členu (nadzor nad izvajanjem zakona)

V tem členu so opredeljene pristojnosti UJP, FURS in Tržnega inšpektorata Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: TIRS) za nadzor na izvajanju posameznih določb tega zakona. Nadzorni organi so hkrati prekrškovni organi, kot je opredeljeno v drugem odstavku 45. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US – v nadaljnjem besedilu ZP-1), zato v tem zakonu ni potrebno urejati izrecnega pooblastila nadzornih organov za vodenje prekrškovnega postopka in izrekanje sankcij.

FURS je pooblaščen za izvajanje nadzora nad izvajanjem prvega odstavka 7. člena, ki določa obveznost izmenjave e-računov med poslovnimi subjekti ter obveznost sprejemanja e-računov v e-SLOG-u ali evropskem standardu s strani naročnikov (8. člen).

TIRS izvaja nadzor nad izvajanjem 9. člena, ki ureja izdajanje e-računov potrošnikom.

UJP izvaja nadzor nad 10., 11, prvim stavkom prvega odstavka 13., 17. člena, prvega odstavka 18. člena in 20. člena tega zakona. UJP izvaja nadzor nad 8. členom tega zakona nad naročniki, ki so proračunski uporabniki. Te določbe urejajo obveznost naročnikov k prejemanju e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom, način izmenjave e-računov in e-dokumentov za poslovne subjekte in posebnosti za proračunske uporabnike. UJP izvaja nadzor tudi nad obveznostjo vpisa ponudnikov e-poti na seznam ponudnikov e-poti in zagotavljanje kakovosti storitev in informacij ponudnikov e-poti ter hrambo prometnih podatkov.

Nadzor nad 8. členom zakona, ki ureja obveznost naročnikov k sprejemanju e-računov v odločenem standardu, je razdeljen med UJP in FURS. In sicer UJP izvaja nadzor nad proračunskimi uporabniki. Nad naročniki, ki niso proračunski uporabniki (npr. DARS, javni gospodarski zavodi), nadzor izvaja FURS.

Za kršitve so predvidene prekrškovne sankcije. V primeru kršitve 18. člena, ki ureja zagotavljanje kakovosti storitev in informacij ponudnikov e-poti pa je predviden izbris iz seznama ponudnikov e-poti po uradni dolžnosti po postopku, predpisanem v drugem odstavku 14. člena predloga tega zakona.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona ni predviden.

K 25. členu (prekrški)

V tem členu so urejene globe za prekrške. S predlaganimi sankcijami bo doseženo dosledno izvajanje in upoštevanje vseh obveznosti, ki jih prinaša zakon.

Kršitve, za katere so predpisani prekrški za vse poslovne subjekte, izdajatelje in/oziroma prejemnike e-računov, so kršitev obveznosti izmenjave e-računov, posredovanje ali prejem e-računov prek subjektov, ki niso vpisani na seznam ponudnikov e-poti.

Za naročnike je predpisan prekršek v primeru zavrnitve in obdelave e-računa, izdanega v skladu z evropskim standardom.

Sankcija je predvidena tudi za kršitev obveznosti izmenjave e-računov prek UJP, ki zavezuje proračunske uporabnike.

V skladu z 13.a členom ZP-1 Republika Slovenija in samoupravne lokalne skupnosti ne odgovarjajo za prekršek. Zakon lahko določi, da odgovarja za prekršek odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti. Iz tega razloga je za prekrške po tem členu, ki jih bodo storili državni organi ali samoupravne lokalne skupnosti, predpisana odgovornost odgovornih oseb v državnih organih in v samoupravnih lokalnih skupnostih.

K 26. členu (prekrški pri izdajanju e-računov potrošnikom)

V tem členu so predpisani prekrški za kršitve pravnih oseb (vseh poslovnih subjektov po predlogu tega zakona), če potrošniku izda e-račun brez izrecnega predhodnega soglasja, če e-računu ne predloži vizualizirane vsebine računa in če potrošniku kljub njegovi zahtevi ne izda računa v papirni obliki. Tudi v primeru teh prekrškov je določena odgovornost odgovornih oseb v državnih organih in samoupravnih lokalnih skupnostih.

K 27. členu (prenehanje veljavnosti pogodb med UJP in ponudniki e-poti)

Člen ureja prenehanje veljavnosti pogodb, ki jih ima za namen izmenjave e-računov s proračunskimi uporabniki UJP sklenjene s ponudniki e-poti. ZOPSPU-1 v četrtem odstavku 28. člena med drugim določa, da pravne in fizične osebe, ki za proračunske uporabnike dobavljajo blago, izvajajo storitev ali gradnjo, morajo proračunskim uporabnikom pošiljati e-račune le prek spletnega programa UJP ali zainteresiranih ponudnikov plačilnih storitev in ponudnikov procesne obdelave podatkov, ki imajo z UJP sklenjeno pogodbo o izmenjavi e-računov. UJP ima z udeleženci sistema izmenjave e-računov in e-dokumentov sklenjenih 73 pogodb.

S predvideno ureditvijo povezovanje ponudnikov e-poti z UJP ne bo več za primere zainteresiranih ponudnikov, ampak bo obvezno za vse ponudnike e-poti, ki bodo izvajali storitev izmenjave e-računov. Iz tega razloga pogodbe, ki jih je UJP sklenil z zainteresiranimi ponudniki prenehajo veljati po samem zakonu. Po ZOPSPU-1 so namreč pogodbe sklenjene tudi z drugimi udeleženci izmenjave e-računov, torej tudi z udeleženci, ki ne izvajajo storitev izmenjave e-računov (npr. ponudniki plačilnih storitev, ponudniki programske opreme). Lahko se zgodi, da določeni subjekti, ki so trenutno na seznamu za izmenjavo e-računov z UJP, storitev izmenjave e-računov ne bodo ponujali in se ne bodo vpisali na seznam ponudnikov e-poti. Iz tega razloga ne bodo več izvajali izmenjave e-računov z UJP. Iz tega razloga se s to določbo ureja status teh pogodb.

Po predlogu ureditve pa bo pogodba med UJP in ponudniki e-poti potrebna za ureditev medsebojnih razmerij v zvezi s stroški in nadomestili, ki izhajajo iz izmenjave e-računov. Zaradi nujnosti zagotovitve nemotene izmenjave e-računov proračunskih uporabnikov je zato predvideno, da pogodbe za ponudnike e-poti, ki bodo vpisani na seznam ponudnikov e-poti, ostanejo v veljavi do podpisa novih pogodb.

K 28. členu (izdaja podzakonskega predpisa)

Predlagana določba določa rok za izdajo predpisov ministra za finance.

Minister za finance izda predpise, določene v petem odstavku 11. člena (izmenjava prek UJP), petem odstavku 12. člena (način in pogoji izmenjave z aplikacijo davčnega organa), osmem odstavku 13. člena (način določitve šifre ponudnikov e-poti in izmenjava podatkov seznama ponudnikov e-poti), tretjem odstavku 14. člena (vsebina vloge in način preverjanja pogojev za vpis na seznam ponudnikov e-poti), in tretjem odstavku 18. člena (kakovost storitev in informacij za uporabnike e-poti) v roku šestih mesecev po uveljavitvi tega zakona.

Namen in okvirna vsebina teh internih aktov izhaja iz obrazložitve k členom, ki urejajo pooblastilo ministru za izdajo podzakonskih aktov.

K 29. členu (prenehanje veljavnosti in podaljšana uporaba)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati določbe 1.a in 1.b člena, štirinajste do vključno devetnajste alineje 2. člena, 28. člena, 28.a člena, desete alineje prvega odstavka 34. člena in 34.a člena Zakon o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19; ZOPSPU-1). Omenjene določbe urejajo izmenjavo e-računov med proračunskimi uporabniki in obveznost naročnikov prejema e-računov v evropskem standardu. Zaradi enotnega urejanja e-računov v predlaganem zakonu, je posebnost ureditve za proračunske uporabnike urejeno v 8. in 11. členu predloga tega zakona, zaradi česar je potrebno urediti prenehanje veljavnosti določb, ki trenutno urejajo to vsebino.

Določba ZOPSPU-1, ki ureja pošiljanje e-računov proračunskim uporabnikom prek spletnega programa UJP ali ponudnikov plačilnih storitev ali ponudnikov procesne obdelave podatkov, ki imajo z UJP

sklenjeno pogodbo o izmenjavi e-računov, se bo uporabljala do začetka obveznosti izmenjave e-računov med vsemi poslovnimi subjekti. Namen te določbe je, da se za čas, ko še ni vzpostavljen seznam ponudnikov e-poti zagotovi nemotena izmenjava e-računov s proračunskimi uporabniki.

Z dnem veljavnosti tega zakona preneha veljati tudi pravilnik, ki ureja izmenjavo e-računov za proračunske uporabnike prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke. Pravilnik se bo uporabljal do uveljavitve novega pravilnika, ki bo uredil to izmenjavo.

K 30. členu (začetek veljavnosti in uporabe zakona)

Ta člen ureja začetek veljavnosti in uporabe zakona, pri čemer so bile upoštevane posebnosti in okoliščine, vezane na posamezne kategorije zavezancev ter obdobje, ki ga FURS in UJP potrebuje za zagotovitev aplikativne opreme za izvajanje predloga tega zakona.

Obveznost prejemanja e-računov za proračunske uporabnike ter sprejemanja e-računov, ki so skladni z evropskim standardom bo nastala z uveljavitvijo tega zakona, ker gre za že obstoječ sistem in obveznost, ki se izvaja po veljavnem ZOPSPU-1.

Obveznost izmenjave e-računov poslovnih subjektov, ki niso proračunski uporabniki, bo nastala s 1. 1. 2027. Prehodno obdobje je nujno potrebno zaradi vzpostavitve oziroma prilagoditve sistemov, ki jih bosta za namen izvajanja tega zakona vzpostavila UJP in FURS. Prilagoditve sistemov in poslovanja za prehod na sistem obvezne izmenjave e-računov bodo potrebne tudi za ostale poslovne subjekte ter ponudnike e-poti. Predlagatelj je pri datumu uveljavitve teh obveznosti sledil tudi pripombam, ki jih je dobil s strani gospodarstva.

V drugem odstavku je za uporabo določb v vezi vodenja seznama ponudnikov e-poti predvideno krajše obdobje. Ker je obveznost izmenjave e-računov vezana na ponudnike e-poti, mora biti že pred datumom, ko bodo poslovni subjekti dolžni izmenjavati izključno e-račune, vzpostavljen seznam ponudnikov e-poti. Navedeno pomeni, da bodo morali biti izvedeni postopki, torej preverjanje izpolnjevanje pogojev in opravljeni testi povezljivosti z aplikacijami UJP ter biti izdane odločbe o vpisu v seznam ponudnikov e-poti. Seznam ponudnikov e-poti bo dostopen s 1. 12. 2026.

Zakon bo začel veljati 30. dan po objavi v Uradnem listu RS.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

- osnutek Pravilnika o izvajanju Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov
- MSP test
- Korelacijska tabela
- Izjava o skladnosti

Na podlagi petega odstavka 11. člena, petega odstavka 12. člena, osmega odstavka 13. člena, tretjega odstavka 14. člena in tretjega odstavka 18. člena Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov (Uradni list RS, št. ____) minister za finance izdaja

PRAVILNIK
o izvajanju Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov

I. SPLOŠNO

1. člen
(splošna določba)

Ta pravilnik določa izvajanje Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov (Uradni list RS, št. _____; v nadaljnjem besedilu: zakon) in sicer način izmenjave elektronskih računov (v nadaljnjem besedilu: e-računi) in elektronskih dokumentov (v nadaljnjem besedilu: e-dokumenti) prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP), način in pogoje izmenjave e-računov z uporabo aplikacije Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: davčni organ), način določitve šifre ponudnika e-poti, vsebino vloge in način preverjanje pogojev za vpis na seznam ponudnikov e-poti, način izmenjave podatkov s seznamom ponudnikov e-poti ter pogoje za izvajanje obveznosti ponudnikov e-poti in UJP v zvezi z zagotavljanjem kakovosti storitev in informacij za uporabnike e-poti.

II. IZMENJAVA E-RAČUNOV in E-DOKUMENTOV PREK UJP

2. člen
(UJP kot enotna vstopna in izstopna točka)

UJP kot enotna vstopna in izstopna točka za izmenjavo e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnike in aplikacijo davčnega organa (v nadaljnjem besedilu: miniBlagajna) zagotavlja:

1. izmenjavo e-računov in e-dokumentov, ki jih prejemajo in izdajajo proračunski uporabniki;
2. izdajanje e-računov proračunskim uporabnikom prek spletnega portala UJP (v nadaljnjem besedilu: portal UJPeRačun);
3. izmenjavo e-računov med poslovnimi subjekti ter med poslovnimi subjekti in proračunskimi uporabniki ter izdajanje e-računov potrošnikom prek miniBlagajne.

3. člen
(način izmenjave e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnike)

(1) Proračunski uporabniki e-račune in e-dokumente prejemajo in pošiljajo izdane e-račune in e-dokumente prek spletne aplikacije UJP, namenjene elektronskemu poslovanju proračunskih uporabnikov (v nadaljnjem besedilu: spletna aplikacija UJPnet).

(2) Pogoji poslovanja prek spletne aplikacije UJPnet so objavljeni na spletni strani UJP.

4. člen
(izdaja e-računov prek portala UJPeRačun)

(1) Poslovni subjekt, ki želi izdati in posredovati e-račune proračunskim uporabnikom prek portala UJPeRačun, se prijavi v portal UJPeRačun s sredstvom elektronske identifikacije. Ob prijavi poslovni subjekt sprejme pogoje poslovanja portala UJPeRačun.

(2) Pogoji poslovanja prek portala UJPeRačun so objavljeni na spletni strani UJP.

(3) Izdani e-računi se v portal UJPeRačun vnašajo ročno.

5. člen
(način in pogoji izmenjave e-računov prek miniBlagajne)

(1) Poslovni subjekt, ki izdaja in prejema e-račune prek miniBlagajne, le-to uporablja na način in pod pogoji, določenimi v splošnih pogojih za uporabo objavljenih na spletni strani davčnega organa.

(2) V miniBlagajno se prejema e-račun, izdan v standardu e-SLOG ali v sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov in so na seznamu, ki je določen v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU (v nadaljnjem besedilu: evropski standard) in z uporabo ovojnice, kot je določena v 6. členu tega pravilnika.

(3) Izdani e-računi se v miniBlagajno vnašajo ročno.

6. člen
(ovojnica)

(1) Izmenjava e-računov in e-dokumentov za proračunske uporabnike, ki poteka prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke, se izvaja z uporabo ovojnic, ki vsebujeta v zakonu predpisane obvezne podatke. Struktura ovojnic je objavljena na spletni strani UJP.

(2) Podatki o identifikaciji prejemnika v ovojnicah so namenjeni usmerjanju e-računov in e-dokumentov od izdajatelja do prejemnika in so najmanj:

1. davčna številka,
2. transakcijski račun,
3. BIC koda in
4. matična številka, če je prejemnik poslovni subjekt.

7. člen
(obveznosti proračunskih uporabnikov pri izdajanju e-računov in e-dokumentov)

(1) Proračunski uporabnik - izdajatelj e-računov in e-dokumentov:

1. prejemnikom posreduje le vsebine, ki so z e-računom in e-dokumentom neposredno povezane;
2. sprejema elektronska soglasja oziroma e-prijave potrošnikov za prejemanje e-računov in e-dokumentov;
3. sprejema elektronske preklice oziroma e-odjave potrošnikov od prejemanja e-računov in e-dokumentov;
4. vodi seznam potrošnikov, ki so pri proračunskemu uporabniku podali soglasje za prejemanje e-računov in e-dokumentov;
5. prevzema povratna sporočila o dostavi e-računa ali e-dokumenta ter povratna sporočila o vsebinski potrditvi ali zavrnitvi prejetih e-računov ali e-dokumentov;

- o prenehanju izdajanja e-računov in e-dokumentov potrošnikom pravočasno obvesti potrošnike, ki prejema e-račune in e-dokumente proračunskega uporabnika.

(2) Proračunski uporabnik, ki izdaja e-račune in e-dokumente potrošnikom, se pri UJP vpiše v register izdajateljev e-računov in e-dokumentov na način in pod pogoji, določenimi v pogojih poslovanja iz drugega odstavka 3. člena tega pravilnika.

8. člen **(obveznosti izdajateljev pri izdajanju e-računov in e-dokumentov proračunskim uporabnikom)**

(1) Izdajatelj, ki posreduje proračunskim uporabnikom e-račune in e-dokumente:

- kot priloge posreduje le vsebine, ki so z e-računom in e-dokumentom neposredno povezane;
- v prilogi e-računov in e-dokumentov ne posreduje reklamnih vsebin.

(2) Proračunski uporabnik se lahko z izdajateljem dogovori za podatek o referenčni številki ali šifri kupca ali šifri proračunskega uporabnika ali med njima dogovorjen podatek za pravilno usmerjanje e-računa in e-dokumenta do organizacijskih enot proračunskega uporabnika.

9. člen **(zavrnitev e-računa in e-dokumenta s strani UJP)**

(1) UJP zavrne e-račun oziroma e-dokument, ki je izdan proračunskemu uporabniku, če:

- e-račun ni pripravljen v standardu e-SLOG ali v evropskem standardu;
- e-dokument ni pripravljen v standardu e-SLOG;
- ovojnica ne vsebuje podatkov iz prvega in drugega odstavka 6. člena tega pravilnika ali ni pripravljena v skladu s shemo ali
- e-račun oziroma e-dokument ni pripravljen v skladu s shemo standardov iz 1. oziroma 3. točke tega odstavka.

(2) UJP zavrne e-račun, ki je izdan prejemniku v miniBlagajno, če:

- e-račun ni pripravljen v standardu e-SLOG ali v evropskem standardu;
- e-račun ni izdan z ovojnico;
- ovojnica ne vsebuje podatkov iz prvega in drugega odstavka 6. člena tega pravilnika ali ni pripravljena v skladu s shemo ali
- e-račun ni pripravljen v skladu s shemo standardov iz 1. točke tega odstavka.

(3) UJP zavrne e-račun ali e-dokument, če prejemnik ni proračunski uporabnik ali če prejemnik ni na seznamu prejemnikov e-računov v miniBlagajni.

10. člen **(povezljivost ponudnikov e-poti z UJP)**

(1) Ponudniki e-poti, ki e-račune in e-dokumente izmenjujejo s proračunskimi uporabniki ali uporabniki miniBlagajne, se po dokončnosti odločbe o vpisu na seznam ponudnikov e-poti povežejo z UJP prek:

- vmesnika UJP REST API,
- omrežja Pan-European Public Procurement On-Line (v nadaljnjem besedilu: PEPPOL) oziroma certificiranih PEPPOL dostopnih točk,
- prek medbančnega sistema za izmenjavo e-računov (v nadaljnjem besedilu: medbančni sistem).

(2) Tehnična dokumentacija in pogoji poslovanja prek UJP REST API so objavljeni na spletni strani UJP.

(3) UJP za izmenjavo e-računov prek medbančnega sistema izbere ponudnika e-poti, kot centralnega posrednika na strani UJP, za prejemanje in posredovanje izdanih e-računov in e-dokumentov v medbančni sistem.

11. člen **(način izmenjave e-računov in e-dokumentov prek UJP)**

Ponudniki e-poti pri UJP, kot enotni vstopni in izstopni točki, odlagajo in prevzemajo:

1. e-račune in e-dokumente, ki se izmenjujejo s proračunskimi uporabniki;
2. e-račune, ki se izmenjujejo z miniBlagajno;
3. e-prijave in e-odjave za prejemanje e-računov in e-dokumentov;
4. povratna sporočila o dostavi ter povratna sporočila o vsebinski potrditvi ali zavrnitvi prejetih e-računov, e-dokumentov, e-prijav in e-odjav izmenjanih s proračunskimi uporabniki;
5. povratna sporočila o dostavi ter povratna sporočila o vsebinski potrditvi ali zavrnitvi prejetih e-računov, e-prijav in e-odjav izmenjanih z miniBlagajno.

III. SEZNAM PONUDNIKOV E-POTI

12. člen **(vloga za vpis subjekta v seznam ponudnikov e-poti)**

(1) Vloga za vpis subjekta v seznam ponudnikov e-poti vsebuje naslednje:

1. podatki o subjektu (matična številka, davčna številka, firma ali ime in sedež);
2. kontaktni podatki za namen izvedbe testa izmenjave z UJP in nadaljnje komunikacije s ponudnikom e-poti;
3. spletni naslov, kjer bodo objavljeni pogoji opravljanja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov;
4. podatki, ki dokazujejo izpolnjevanje pogojev 3. in 4. točke prvega odstavka 18. člena zakona;
5. izjavo, s katero se subjekt zavezuje, da bo izpolnjeval in zagotavljal izvajanje pogojev 5., 8. in 9. točke prvega odstavka 18. člena zakona.

(2) Subjekt vlogi predloži:

1. pogoje opravljanja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov;
2. certifikat ISO/IEC 27001 ali potrdilo o vpeljanih postopkih skladno s tem certifikatom.

(3) Vsebina in oblika vloge je priloga tega pravilnika.

13. člen **(test izmenjave)**

(1) Ponudnik e-poti pred izvedbo testov izmenjave pripravi postopke skladno s tehnično dokumentacijo iz drugega odstavka 10. člena tega pravilnika. Test izmenjave se izvede v testnem okolju, ki ga določi UJP.

(2) Test izmenjave se ponavlja do uskladitve postopkov ponudnikov e-poti s tehničnimi zahtevami za izmenjavo podatkov s seznamom ponudnikov e-poti in izmenjavo e-računov in povratnih sporočil z UJP, vendar najdlje 9 mesecev.

14. člen
(vpis v seznam ponudnikov e-poti)

(1) UJP za namen preverjanja izpolnjevanja zahtev za vpis na seznam ponudnikov e-poti preverja izpolnjevanje pogojev:

1. iz 1., 3. in 4. točke prvega odstavka 18. člena zakona, s pregledom vloge in dokumentacije, ki jo subjekt priloži vlogi za vpis subjekta na seznam ponudnika e-poti;
2. iz 2., 6. in 7. točke prvega odstavka 18. člena zakona s testom izmenjave e-računov in povratnih sporočil;
3. iz 5., 8. in 9. točke prvega odstavka 18. člena zakona s predloženo izjavo.

15. člen
(določitev šifre ponudnika e-poti)

(1) Šifra ponudnika e-poti iz šestega odstavka 13. člena zakona enolično opredeli ponudnika e-poti in je enolična identifikacija enote seznama ponudnikov e-poti.

(2) Šifro ponudnika e-poti določi UJP po modulu 11 (3+1 številčni znak).

(3) Po izbrisu ponudnika e-poti iz seznama ponudnikov e-poti se šifre, ki je bila dodeljena ponudniku e-poti, ne sme znova uporabiti, tudi če se subjekt naknadno ponovno vpiše na seznam ponudnikov e-poti.

16. člen
(izmenjava podatkov seznama ponudnikov e-poti)

Ponudnik e-poti izmenjuje podatke s seznamom ponudnikov e-poti (pošilja podatke o njegovih prejemnikih ter prevzema podatke ostalih prejemnikov) prek vmesnika iz 1. točke prvega odstavka 10. člena tega pravilnika.

IV. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI IN INFORMACIJ PONUDNIKOV E-POTI

17. člen
(povezovanje z drugimi ponudniki)

(1) Ponudnika e-poti se za namen odprtega povezovanja dogovorita o:

1. identifikacijskih podatkih prejemnika za usmerjanje e-računov in e-dokumentov do prejemnika;
2. komunikacijskemu protokolu.

18. člen
(varna in zanesljiva izmenjava)

(1) Varna in zanesljiva izmenjava e-računov in e-dokumentov se zagotavlja:

1. s pridobljenim certifikatom ISO/IEC 27001 ali
2. z vpeljanimi postopki v skladu s certifikatom iz prejšnje točke.

(2) Skladnost vpeljanih postopkov s certifikatom iz 2. točke prejšnjega odstavka se dokazuje z opravljanjem rednih zunanjih pregledov varne in zanesljive izmenjave e-računov in e-dokumentov s

strani neodvisnih institucij, usposobljenih za nadzor in kontrolo postopkov s področja informacijske varnosti. Zunanji pregledi se opravljajo najmanj na tri leta.

(3) Ponudnik e-poti ohranja veljavnost certifikata iz 1. točke prvega odstavka tega člena za celotno obdobje vpisa na seznamu ponudnikov e-poti. V primeru, da veljavnost certifikata ne podaljša, ponudnik e-poti zagotavlja zunanje preglede v skladu s prejšnjim odstavkom tega člena.

(4) Ponudnik e-poti predloži UJP potrdilo iz drugega oziroma certifikat iz tretjega odstavka tega člena najkasneje v osmih dneh po poteku obdobja veljavnosti predhodno pridobljenega potrdila oziroma certifikata.

19. člen (komunikacijski protokol)

(1) Ponudnik e-poti za povezovanje z drugimi ponudniki e-poti uporablja mednarodno uveljavljene komunikacijske protokole, ki omogočajo varno in zanesljivo izmenjavo ter pristnost izvora in ohranjanje celovitosti e-računa in e-dokumenta.

(2) Ponudnik e-poti na svoji spletni strani objavi komunikacijske protokole in tehnično dokumentacijo za povezovanje z drugimi ponudniki e-poti.

(3) Gospodarska zbornica Slovenije objavi mednarodno uveljavljene komunikacijske protokole na spletni strani Centra za ePoslovanje Slovenije.

20. člen (pristnost izvora in ohranjanje celovitosti)

(1) Ponudnik e-poti na strani izdajatelja zagotavlja verodostojnost izdanega e-računa in e-dokumenta in pristnost izvora z naprednim elektronskim podpisom ali uporabo komunikacijskih protokolov iz prejšnjega člena.

(2) Ponudnik e-poti na strani izdajatelja preveri shemo izdanega e-računa. Če pri preverjanju sheme e-računa ugotovi napako, ponudnik e-poti o napaki obvesti izdajatelja, pri čemer e-račun ne posreduje do končnega prejemnika ali drugega ponudnika e-poti.

(3) Pri pretvorbi e-računa iz standarda, ki ga pripravi izdajatelj, v standard, ki ga sprejme prejemnik, ponudnik e-poti prejemnika e-računa zagotovi, da je pri pretvorbi ohranjena verodostojnost podatkov na e-računu.

(4) Pristnost izvora in ohranjanje celovitosti med prenosom se zagotavlja s kriptografskimi metodami.

21. člen (povratna sporočila)

(1) Ponudnik e-poti prejemnika pri vsakem prejemu e-računa ali e-dokumenta odgovori s povratnim sporočilom, s katerimi obvešča ponudnika e-poti izdajatelja o uspešnem dostavi ali tehnični zavrnitvi e-računa ali e-dokumenta.

(2) Ponudnik e-poti prejemnika pošlje povratno sporočilo takoj ob dostavi e-računa ali e-dokumenta prejemniku oziroma takoj po končanem preverjanju e-računa ali e-dokumenta, če se dokument tehnično zavre.

(3) Ponudnik e-poti izdajatelja posreduje prejeto povratno sporočilo prejemniku skladno z njunim poslovnim dogovorom.

(4) Če prejemnik pripravi in pošlje vsebinsko povratno sporočilo, s katerim obvešča izdajatelja o vsebinski potrditvi oziroma zavrnitvi e-računa ali e-dokumenta, ponudnik e-poti prejemnika to povratno sporočilo takoj posreduje ponudniku e-poti izdajatelja. Če izdajatelj ni sposoben sprejeti povratnega sporočila, ponudnik e-poti izdajatelja pošlje obvestilo o nedostavljenem povratnem sporočilu ponudniku e-poti prejemnika, le-ta pa prejemniku.

(5) Tehnično dokumentacijo povratnih sporočil iz prvega in četrtega odstavka tega člena sprejme in vzdržuje Nacionalni forum za e-račune in je objavljena na spletni strani Centra za ePoslovanje Slovenije.

22. člen

(zavrnitev e-računa ali e-dokumenta pri ponudniku e-poti)

Ponudnik e-poti zavrne e-račun ali e-dokument, če:

1. je namenjen prejemniku, ki ga ne vodi na seznamu svojih prejemnikov e-računov in e-dokumentov;
2. e-račun ni v standardu, ki ga določa zakon ali
3. ni pripravljen v skladu s shemo standardov.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

23. člen

Evidenca izdajateljev e-računov in e-dokumentov, vzpostavljen na podlagi Pravilnika o načinu izmenjave elektronskih računov prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 32/19) se vodi naprej kot register izdajateljev e-računov in e-dokumentov v skladu z drugim odstavkom 7. člena tega pravilnika.

24. člen

(1) Tehnična dokumentacija in pogoji poslovanja prek UJP REST API iz drugega odstavka 10. člena tega zakona se objavijo na spletni strani UJP do 1. 2. 2026.

(2) Do uveljavitve prve točke prvega odstavka 10. člena tega pravilnika se za povezovanje ponudnikov e-poti z UJP uporablja vmesnik UJPeRačun. Tehnična dokumentacija in pogoji poslovanja prek UJPeRačun so objavljeni na spletni strani UJP.

25. člen

Gospodarska zbornica Slovenije na spletni strani Centra za ePoslovanje Slovenije objavi mednarodno uveljavljene komunikacijske protokole iz 19. člena in tehnično dokumentacijo iz petega odstavka 21. člena tega pravilnika do 1. 2. 2026.

26. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o načinu izmenjave elektronskih računov prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 32/19), razen določb sedme in osme alineje prvega odstavka 2. člena, druge in četrte. alineje prvega odstavka 8. člena in tretje alineje prvega odstavka 9. člena, ki veljajo do 1. 1. 2027.

27. člen

(1) Določbe III. in IV. poglavja tega pravilnika se začnejo uporabljati 1. 4. 2026.

(2) Določbe 3. točke prvega odstavka 2. člena, 5. člena, 4. točke drugega odstavka 6. člena, drugega odstavka 9. člena, 1. točke prvega odstavka in drugega odstavka 10. člena in 2. točke prvega odstavka 11. člena tega pravilnika se začnejo uporabljati 1. 1. 2027.

(3) Ta pravilnik začne veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne

EVA

Klemen Boštjančič

Minister za finance

Priloga: vloga za vpis subjekta v seznam ponudnikov e-poti

VLOGA ZA VPIS V SEZNAM PONUDNIKOV E-POTI

1. SPLOŠNI PODATKI

Firma ali ime poslovnega subjekta:	
Sedež: (ulica, hišna številka, poštna številka in kraj)	
Država:	
Matična številka:	
Davčna številka:	
Elektronski naslov za obveščanje:	
Spletni naslov, kjer bodo objavljeni pogoji poslovanja:	
Kontaktne podatke: (osebno ime, telefon, e-pošta)	
Kontaktne podatke za namene testiranja vmesnika UJP REST API: (osebno ime, telefon, e-pošta)	

2. TEHNIČNI PODATKI

Komunikacijski protokol za povezovanje z drugimi ponudniki e-poti:	
Način zagotavljanja pristnosti izvora:	
Datum in številka potrdila o vpeljanih postopkih oziroma certifikata ISO27001	

3. IZJAVA

_____ izjavljam, da zagotavljam in bom zagotavljal odprto povezovanje z drugimi ponudniki e-poti ter izmenjavo e-računov in e-dokumentov med ponudniki, ki omogočajo uporabnikom e-poti medsebojno izmenjavo e-računov in e-dokumentov tudi, če ne uporabljajo storitev istega ponudnika e-poti in enakega standarda, prenos in dostavo e-računov in e-dokumentov najkasneje naslednji delovni dan, obveščanje drugih ponudnikov e-poti in uporabnikov e-poti o nastanku višje sile takoj, ko je mogoče ter vse ostale zahteve iz 18. člena Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov (Uradni list RS, št. _____).

Priloge:

- pogoji opravljanja storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov
- certifikat ISO/IEC 27001 ali potrdilo o vpeljanih postopkih skladno s tem certifikatom

Opombe in dodatne informacije:

Kraj: _____

Datum: _____

(osebno ime, funkcija in lastnoročni ali elektronski podpis zakonitega zastopnika ponudnika e-poti)
(žig, če ga ponudnik e-poti uporablja)